

OVERSIGT

OVER

DET KONGELIGE DANSKE

VIDENSKABERNES SELSKABS

FORHANDLINGER

JUNI 1917—MAJ 1918

MED 2 PORTRÆTER

BULLETIN

DE

L'ACADÉMIE ROYALE DES SCIENCES ET DES LETTRES

DE DANEMARK, COPENHAGUE

JUIN 1917—MAI 1918

AVEC 2 PORTRAITS

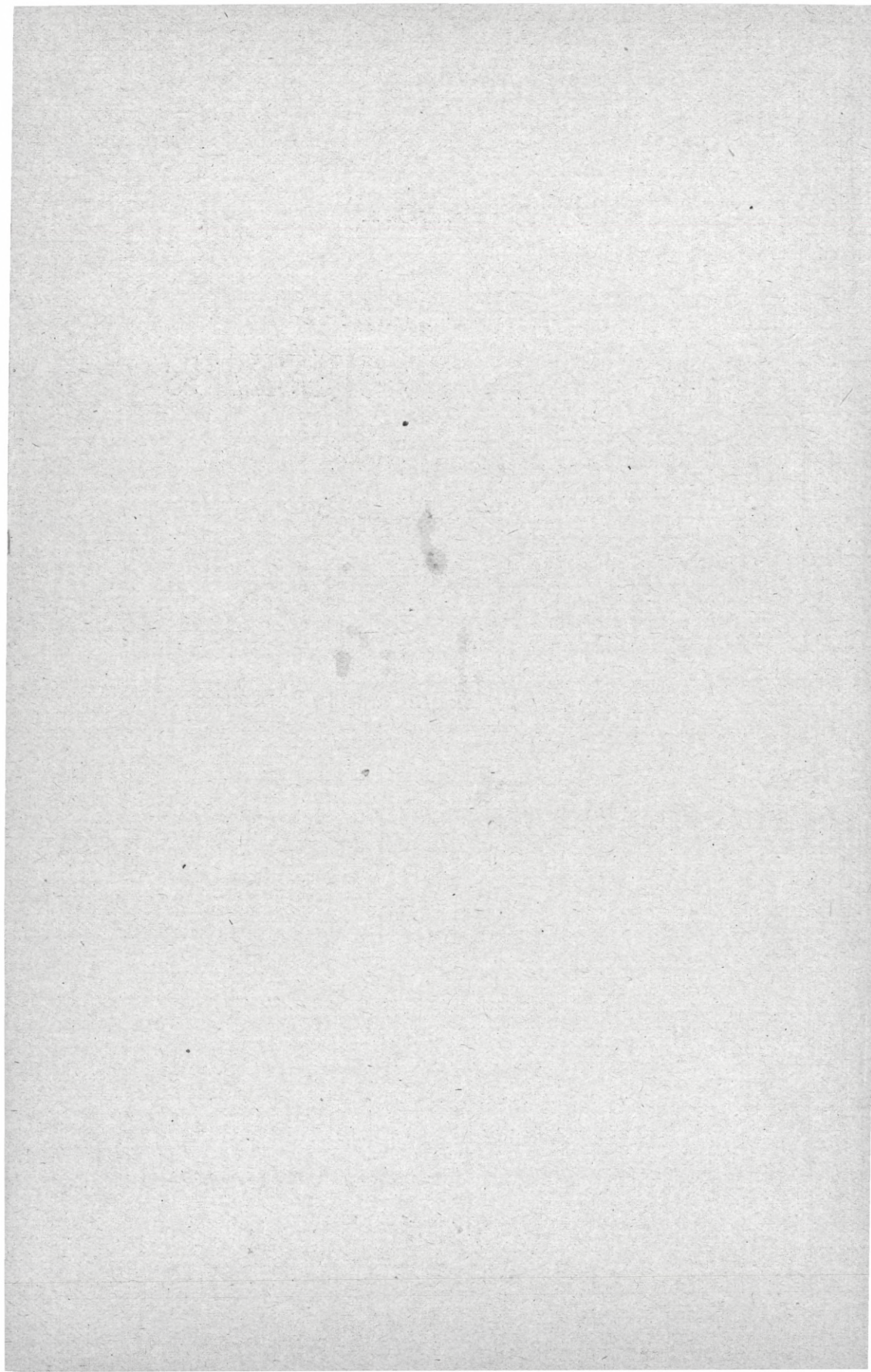
KØBENHAVN

HOVEDKOMMISSIONÆR: ANDR. FRED. HØTS & SØN, KGL. HOF-BOGHANDEL

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI

1918

Pris: 1 Kr, 70 Øre

OVERSIGT
OVER
DET KONGELIGE DANSKE
VIDENSKABERNES SELSKABS
FORHANDLINGER
JUNI 1917—MAJ 1918

MED 2 PORTRÆTER

BULLETIN

DE

L'ACADÉMIE ROYALE DES SCIENCES ET DES LETTRES
DE DANEMARK, COPENHAGUE

JUIN 1917—MAI 1918

AVEC 2 PORTRAITS

KØBENHAVN

HOVEDKOMMISSIONÆR: ANDR. FRED. HØST & SØN, KGL. HOF-BOGHANDEL

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI

1918

Udkommen den 13de Juli 1918.

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Fortegnelse over Selskabets Medlemmer Maj 1918	1— 12
Selskabets Tillidshverv og Indehavernes Funktionstider	12— 14
Beretning om Møderne	15— 30
Præsidentens Tale i Anledning af Selskabets 175-Aars-Dag	17— 23
Mindeord over afdøde Medlemmer:	
1. K. PRYTZ: Mindeord over C. CHRISTIANSEN (Med Portræt)	31— 54
2. JOHANNES STEENSTRUP: Mindeord over C. Goos (Med Portræt)	55— 63
Regnskab for 1917	64— 67
Budget for 1918	68— 70
Prisopgaver:	
1. Bedømmelse af indkomne Besvarelser	71— 80
2. Opgaver for 1918	81— 86
Beretninger og Betænkninger:	
1. Kommissionen for Registrering af litterære Kilder til dansk Historie i Udlandet. Beretning for 1917.....	87— 88
2. Carlsbergfondets Direktions Beretning for 1916—17....	89—122
Fortegnelse over Selskabets Publikationer Juni 1917—Maj 1918	123—125
Tilbageblik paa Selskabets Virksomhed 1917—18.....	126—130

EXTRAITS DES PROCÈS-VERBAUX DES SÉANCES

Questions mises au concours	131—136
Aperçu des travaux de l'Académie	137—141

Sag- og Navnefortegnelse	142—146
--------------------------------	---------

DET KONGELIGE DANSKE
VIDENSKABERNES SELSKAB

PROTEKTOR:

HANS MAJESTÆT KONGEN

SELSKABETS MEDLEMMER

MAJ 1918

Præsident: VILH. THOMSEN.

Formand for den hist.-filos. Kl.: FR. BUHL.

Formand for den naturv.-mathem. Kl.: S. P. L. SØRENSEN.

Sekretær: MARTIN KNUDSEN.

Redaktør: DINES ANDERSEN.

Kasserer: W. L. JOHANSEN.

A. INDENLANDSKE MEDLEMMER

DEN HISTORISK-FILOSOFISKE KLASSE

THOMSEN, Vilh. L. P., (f. $\frac{25}{1}$ 42), Dr. phil., fh. Professor i sammenlignende Sprogvidenskab ved Københavns Universitet; R. af E., Stk. af Dbg., Dbmd., Fortjenst-Med. — Selskabets Præsident. ($\frac{8}{12}$ 76.)

WIMMER, L. F. A., (f. $\frac{7}{2}$ 39), Dr. phil. & litt., fh. Professor i de nordiske Sprog ved Københavns Universitet; Stk. af Dbg., Dbmd., Fortjenst-Med. ($\frac{8}{12}$ 76.)

STEENSTRUP, JOH. C. H. R., (f. $\frac{5}{12}$ 44), Dr. juris & phil., fh. Professor Rostgardianus i Historie ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg.², Dbmd. ($\frac{8}{12}$ 82.)

GERTZ, M. CL., (f. $\frac{14}{12}$ 44), Dr. phil., fh. Professor i klassisk Filologi ved Københavns Universitet; Kmd. af Dbg.², Dbmd. ($\frac{13}{4}$ 83.)

- HEIBERG, J. L., (f. $\frac{27}{11}$ 54), Dr. phil., litt., sc. & med., Professor i klassisk Filologi ved Københavns Universitet; R. af Dbg., Dbmd. ($\frac{7}{12}$ 83.)
- HØFFDING, H., (f. $\frac{11}{3}$ 43), Dr. phil., jur., sc. & litt., fh. Professor i Filosofi ved Københavns Universitet; Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. ($\frac{12}{12}$ 84.)
- KROMAN, K. F. V., (f. $\frac{29}{3}$ 46), Dr. phil., Professor i Filosofi ved Københavns Universitet; R. af Dbg., Dbmd. ($\frac{12}{12}$ 84.)
- ERSLEV, KR. S. A., (f. $\frac{28}{12}$ 52), Dr. phil., Rigsarkivar; Kmd. af Dbg.², Dbmd. ($\frac{18}{5}$ 88.)
- MØLLER, HERMANN, (f. $\frac{13}{1}$ 50), Dr. phil., Professor i germansk Filologi ved Københavns Universitet; R. af Dbg. ($\frac{8}{4}$ 92.)
- JÓNSSON, FINNUR, (f. $\frac{29}{5}$ 58), Dr. phil., Professor i nordisk Filologi ved Københavns Universitet; R. af Dbg. ($\frac{15}{4}$ 98.)
- MÜLLER, SOPHUS O., (f. $\frac{24}{5}$ 46), Dr. phil., Direktør for Nationalmuseets første Afdeling; Kmd. af Dbg.², Dbmd. ($\frac{15}{4}$ 98.)
- JESPERSEN, J. OTTO H., (f. $\frac{16}{7}$ 60), Dr. phil. & litt., Professor i engelsk Sprog og Litteratur ved Københavns Universitet. ($\frac{21}{4}$ 99.)
- NYROP, KRISTOFFER, (f. $\frac{11}{1}$ 58), Dr. phil., Professor i romansk Sprog og Litteratur ved Københavns Universitet; R. af Dbg., Dbmd. ($\frac{21}{4}$ 99.)
- BUHL, FRANTS P. W., (f. $\frac{6}{9}$ 50), Dr. phil. & theol., Professor i semitisk-østerlandsk Filologi ved Københavns Universitet; Kmd. af Dbg.², Dbmd. — Formand for den hist.-filos. Klasse. ($\frac{6}{4}$ 1900.)
- KÅLUND, P. E. KRISTIAN, (f. $\frac{19}{8}$ 44), Dr. phil., Bibliotekar ved den Arna-Magnæanske Haandskriftsamling; R. af Dbg. ($\frac{6}{4}$ 1900.)
- TROELS-LUND, T. F., (f. $\frac{5}{9}$ 40), Dr. phil., Professor, Ordens-Historiograf; Stk. af Dbg., Dbmd. ($\frac{12}{4}$ 01.)
- LEHMANN, ALFRED G. L., (f. $\frac{29}{12}$ 58), Dr. phil., Professor extr. i experimental Psykologi ved Københavns Universitet. ($\frac{4}{4}$ 02.)
- RUBIN, MARCUS, (f. $\frac{5}{3}$ 54), Nationalbankdirektør, Historiker; Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. ($\frac{4}{4}$ 02.)

- DRACHMANN, A. B., (f. $27/2$ 60), Dr. phil., Professor i klassisk Filologi ved Københavns Universitet; R. af Dbg. ($3/4$ 03.)
- HUDE, KARL, (f. $22/8$ 60), Dr. phil., Rektor ved Frederiksborg højere Almenskole; R. af Dbg. ($3/4$ 03.)
- PEDERSEN, HOLGER, (f. $7/4$ 67), Dr. phil., Professor i sammenlignende Sprogvidenskab ved Københavns Universitet. ($7/4$ 05.)
- LANGE, H. O., (f. $13/10$ 63), Overbibliotekar ved det kongelige Bibliotek i København; R. af Dbg. ($6/4$ 06.)
- ANDERSEN, DINES, (f. $26/12$ 61), Dr. phil., Professor i indisk-østerlandsk Filologi ved Københavns Universitet. — Selskabets Redaktør. ($3/4$ 08.)
- ÓLSEN, BJÖRN MAGNÚSSON, (f. $14/7$ 50), Dr. phil., Professor i islandsk Filologi og Kulturhistorie ved Universitetet i Reykjavík; R. af Dbg., Dbmd. ($15/4$ 10.)
- BLINKENBERG, CHR. S., (f. $15/2$ 63), Dr. phil., Professor i Arkæologi ved Københavns Universitet; R. af Dbg. ($11/4$ 13.)
- KINCH, K. F., (f. $15/3$ 53), Dr. phil., Arkæolog. ($11/4$ 13.)
- VEDEL, VALDEMAR, (f. $9/11$ 65), Dr. phil., Professor extr. i alm. Litteraturhistorie ved Københavns Universitet. ($11/4$ 13.)
- SANFELD JENSEN, KR., (f. $17/1$ 73), Dr. phil., Professor extr. i romanske Sprog ved Københavns Universitet. ($17/4$ 14.)
- SARAUW, CHRISTIAN P. E., (f. $19/9$ 65), Dr. phil., Professor i tysk Sprog og Litteratur ved Københavns Universitet. ($17/4$ 14.)
- CHRISTENSEN, ARTHUR, (f. $9/1$ 75), Dr. phil. ($3/5$ 18.)
- GRØNBECH, VILHELM P., (f. $14/6$ 73), Dr. phil., Professor extraord. i Religionshistorie ved Københavns Universitet. ($3/5$ 18.)

DEN NATURVIDENSKABELIG-MATHEMATISKE
KLASSE

- ZEUTHEN, H. G., (f. $15/2$ 39), Dr. phil. & math., fh. Professor i Matematik ved Københavns Universitet; Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. ($6/12$ 72.)

- TOPSØE, HALDOR F. A., (f. $29/4$ 42), Dr. phil., fh. Direktør for Arbejds- og Fabrikstilsynet; Kmd. af Dbg.², Dbmd., Fortjenst-Med. ($21/12$ 77.)
- WARMING, J. EUG. B., (f. $3/11$ 41), Dr. phil. & sc., fh. Professor i Botanik ved Københavns Universitet; Kmd. af Dbg.¹, Dbmd., Fortjenst-Med. ($21/12$ 77.)
- MÜLLER, P. E., (f. $25/19$ 40), Dr. phil., Kammerherre, Hofjægermester, fh. Overførster, Stk. af Dbg., Dbmd., Gb. E. T. ($12/12$ 84.)
- BOAS, J. E. V., (f. $2/7$ 55), Dr. phil., Professor i Zoologi ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole; R. af Dbg. ($3/4$ 91.)
- PETERSEN, O. G., (f. $26/3$ 47), Dr. phil., Professor i Botanik ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole; R. af Dbg., Dbmd. ($3/4$ 91.)
- PRYTZ, P. K., (f. $26/3$ 51), Professor i Fysik ved den Polytekniske Lærestalt; R. af Dbg., Dbmd. ($3/4$ 91.)
- SALOMONSEN, C. J., (f. $6/12$ 47), Dr. med. & sc., Professor i Pathologi ved Københavns Universitet; K. af Dbg.¹, Dbmd. ($3/4$ 91.)
- BERGH, RUDOLPH S., (f. $22/9$ 59), Dr. phil., fh. Docent i Histologi ved Københavns Universitet. ($15/4$ 98.)
- JOHANNSEN, WILHELM LUDV., (f. $3/2$ 57), Dr. med., phil. & bot. et zool., Professor i Plantefysiologi ved Københavns Universitet; R. af Dbg. — Selskabets Kasserer. ($15/4$ 98.)
- BANG, BERNHARD L. F., (f. $7/6$ 48), Dr. med., Veterinærfysikus, fh. Professor ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole; Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. ($21/4$ 99.)
- JUEL, CHRISTIAN S., (f. $25/1$ 55), Dr. phil., Professor i Matematik ved den Polytekniske Lærestalt; R. af Dbg. ($21/4$ 99.)
- ROSENINGE, J. LAURITZ A. KOLDERUP, (f. $7/11$ 58), Dr. phil., Professor i Botanik ved Københavns Universitet. ($6/4$ 00.)
- DREYER, J. L. E., (f. $13/2$ 52), Dr. phil., fh. Director of the Armagh Observatory; Oxford; R. af Dbg. ($12/4$ 01.)
- RAUNKJÆR, CHRISTEN, (f. $29/3$ 60), Professor i Botanik ved Københavns Universitet. ($4/4$ 02.)

- CHRISTENSEN, A. C., (f. $11/5$ 52), Professor i Kemi ved den Farmaceutiske Lærestanstalt; R. af Dbg. ($3/4$ 03.)
- HENRIQUES, VALD., (f. $19/4$ 64), Dr. med., Professor i Fysiologi ved Københavns Universitet. ($3/4$ 03.)
- JENSEN, CARL O., (f. $18/3$ 64), Dr. med., Professor i almindelig Pathologi og pathologisk Anatomi ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole; R. af Dbg. ($3/4$ 03.)
- SØRENSEN, S. P. L., (f. $9/1$ 68), Dr. phil., Professor, Direktør for Carlsberglaboratoriets kemiske Afdeling; R. af Dbg. — Formand for den naturv.-math. Klasse. ($6/4$ 06.)
- JENSEN, J. L. W. V., (f. $8/5$ 59), Overingeniør, Matematiker; R. af Dbg. ($5/4$ 07.)
- KNUDSEN, MARTIN, (f. $15/2$ 71), Professor i Fysik ved Københavns Universitet. — Selskabets Sekretær. ($14/5$ 09.)
- THORODDSEN, THORVALDUR, (f. $6/6$ 55), Professor, Dr. phil., Geolog; R. af Dbg. ($14/5$ 09.)
- MADSEN, TH., (f. $18/2$ 70), Dr. med., Direktør for Statens Seruminstitut, København; R. af Dbg. ($15/4$ 10.)
- WINGE, HERLUF, (f. $19/3$ 57), Mag. sc., Viceinspektør ved Universitetets zoologiske Museum, København. ($15/4$ 10.)
- BOCK, JOHANNES C., (f. $2/10$ 67), Dr. med., Professor i Farmakologi ved Københavns Universitet; R. af Dbg. ($17/4$ 14.)
- BRØNSTED, JOHANNES N., (f. $22/2$ 79), Dr. phil., Professor i Kemi ved Københavns Universitet. ($17/4$ 14.)
- HJELMSLEV, JOHANNES T., (f. $7/4$ 73), Dr. phil., Professor i deskriptiv Geometri ved Københavns Universitet. ($17/4$ 14.)
- NIELSEN, NIELS, (f. $2/12$ 65), Dr. phil., Professor i Matematik ved Københavns Universitet. ($17/4$ 14.)
- PETERSEN, C. G. JOHANNES, (f. $24/10$ 60), Dr. phil. & jur., Direktør for Dansk biologisk Station; R. af Dbg., Dbmd. ($17/4$ 14.)
- POULSEN, VALDEMAR, (f. $23/11$ 69), Dr. phil., Ingeniør; Fortjenst-Med. ($17/4$ 14.)
- BJERRUM, NIELS, (f. $11/3$ 79), Dr. phil., Professor i Kemi ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. ($28/4$ 16.)
- FIBIGER, JOHANNES, (f. $23/4$ 67), Dr. med., Professor i pathologisk Anatomi ved Københavns Universitet. ($23/4$ 16.)

- HANSEN OSTENFELD, CARL E., (f. $\frac{3}{8}$ 73), Dr. phil., Professor i Botanik ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. ($\frac{28}{4}$ 16.)
- KROGH, AUGUST, (f. $\frac{15}{11}$ 74), Dr. phil., Professor i Dyrefysiologi ved Københavns Universitet. ($\frac{28}{4}$ 16.)
- NØRLUND, NIELS ERIK, (f. $\frac{26}{10}$ 85), Dr. phil., Professor i Matematik ved Universitetet i Lund. ($\frac{28}{4}$ 16.)
- BOHR, NIELS, (f. $\frac{7}{10}$ 85), Dr. phil., Professor i theoretisk Fysik ved Universitetet. ($\frac{27}{4}$ 17.)
- PEDERSEN, P. O., (f. $\frac{19}{6}$ 74), Professor i Elektroteknik ved den Polytekniske Lærestanstalt; Fortjenst-Med. ($\frac{27}{4}$ 17.)
- BOHR, HARALD, (f. $\frac{22}{4}$ 87), Dr. phil., Professor i Matematik ved den Polytekniske Lærestanstalt. ($\frac{3}{5}$ 18.)
- SCHMIDT, JOHANNES, (f. $\frac{2}{7}$ 77), Dr. phil., Direktør for Carlsberglaboratoriets fysiologiske Afdeling; R. af Dbg. ($\frac{3}{5}$ 18.)
- WESENBERG-LUND, CARL, (f. $\frac{22}{12}$ 67), Dr. phil., Leder af Universitetets biologiske Ferskvands-Laboratorier. ($\frac{3}{5}$ 18.)

B. UDENLANDSKE MEDLEMMER

DEN HISTORISK-FILOSOFISKE KLASSE

- SIEVERS, E., Dr. phil., Professor i germansk Filologi ved Universitetet i Leipzig. ($\frac{1}{6}$ 88.)
- WUNDT, WILH., Dr. phil., Professor i Filosofi ved Universitetet i Leipzig. ($\frac{5}{4}$ 89.)
- TEGNÉR, ESAIAS H. V., Dr. phil. & theol., fh. Professor i østerlandske Sprog ved Universitetet i Lund. ($\frac{8}{4}$ 92.)
- STORM, JOH. F. B., LL. D., fh. Professor i romansk og engelsk Filologi ved Universitetet i Kristiania. ($\frac{7}{4}$ 93.)
- COMPARETTI, DOMINICO, fh. Professor i Græsk, Firenze. ($\frac{7}{4}$ 93.)
- SÖDERWALL, K. F., Dr. phil., fh. Professor i nordiske Sprog ved Universitetet i Lund. ($\frac{13}{4}$ 94.)
- DÖRPFELD, WILH., Professor, Dr. phil., første Sekretær ved det tyske arkæologiske Institut i Athen. ($\frac{13}{4}$ 94.)
- WILAMOWITZ-MOELLENDORFF, U. v., Dr. phil., Professor i klassisk Filologi ved Universitetet i Berlin. ($\frac{9}{4}$ 97.)

- SCHMOLLER, GUSTAV, Dr. phil., Historiker, Professor i Statsvidenskaberne ved Universitetet i Berlin. ($15/4$ 98.)
- BRUGMANN, FRIED. KARL, Dr. phil., Professor i indogermansk Sprogvidenskab ved Universitetet i Leipzig. ($12/4$ 01.)
- DIELS, HERMANN, Dr. phil., Professor i klassisk Filologi ved Universitetet i Berlin. ($4/4$ 02.)
- RHYS DAVIDS, T. W., Professor i Pāli og buddhistisk Litteratur ved University College i London. ($4/4$ 02.)
- KOCK, AXEL, Dr. phil., fh. Professor i de nordiske Sprog ved Universitetet i Lund; Kmd. af Dbg.² ($3/4$ 03.)
- NOREEN, ADOLF G., Dr. phil., Professor i de nordiske Sprog ved Universitetet i Upsala. ($3/4$ 03.)
- MEYER, EDUARD, Dr. phil., Professor i Historie ved Universitetet i Berlin. ($8/4$ 04.)
- WELLHAUSEN, JUL., Dr. phil., Professor i semitisk Filologi ved Universitetet i Göttingen. ($8/4$ 04.)
- AMIRA, KARL K. F. M. v., Dr. phil., Professor i tysk Ret og Retshistorie ved Universitetet i München. ($5/4$ 07.)
- OMONT, HENRI-AUGUSTE, Konservator ved Manuskript-Departementet i Bibliothèque Nationale i Paris. ($3/4$ 08.)
- SCHÜCK, J. HENRIK E., Dr. phil., Professor i Æsthetik samt Litteratur- og Kunsthistorie ved Universitetet i Upsala. ($14/5$ 09.)
- TARANGER, ABSALON, Dr. jur., Professor i Retsvidenskab ved Universitetet i Kristiania. ($14/5$ 09.)
- LAVISSE, ERNEST, Professor i moderne Historie, Direktør for l'École normale supérieure, Medlem af Académie française, Paris. ($14/5$ 09.)
- VINOGRADOV, PAUL, Corpus Professor i Retsvidenskab ved Universitetet i Oxford. ($14/5$ 09.)
- CEDERSCHÖLD, G., Dr. phil., Professor i de nordiske Sprog ved Göteborgs Högskola. ($15/4$ 10.)
- MONTELIUS, OSCAR, Professor, Dr. phil., fh. svensk Riksantiquarie, Stockholm; Kmd. af Dbg.¹. ($15/4$ 10.)
- ERMAN, A., Dr. phil., Professor i Ægyptologi og Direktør for det Ægyptiske Museum, Berlin. ($15/4$ 10.)

- GOLDZIEHER, IGNACZ, Dr. phil., Professor i semitisk Filologi ved Universitetet i Budapest. ($\frac{7}{4}$ 11.)
- GRIFFITH, FRANCIS LL., Reader i Ægyptologi ved Universitetet i Oxford. ($\frac{12}{4}$ 12.)
- HUNT, ARTHUR S., Lecturer i Papyrologi ved Universitetet i Oxford. ($\frac{12}{4}$ 12.)
- BÉDIER, JOSEPH, Professor i fransk Sprog og Litteratur ved Collège de France i Paris. ($\frac{11}{4}$ 13.)
- BERGSON, HENRI, Professor i Filosofi ved Collège de France i Paris, Medlem af det franske Akademi. ($\frac{11}{4}$ 13.)
- BOUTROUX, ÉMILE, Direktør for Fondation Thiers i Paris, Medlem af det franske Akademi; Filosof; Kmd. af Dbg.². ($\frac{11}{4}$ 13.)
- CUMONT, FRANZ, Dr. phil., Religionshistoriker. ($\frac{11}{4}$ 13.)
- SCHÄFER, DIETRICH, Dr. phil., Professor i Historie ved Universitetet i Berlin; Kmd. af Dbg.² ($\frac{11}{4}$ 13.)
- WARD, JAMES, Professor i Filosofi ved Universitetet i Cambridge (England). ($\frac{11}{4}$ 13.)
- MACDONELL, A. A., Professor i Sanskrit ved Universitetet i Oxford. ($\frac{17}{4}$ 14.)
- SCHUCHARDT, H., Dr. phil., fh. Professor i romanske Sprog ved Universitetet i Graz. ($\frac{17}{4}$ 14.)
- SCHWARTZ, E., Dr. phil., Professor i klassisk Filologi ved Universitetet i Strassburg. ($\frac{17}{4}$ 14.)
- SETÄLÄ, E. N., Dr. phil., Senator, fh. Professor i finsk Sprog og Litteratur ved Universitetet i Helsingfors. ($\frac{17}{4}$ 14.)
- HÆGSTAD, MARIUS, Professor i det norske Landsmaal og dets Dialekter ved Universitetet i Kristiania. ($\frac{28}{4}$ 16.)
- NILSSON, MARTIN P., Dr. phil., Professor i klassisk forn-kunskap och antikens historia ved Universitetet i Lund. ($\frac{28}{4}$ 16.)
- OLSEN, MAGNUS B., Professor i oldnorsk og islandsk Sprog og Litteratur ved Universitetet i Kristiania. ($\frac{28}{4}$ 16.)
- DANIELSSON, OLOF AUGUST, Dr. phil., Professor i græsk Sprog og Litteratur ved Universitetet i Upsala. ($\frac{3}{5}$ 18.)

DEN NATURVIDENSKABELIG-MATHEMATISKE
KLASSE

- RETZIUS, M. GUSTAV, Dr. med. & phil., fh. Professor i Histologi ved det Karolinske Institut i Stockholm. ($28/4$ 82.)
- LEFFLER, G. MITTAG-, Dr. phil., fh. Professor i Matematik ved Højskolen i Stockholm; Kmd. af Dbg.¹, Fortjenst-Med. m. Kr. ($5/4$ 89.)
- NATHORST, ALFR. G., Dr. phil., Professor, Intendant ved Riksmuseets botanisk-palæontologiske Afdeling i Stockholm. ($5/4$ 89.)
- SARS, GEORG OSS., Dr. phil., Professor i Zoologi ved Universitetet i Kristiania. ($11/4$ 90.)
- BREFELD, OSCAR, Dr. phil., Professor i Botanik, Direktør for det botaniske Institut i Breslau. ($3/4$ 91.)
- BRØGGER, W. C., Professor i Mineralogi og Geologi ved Universitetet i Kristiania; R. af Dbg. ($8/4$ 92.)
- HAMMARSTEN, OLOF, Dr. med. & phil., Professor i medicinsk og fysiologisk Kemi ved Universitetet i Upsala. ($8/4$ 92.)
- KLEIN, FELIX, Dr. phil., Professor i Matematik ved Universitetet i Göttingen. ($8/4$ 92.)
- SCHWARZ, C. H. A., Dr. phil., Professor i Matematik ved Universitetet i Berlin. ($8/4$ 92.)
- SCHWENDENER, S., Dr. phil., Professor i Botanik ved Universitetet i Berlin. ($7/4$ 93.)
- PFEFFER, WILH., Dr. phil., Professor i Botanik ved Universitetet i Leipzig. ($13/4$ 94.)
- BÄCKLUND, ALBERT VICTOR, Dr. phil., fh. Professor i Fysik ved Universitetet i Lund. ($10/4$ 96.)
- LORD RAYLEIGH, JOHN WILLIAM STRUTT, Dr. phil., D. C. L., Professor i Fysik ved Royal Institution, London. ($10/4$ 96.)
- HERTWIG, OSCAR, Dr. med., Professor i sammenlignende Anatomi og Direktør for det 2det anatomisk-biologiske Institut ved Universitetet i Berlin. ($15/4$ 98.)
- PICARD, CH.-ÉMILE, Medlem af det franske Institut, Professor i højere Algebra ved Faculté des Sciences, Paris ($21/4$ 99.)

- VRIES, HUGO DE, Dr. phil., Professor i Botanik ved Universitetet i Amsterdam. ($\frac{6}{4}$ 00.)
- PETTERSSON, OTTO, Dr. phil., fh. Professor i Kemi ved Stockholms Højskole; Kmd. af Dbg.² ($\frac{12}{4}$ 01.)
- ENGLER, ADOLPH, Dr. phil., Professor i Botanik ved Universitetet i Berlin. ($\frac{12}{4}$ 01.)
- GOEBEL, KARL, Dr. phil., Professor i Botanik ved Universitetet i München. ($\frac{12}{4}$ 01.)
- HASSELBERG, KLAS BERNHARD, Professor, Fysiker ved Vetenskapsakademien i Stockholm. ($\frac{4}{4}$ 02.)
- PAVLOV, IVAN PETROVIČ, Professor i Fysiologi ved det militærmedicinske Akademi i Petrograd. ($\frac{4}{4}$ 02.)
- ARRHENIUS, SVANTE, Dr. phil., Professor i Fysik ved Højskolen i Stockholm; Kmd. af Dbg.² ($\frac{3}{4}$ 03.)
- HILDEBRANDSSON, H. H., Professor i Meteorologi og Geografi ved Universitetet i Upsala; Kmd. af Dbg.¹ ($\frac{8}{4}$ 04.)
- WILLE, N., Dr. phil., Professor i Botanik ved Universitetet i Kristiania. ($\frac{7}{4}$ 05.)
- VOGT, J. H. L., Professor i Metallurgi ved Universitetet i Kristiania. ($\frac{7}{4}$ 05.)
- THÉEL, HJALMAR, Dr. phil., fh. Professor og Intendant ved Rigmuseets Evertebrataafdeling i Stockholm. ($\frac{6}{4}$ 06.)
- TULLBERG, TYCHO F., Dr. phil., Professor i Zoologi ved Universitetet i Upsala. ($\frac{6}{4}$ 06.)
- HILBERT, DAVID, Dr. phil., Professor i Matematik ved Universitetet i Göttingen. ($\frac{6}{4}$ 06.)
- OSTWALD, FR. WILH., Dr. phil., fh. Professor i Kemi ved Universitetet i Leipzig. ($\frac{6}{4}$ 06.)
- WIDMAN, OSKAR, Dr. phil., Professor i Kemi ved Universitetet i Upsala. ($\frac{5}{4}$ 07.)
- DEWAR, SIR JAMES, Professor i Kemi ved Universitetet i Cambridge. ($\frac{5}{4}$ 07.)
- NOETHER, MAX, Dr. phil., Professor i Matematik ved Universitetet i Erlangen. ($\frac{5}{4}$ 07.)
- PENCK, ALBRECHT, Dr. phil., Professor i Geografi ved Universitetet i Berlin. ($\frac{5}{4}$ 07.)

- SEGRE, CORRADO, Dr. phil., Professor i højere Geometri ved Universitetet i Turin. ($\frac{5}{4}$ 07.)
- ERIKSSON, JAKOB, Dr. phil., Professor, fh. Forstander ved Landbruks-Akademiens Experimentalfält ved Stockholm. ($\frac{3}{4}$ 08.)
- HIORTDAHL, THORSTEIN HALLAGER, Dr. phil., Professor i Kemi ved Universitetet i Kristiania. ($\frac{3}{4}$ 08.)
- TIGERSTEDT, ROBERT, Dr., Professor i Fysiologi ved Universitetet i Helsingfors. ($\frac{3}{4}$ 08.)
- FISCHER, EMIL, Dr. phil., Professor i Kemi ved Universitetet i Berlin. ($\frac{3}{4}$ 08.)
- LANGLEY, J. N., Dr., Professor i Fysiologi ved Universitetet i Cambridge (England). ($\frac{3}{4}$ 08.)
- DREYER, GEORGES, Dr. med., Professor i Pathologi ved Universitetet i Oxford. ($\frac{14}{5}$ 09.)
- KOSSEL, ALBRECHT, Dr. med., Professor i Fysiologi ved Universitetet i Heidelberg. ($\frac{14}{5}$ 09.)
- GEIKIE, Sir ARCHIBALD, Geolog og Mineralog, Præsident for Royal Society, London. ($\frac{15}{4}$ 10.)
- VOIGT, WOLDEMAR, Dr. phil., Professor i Fysik og Bestyrer af det fysiske Institut, Göttingen. ($\frac{15}{4}$ 10.)
- BERTRAND, GABRIEL, Professor i biologisk Kemi ved Sorbonne og Direktør for det biologiske Laboratorium ved Institut Pasteur i Paris. ($\frac{7}{4}$ 11.)
- HALLER, ALBIN, Medlem af det franske Institut, Professor i organisk Kemi ved Sorbonne i Paris. ($\frac{7}{4}$ 11.)
- NERNST, WALTER, Dr. phil., Professor i fysisk Kemi og Direktør for det fysisk-kemiske Institut ved Universitetet i Berlin. ($\frac{7}{4}$ 11.)
- SCOTT, DUNKINFIELD H., Præsident for Linnean Society of London og for Microscopical Society of London, East Oakley House. ($\frac{12}{4}$ 12.)
- WARBURG, EMIL, Dr. phil., Professor, Præsident for den fysisk - tekniske Rigsanstalt, Charlottenburg, Berlin. ($\frac{12}{4}$ 12.)

HADAMARD, JACQUES, Dr. phil., Professor i rationel Mekanik og Himmelmekanik ved Collège de France i Paris. (11/4 13.)

LORENTZ, H. A., Dr. phil., Professor i Fysik ved Universitetet i Leiden og Kurator for det fysiske Laboratorium ved Teylers Stiftelse i Haarlem. (17/4 14.)

SHERRINGTON, CHARLES S., Professor i Fysiologi ved Universitetet i Oxford. (17/4 14.)

SELSKABETS TILLIDSHVERV

og

INDEHAVERNES FUNKTIONSTIDER

Præsident:

VILH. THOMSEN, valgt 19. Marts 1909, genvalgt April 1914, Valget gælder til April 1919

Klasseformænd:

FR. BUHL, for den historisk-filosofiske Klasse, valgt 27. April 1917, Valget gælder til April 1920

S. P. L. SØRENSEN, for den naturvidenskabelig-matematiske Klasse, valgt 14. Nov. 1913, genvalgt 27. April 1917, Valget gælder til April 1920

Sekretær:

MARTIN KNUDSEN, valgt 11. Maj 1917, Valget gælder til April 1922

Redaktør:

DINES ANDERSEN, valgt 28. Nov. 1913, Valget gælder til April 1919

Kasserer:

W. L. JOHANNSEN, valgt 24. Marts 1905, genvalgt 1910 og 1915, Valget gælder til April 1920

Kassekommissionen:

- H. HØFFDING, indvalgt 1. Dec. 1905, genvalgt 1910, 1914
og 1918, Valget gælder til April 1922
- K.R. ERSLEV, indvalgt 3. Dec. 1915, genvalgt 1916, Val-
get gælder til April 1920
- J. L. W. V. JENSEN (Formand), indvalgt 12. Maj 1916,
genvalgt 1917, Valget gælder til April. 1921
- J. HJELMSLEV, indvalgt 2. Nov. 1917, Valget gælder til
April 1919

Revisorer:

- TH. MADSEN, valgt 15. Maj 1914, genvalgt 19. April
1918, Valget gælder til April 1921
- C. HANSEN OSTENFELD, valgt 16. Nov. 1917, Valget gæl-
der til April 1921

*Kommissionen for Registrering af litterære Kilder til dansk
Historie i Udlandet.*

- J. STEENSTRUP, indvalgt 18. Maj 1906.
- H. O. LANGE, indvalgt 18. Maj 1906.
- K.R. ERSLEV, indvalgt 7. Febr. 1913.

*Udvalg for den internationale Katalog over naturviden-
skabelige Arbejder.*

- L. KOLDERUP ROSENVINGE, indvalgt 24. Jan. 1902.
- V. HENRIQUES, indvalgt 1911.
- TH. THORODDSEN, indvalgt 23. Febr. 1912.
- S. P. L. SØRENSEN, indvalgt 15. Maj 1914.
- MARTIN KNUDSEN (Formand), indvalgt 8. Marts 1918.
- J. HJELMSLEV, indvalgt 8. Marts 1918.

*Medlemmer af det staaende Udvalg for den internationale
Association af Akademier.*

- H. G. ZEUTHEN, valgt 6. April 1900.
- J. L. HEIBERG, valgt 6. April 1900.

*Udvalg for Deltagelse i internationale vulkanologiske
Undersøgelser.*

P. K. PRYTZ	} valgte 28. Nov. 1913.
S. P. L. SØRENSEN	
MARTIN KNUDSEN	
TH. THORODDSEN (Formand)	

Carlsbergfondets Direktion:

EUG. WARMING, valgt 24. Maj 1889, genvalgt 1896, 1906
og 1916, Valget gælder til 25. September 1926

KR. ERSLEV (Formand), valgt 30. April 1909, genvalgt
1918, Valget gælder til 25. September . 1928

A. B. DRACHMANN, valgt 31. Okt. 1913, Valget gælder
til 25. September..... 1922

V. HENRIQUES, valgt 13. April 1917, Valget gælder til
25. September..... 1924

J. HJELMSLEV, valgt 11. Jan. 1918, Valget gælder til 25.
September..... 1920

Medlem af Frederiksborg-Museets Bestyrelse:

KR. ERSLEV, valgt 31. Oktober 1913, genvalgt 3. Maj
1918, Valget gælder til 25. September . 1928

Tilforordnet til Carlsberglaboratoriets Bestyrelse:

R. KOEFOED, Direktør, valgt 4. Maj 1906, genvalgt 1911
og 1916, Valget gælder til 25. September 1921

BERETNING OM MØDERNE 1917—18

1. Mødet den 19de Oktober.

(Tilstede var 41 Medlemmer, nemlig THOMSEN, *Præsident*, Zeuthen, Christiansen, Warming, Steenstrup, Gertz, Heiberg, P. E. Müller, Erslev, Prytz, Salomonsen, Jónsson, Johannsen, Jespersen, Juel, Buhl, Kålund, Rosenvinge, Drachmann, Hude, A. Christensen, Henriques, C. O. Jensen, H. Pedersen, Lange, S. P. L. Sørensen, J. L. W. V. Jensen, Andersen, Thoroddsen, Blinkenberg, Kinch, Bock, Brønsted, Hjelmlev, Nielsen, Poulsen, Bjerrum, Ostenfeld, Bohr, P. O. Pedersen, *Sekretæren*. Som Gæst var Selskabets udenlandske Medlem MARTIN P. NILSSON tilstede.)

PRÆSIDENTEN bød Medlemmerne Velkommen efter Sommerferien, bragte den afgaaede Sekretær, H. G. ZEUTHEN, Selskabets Tak og bød MARTIN KNUDSEN Velkommen paa Sekretærpladsen.

Sekretæren meddelte, at Selskabet i Løbet af Sommeren havde mistet 2 udenlandske Medlemmer, nemlig: FRIEDRICH ROBERT HELMERT, Direktør for den internationale Jordmaalings Centralbureau i Potsdam, død 15. Juni (opt. i den naturv.-math. Kl. $\frac{6}{4}$ 1900)—og PAUL MEYER, Direktør for École des Chartes og Professor i sydeuropæiske Sprog og Litteraturer ved Collège de France i Paris, død 7. September (opt. i den hist.-fil. Kl. $\frac{1}{6}$ 88).

A. CHRISTENSEN gav en Meddelelse om Brintning af Kinin.

MARTIN P. NILSSON gav en Meddelelse om »Öfvertagandet och utvecklingen af alfabetet hos grekerne«. Den er trykt i »Hist.-filol. Meddelelser«, I. 6.

FINNUR JÓNSSON gav en Meddelelse om Angers-Brudstykket af Saxo.

Derefter forelagde NIELS NIELSEN en Afhandling: Om Hermites Polynomier, en Analogi til Kuglefunktionerne. Den er trykt i »Math.-fys. Meddelelser« I. 6.

Endelig forelagde N. BOHR en Afhandling: Om Kvante-teorien for Liniespektra. Den vil blive trykt i »Skrifterne«.

Fra Selskabets nyvalgte Medlemmer HJALMAR FALK og J. A. LUNDELL var kommet Breve med Tak for Optagelsen. Lundell havde sendt et Eksemplar af det af ham redigerede »Archives d'Études Orientales« No. 1—15.

Carlsberglaboratoriet havde indsendt 50 Eksemplarer af sine *Meddelelser* XIII. 1—3.

Sekretæren aflagde Beretning om et Møde, som under Minister P. MUNCH's Ledelse var bleven afholdt til Drøftelse af »Norden som Centralsted for internationalt videnskabeligt Arbejde«.

2. Mødet den 2^{den} November.

(Tilstede var 34 Medlemmer, nemlig: THOMSEN, *Præsident*, Christiansen, Topsøe, Warming, Steenstrup, Gertz, Heiberg, P. E. Müller, Erslev, Salomonsen, Jónsson, Johannsen, Jespersen, Buhl, Kålund, Drachmann, Henriques, Sørensen, J. L. W. V. Jensen, Andersen, Blinkenberg, Vedel, Sarauw, Brønsted, Hjelmlev, C. G. J. Petersen, Poulsen, Bjerrum, Fibiger, Krogh, Bohr, P. O. Pedersen, *Sekretæren*, Juel.)

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet sit udenlandske Medlem ALBERT-J.-F. DASTRE, Professor i Fysiologi ved Faculté des Sciences i Paris (opt. i den naturv.-math. Kl. ²¹/₄ 99).

C. CHRISTIANSEN gav nogle Tilføjelser til sin Meddelelse om Kondensatorballometret.

Derefter meddelte CHR. SARAUW: Die Entstehungsgeschichte

des Goethischen Faust«. Den er trykt i »Hist.-filol. Meddelelser« I. 7.

Endelig gav J. BRØNSTED en Meddelelse om en thermodynamisk Relation imellem Blandingsarbejderne i delvis mættede Opløsninger og deres Anvendelse til Affinitetsbestemmelser. Den er trykt i »Math.-fys. Meddelelser« I. 5.

I Stedet for MARTIN KNUDSEN, der var valgt til Sekretær, valgtes J. HJELMSLEV til Medlem af *Kassekommissionen* for Resten af Knudsens Funktionstid, d. v. s. til April 1919.

3. Mødet den 16de November.

(Tilstede var 44 Medlemmer, nemlig THOMSEN, *Præsident*, Zauthen, Christiansen, Warming, Steenstrup, Gertz, Heiberg, Høffding, P. E. Müller, Erslev, Prytz, Salomonsen, Jónsson, Johannsen, Jespersen, Bang, Juel, Buhl, Kålund, Rosenvinge, Rubin, Drachmann, Hude, Henriques, Lange, Sørensen, J. L. W. V. Jensen, Andersen, Thoroddsen, Madsen, Kinch, Vedel, Sarauw, Bock, Hjelslev, Nielsen, Poulsen, Bjerrum, Fibiger, Ostfeld, Krogh, Bohr, P. O. Pedersen, *Sekretæren*.)

Selskabets Protektor Hs. Maj. Kongen overværede Mødet.

Selskabets Præsident holdt nedenstaaende Tale:

Deres Majestæt!

Højtærede Kolleger!

Maa det være mig tilladt paa Selskabets Vegne at byde Deres Majestæt Velkommen i vor Midte og udtale vor Tak, fordi Deres Majestæt har villet hædre vort Møde med Deres Nærværelse. Det er os særlig kært at se Deres Majestæt netop i Dag, da det er en Slags Mindedag, idet Selskabet i disse Dage har bestaaet i 175 Aar. Det var nemlig den 13. November 1742, at det blev stiftet, eller at i alt Fald dets første Møde holdtes.

Vi har imidlertid ikke fundet, at der var nogen Grund til at fejre dette Jubilæum paa nogen særlig festlig Maade. Dels er det overhovedet ikke Tider til at holde Fest i, dels er 175, omend en anselig Alder, dog ikke et saa rundt Tal, at man har fundet det nødvendigt at jubilere, lige saa lidt som man gjorde det for 50 Aar siden, da Selskabet fyldte sine 125 Aar. Naar man først er bleven saa gammel, regner man ikke mere med Fjerdedels-Aarhundreder. Det maa overlades til dem, der om 25 Aar er Medlemmer, om og hvorledes de da vil mindes det højtideligere Jubilæum, de 200 Aar.

Det er da heller ikke min Mening her at holde en Fest-tale, og jeg skal heller slet ikke forsøge at give et almindeligt Tilbageblik paa de svundne 175 Aar.

Jeg skal blot forsøge i nogle faa Træk at minde om visse Mærkepunkter indenfor de 25 Aar, der er forløbne, siden vi i 1892 fejrede vort 150 Aars Jubilæum.

Det er jo ret store Forandringer, der paa forskellig Maade er foregaaet indenfor dette Tidsrum. To af Selskabets høje Protektorer er gaaet bort, Kong Kristian IX og Kong Frederik VIII, hvem vi med Taknemlighed mindes som Selskabets særlige Velynder. Og vor egen lille Kreds har jo efterhaanden i høj Grad skiftet Udseende. Vor forrige Præsident Jul. Thomsen er død 1909 efter at have beklædt denne Værdighed i 22 Aar. Vor Sekretær igennem 39 Aar Prof. Zeuthen har fra dette Efteraar af ønsket sig fritaget for sit Hverv; dog glæder vi os ved fremdeles at have ham i vor Midte og haaber endnu i mange Aar at se ham her. Men mangfoldige andre er borte, saaledes at af vore nuværende 70 indenlandske Medlemmer kun 19 eller 20 var Medlemmer allerede i Novbr. 1892, altsaa mindre end 30 pCt., medens over 70 pCt. først er blevne optagne i Selskabet efter den Tid.

Det, der vel i denne Periode har været af størst Betydning for Selskabets indre Liv, er Flytningen til de Lokaler,

hvor vi nu har vort Hjem. Jeg maa i denne Anledning kortelig gaa tilbage i Tiden.

I de første 30 Aar omtrent af sit Liv havde Selskabet intet fast Lokale. Møderne holdtes i Præsidenternes private Hjem, altsaa hos Joh. Ludv. Holstein og Otto Thott. Dette medførte imidlertid store Ulemper, og Møderne faldt tilsidst helt bort. Da lykkedes det Sekretæren Hjelmskjær, der kort efter blev Selskabets Præsident, at opnaa et kongeligt Reskript af ⁵/₁₀ 1774, hvorefter bl. a. Kongen overtager Protektoratet med Løfte om at forunde Selskabet de fornødne Rum paa et af Slottene med Møbler og Brænde.

Det fik da sit Hjem paa Prinsens Palæ, hvor det første Møde holdtes 29. Marts 1776. Efter Christiansborgs Brand 1794 maatte Selskabet imidlertid med yderst kort Varsel forlade sine Lokaler i Palæet, da de nu skulde bruges paa anden Maade, og efter at have været husvildt et Aar fik det anvist nye Lokaler paa Christiansborg, i Hofteaterfløjen, og holdt her sit første Møde i Januar 1795.

Her havde nu Selskabet sit Tilhold indtil Sommeren 1854, da det atter maatte flytte og vendte tilbage til Prinsens Palæ, hvor der ved Bevilling af Rigsdagen blev indrettet et overmaade smukt og stemningsfuldt Lokale med fuld Møblering.

Efter Christiansborgs Brand 1884 maatte vi atter med meget kort Varsel flytte Kontor og hele det kostbare Bogsamling bort, fordi man frygtede for Brandfaren paa Palæet. Vi maatte dertil leje Lokale i en privat Bygning, et Pakhus »Ved Stranden« — et ret brandfarligt Sted, foruden at det var meget besværligt at have Kontor og Mødesal saa langt skilt fra hinanden; og saa skøn og stemningsfuld Salen end var — i sit hele Udstyr netop stemmende med den Tid, hvor vort Selskab var bleven til — saa var den dog heller ikke ret praktisk indrettet og ogsaa efterhaanden noget lille.

I Erkendelse heraf indkom der i 1893 et højhjertet Tilbud fra Carlsbergfondets Direktion om i den nye Bygning, den tænkte at lade opføre, gratis at lade indrette alle fornødne Lokaler for Selskabet med tilhørende Belysning og Varme. Det er en Selvfølge, at Selskabet med Taknemlighed tog imod dette storslaaede Tilbud.

Medens Bygningen blev opført, gik Selskabet snarest muligt i Gang med at træffe Bestemmelse om den indre Ordning og Møblering, hvad der, som ældre Medlemmer vil erindre, ikke altid gik saa aldeles glat.

1899, den 24. Marts, holdt Selskabet sit første Møde i det nye Lokale i Overværelse af Kongen og forskellige Medlemmer af Kongehuset. Til denne i sig selv saa store Gave føjede Fondets Direktion endnu andre Gaver: det kolossale Maleri af Krøyer: Et Møde i Videnskabernes Selskab, der ikke blot som Kunstværk er af største Værdi, men ogsaa nu er og i Fremtiden altid vil være os kært ved alle de udmærkede Portræter, det giver, og som Erindring om det Sted, der i 45 Aar var Selskabets Hjem; endvidere Portræt af Kong Christian VI (Kopi efter Original paa Rosenborg) og en Buste af Carlsbergfondets højsindede og vidtskuende Stifter J. C. Jacobsen. Dertil har Fondets Direktion endnu føjet andre Gaver og anden Støtte. Jeg vil ogsaa fremhæve, at de større Forhold her tillader Medlemmerne efter Mødernes Slutning at blive samlede ved et Stykke Smørrebrød og en Kop The eller lignende, hvad der ikke blot er en stor Behagelighed, men overordentlig nyttigt ved den Lejlighed, det byder til personlig Samtale og Tankeudveksling.

For alt dette staar Selskabet i dyb Taknemlighedsgæld til Carlsbergfondet, der er saa nær knyttet til Selskabet, om end som selvstændig Institution, og som med sine rige Midler virker for samme Formaal som Selskabet og har aabnet dansk Videnskab Veje, som man ikke tidligere har drømt om, og som mange større Lande maa misunde os.

Men med oprigtig Taknemlighed tænker Selskabet ogsaa tilbage paa, at det ved vore Kongers Velvilje og Interesse for Videnskaben og senere ved Imødekommenhed fra Regering og Rigsdag i 123 Aar har haft et fast og betrygget Tilhold overladt af Staten, som vi nu har givet Afkald paa.

Af andre Mærkepunkter maa mindes om, at Selskabet i 1900 efter Indbydelse indtraadte i den internationale Aka-
demiassociation, hvis Formaal er at forberede og fremme videnskabelige Foretagender af almindelig Interesse og i Fællesskab at træffe Foranstaltninger til Lettelse af det videnskabelige Samkvem.

Vort Selskab har stadig sendt Repræsentanter til alle Associationens Generalforsamlinger, der holdes paa skiftende Steder, hidtil i Reglen hvert 3die Aar, og vi har efter Evne ydet Bidrag til nogle af de store Foretagender, der ad denne Vej er satte i Gang. Under den store Krig har naturligvis ingen Generalforsamling kunnet holdes, og hvorledes det vil gaa efter Krigen, kan ingen sige.

Jeg nævner dernæst, at der nogle Gange er blevet foretaget mindre Ændringer i Selskabets Vedtægter. Saaledes blev der f. Eks. fra 1909 indført visse Begrænsninger med Hensyn til Antallet af indenlandske Medlemmer, ligesom der allerede tidligere havde været for de udenlandske.

Forøvrigt har Selskabet ført sit stille Liv uden store Begivenheder eller Omskiftelser. Det har holdt sine regelmæssige Møder, hvor Medlemmerne har forelagt Resultaterne af deres Arbejder i stadig stigende Antal. Medens man endnu for 25 Aar siden som Regel kun havde én Meddelelse paa hvert Møde, er der nu efterhaanden blevet 2—3 eller flere. Først nu i denne Vinter truer Hindringer udefra med at ville medføre Indskrænkning af Møderne paa Grund af Vanskelighederne ved Varme og Lys. Vi haaber, at det i det væsentlige maa lykkes at overvinde dem.

Dernæst er vore Publikationer regelmæssig udkomne. Af

Skrifterne i 4to er der i disse 25 Aar for den hist.-filos. Klasses Vedkommende udkommet 5—6 Bind, for den naturv.-math. Klasses, der altid er mere produktiv, op imod 20.

Endvidere er der hvert Aar udgivet et Bind af »Oversigt over Selskabets Forhandlinger«, der stadig er blevet tykkere paa Grund af det voksende Antal af Afhandlinger. Fra i Aar af er der imidlertid indført en gennemgribende Forandring, idet Oversigten fremtidig kun indeholder Beretning om, hvad der er passeret paa Møderne eller ellers, medens de Afhandlinger, der før havde deres Plads i Oversigten, nu udgives særskilt under Titlen »Meddelelser«, i forskellige Fagrækker, og først efterhaanden samles til hele Bind, uafhængigt af Oversigten.

Som sædvanlig har Selskabets Publikationer ikke været indskrænkede til Arbejder af Medlemmer, men ogsaa mange Arbejder af Ikke-Medlemmer har set Lyset gennem vort Selskab.

Ved Siden af de nævnte regelmæssige Publikationer har Selskabet udgivet forskellige særskilte Arbejder, f. Eks. Mindeskrifter i Anledning af 300-Aarsdagen for Tycho Brahes Død og 200-Aarsdagen for Ole Rømers Død. Af andre større Arbejder, der er bragte til Afslutning i denne Periode, nævner jeg det store og vigtige Værk *Regesta diplomatica historiæ Danicæ* (1907) og *Den danske Ordbog* (1905), en stor Opgave, som Selskabet allerede i det 18de Aarhundrede havde sat sig, og som man har vedblevet at betragte som en Æressag af føre til Ende, skønt rigtignok Begyndelsen ikke er Enden lig; det kan man sige sig selv, naar man tænker paa, at 1ste Bind bærer Aarstallet 1795. Ord som Dampmaskine, Dampskib, Jernbane og Hundreder af lignende vil man for-gæves søge deri, fordi Tingen ikke eksisterede, da vedkommende Bogstaver blev udarbejdede.

Men jeg skal ikke længer lægge Beslag paa Deres Opmærksomhed.

Idet jeg endnu engang takker Deres Majestæt, fordi De ved Deres Nærværelse har kastet Glans over denne Mærkedag, vil jeg ønske, at det maa lykkes Deres Majestæt og det danske Folk fremdeles at holde vort Fædreland udenfor den forfærdelige Krig, der nu paa fjerde Aar har hjemsøgt Verden, og at det maa være vort Selskab forundt, i Ly af den Fred, som vi alle haaber paa, og som dog engang maa komme, at arbejde trøstigt videre til de tohundrede Aar og fortsætte sin fredelige Gerning endnu i en lang Fremtid derefter, til Fremme for Videnskaben og til Ære for vort Fædreland.

H. HØFFDING gav en Meddelelse om Grundlaget for Spinozas Ethica og forelagde en Afhandling »Spinoza's Ethica. Analyse og Karakteristik«. Den vil blive trykt i Skrifterne.

I Stedet for Hjelmlev, der var bleven indvalgt i Kassekommissionen, valgtes C. HANSEN OSTENFELD til *Revisor* for de kommende tre Aar, d. v. s. til April 1921.

Kassekommissionen meddelte, at den havde valgt J. L. W. V. JENSEN til *Formand*.

I Anledning af Selskabets 175 Aars Bestaaen nedsattes efter Sekretærens Forslag et »Portrætudvalg«, bestaaende af *Præsidenten*, *Klasseformændene*, *Kassekommissionens Formand* og *Sekretæren*, for at udarbejde Plan til et Fotografialbum over Selskabets Medlemmer.

Paa Grund af Brændsels- og Belysningsvanskeligheder bestemte Præsidenten, at der ikke skulde holdes Møde den 30. November.

4. Mødet den 14de December.

(Tilstede var 29 Medlemmer, nemlig THOMSEN, *Præsident*, Zeuthen, Topsøe, Warming, Steenstrup, Heiberg, Høffding, P. E. Müller, Erslev, Prytz, Salomonsen, Jónsson, Nyrop, Juel, Buhl, Kålund, Rosenvinge, Troels-Lund, Rubin, Drachmann, Henriques, C. O. Jensen, Sørensen, J. L. W. V. Jensen, Andersen, Thoroddsen, Madsen, Blinkenberg, Brønsted, Hjlemslev, Nielsen, C. G. J. Petersen, Bjerrum, Ostenfeld, Krogh, Nørlund, Bohr, P. O. Pedersen, *Sekretæren*; som Gæst Selskabets udenl. Medl. N. Wille.)

K. PRYTZ talte Mindeord over Selskabets afdøde Medlem C. CHRISTIANSEN, optaget i den naturvidenskabelig-matematiske Klasse ^{17/12} 75, død d. 28. November. — Talen er trykt S. 31—54.

Det af Kassekommissionen forelagte *Budget for Aaret 1918* vedtoges. Det er trykt S. 68—70.

Herved blev det besluttet at optage i Skrifterne en Afhandling af Fru EMILIE DEMANT-HATT: *Lappish Texts*.

KR. NYROP gav en Meddelelse om Oprindelsen til to franske Ord: »haricot« og »parvis«. Den er trykt i »Hist.-filol. Meddelelser« II. 1.

J. HJELMSLEV gav en Meddelelse om Undersøgelser over kinematisk Geometri I. Den vil blive trykt i Meddelelser.

C. HANSEN OSTENFELD forelagde for C. RAUNKJER en Afhandling: Om det biologiske Normalspektrum. Den er trykt i »Biolog. Meddelelser« I. 4.

P. O. PEDERSEN forelagde en Afhandling: Om Townsends Teori for Stødionisation. Den er trykt i »Math.-fys. Meddelelser« I. 7.

5. Mødet den 11te Januar 1918.

(Tilstede var 46 Medlemmer, nemlig THOMSEN, *Præsident*, Zeuthen, Topsøe, Warming, Steenstrup, Gertz, Heiberg, P. E. Müller, Erslev, Prytz, Salomonsen, Jónsson, Johannsen, Jespersen, Bang, Juel, Buhl, Kålund, Rosenvinge, Troels-Lund, Rubin, Drachmann, Hude, A. Chri-

stensen, Henriques, C. O. Jensen, Sørensen, J. L. W. V. Jensen, Andersen, Thoroddsen, Madsen, Blinkenberg, Bock, Brønsted, Hjelmlev, Nielsen, C. G. J. Petersen, Poulsen, Bjerrum, Fibiger, Ostenfeld, Krogh, Nørlund, Bohr, P. O. Pedersen, *Sekretæren.*)

JOHANNES STEENSTRUP talte Mindeord over Selskabets afdøde Medlem Gehejmekonferensraad, Dr. C. Goos, optaget i den historisk-filosofiske Klasse ²⁸/₄ 82, død d. 20. December 1917. Mindetalen er trykt S. 55—63.

C. HANSEN OSTENFELD gav en Meddelelse om Randers Fjords Plantevækst samt forelagde et Arbejde af A. C. JOHANSEN m. fl.: »Randers Fjords Naturhistorie«.

Til Medlem af *Carlsbergfondets Direktion* for Resten af afdøde Professor C. Christiansens Funktionstid (d. v. s. indtil 25. September 1920) valgtes J. HJELMSLEV.

En af Portrætudvalget forelagt Plan vedtoges.

Efter Præsidentens Bestemmelse bortfaldt Mødet den 25. Januar paa Grund af Brændsels- og Belysningsvanskeligheder.

6. Mødet den 8de Februar.

(Tilstede var 39 Medlemmer, nemlig THOMSEN, *Præsident*, Zeuthen, Warming, Steenstrup, Høffding, P. E. Müller, Erslev, Prytz, Salomonson, Jónsson, Jespersen, Juel, Buhl, Kålund, Rosenvinge, Troels-Lund, Hude, Christensen, Henriques, C. O. Jensen, Lange, Sørensen, J. L. W. V. Jensen, Andersen, Thoroddsen, Madsen, Blinkenberg, Sandfeld Jensen, Brønsted, Hjelmlev, Nielsen, C. G. J. Petersen, Bjerrum, Fibiger, Ostenfeld, Krogh, Bohr, P. O. Pedersen, *Sekretæren.*)

N. BJERRUM gav følgende Meddelelse: Undersøgelser af Kirschner og Bjerrum over Guldets Rhodanider. Den vil blive trykt i Skrifterne.

S. P. L. SØRENSEN forelagde en Afhandling: Undersøgelser over Ægalbumin.

Endelig forelagde FINNUR JÓNSSON en Afhandling: Jón Arasons religiøse Digte. Den er trykt i »Hist.-filol. Meddelelser« II. 2.

Det besluttedes at optage i »Meddelelserne« en Afhandling af Observator TORVALD KØHL: *Stjernesked over Danmark og nærmeste Omlande 1913—17*. Den er trykt i »Math.-fys. Meddelelser« I. 8.

Efter Forslag af *Præsidenten* og *Sekretæren* nedsattes et »Vedtægtsudvalg« bestaaende af *Præsidenten*, *Sekretæren* og *Klasseformændene* til at behandle Forslag til Ændring af Vedtægterne.

Efter Præsidentens Bestemmelse bortfaldt Mødet den 22. Februar paa Grund af Brændsels- og Belysningsvanskeligheder.

7. Mødet den 8. Marts.

(Tilstede var 39 Medlemmer, nemlig THOMSEN, *Præsident*, Warming, Steenstrup, Høffding, P. E. Müller, Erslev, Prytz, Salomonsen, Jónsson, Johannsen, Juel, Buhl, Rosvinge, Troels-Lund, Rubin, Drachmann, Henriques, C. O. Jensen, Sørensen, J. L. W. V. Jensen, Andersen, Thoroddsen, Madsen, Blinkenberg, Sandfeld Jensen, Sarauw, Brønsted, Hjelmlev, Nielsen, Poulsen, Bjerrum, Fibiger, Krogh, Bohr, P. O. Pedersen, *Sekretæren*, Heiberg, Bang, Lange.)

P. O. PEDERSEN gav en Meddelelse om den initiale Stødionisation (De Lichtenbergske Figurer). Den vil blive trykt i »Meddelelserne«.

Derefter fremlagde EUG. WARMING 3. Udgave af sin »Ökologische Pflanzengeographie«.

De af Klasserne forelagte Forslag til nye *Prisopgaver* vedtoges. De er trykt S. 81—86.

Den naturvidenskabelig-mathematiske Klasse afgav sin Bømmelse af indkomne Besvarelser af *Prisopgaver*.

I Tilslutning til en Betænkning af N. NIELSEN (Affatter) og N. E. NØRLUND foreslog den at give Selskabets Guldmedaille som Belønning for en Besvarelse af den i 1916 stillede matematiske Opgave (Fermats Kvotient) med Motto: » $a^p \equiv a \pmod{p}$ «. Dette vedtoges; ved Navnesedlens Aabning viste Forfatteren sig at være Mag. sc. CHRISTIAN HANSEN.

I Henhold til en Betænkning af C. O. JENSEN og TH. MADSEN (Affatter) foreslog Klassen endvidere at give den udsatte Belønning, 800 Kr. af det Thott'ske Legat, til Forfatteren af en Besvarelse (med Motto: »Bacillus«) af den i 1916 for dette Legat stillede Opgave. Ogsaa dette vedtoges; Forfatteren viste sig at være Afdelingsforstander ved Statens Seruminstitut L. E. WALBUM.

Betænkningerne er trykte S. 71—80.

I *Udvalget for den internationale Katalog over naturvidenskabelige Værker* indvalgte efter Forslag af den naturvidenskabelig-matematiske Klasse: MARTIN KNUDSEN (i Stedet for afdøde C. CHRISTIANSEN) og J. HJELMSLEV (i Stedet for H. G. ZEUTHEN, der ønskede at udtræde).

Kommissionen for Registrering af literære Kilder til dansk Historie i Udlandet afgav Beretning om sin Virksomhed i 1917. Den er trykt S. 87—88.

Carlsberglaboratoriet havde indsendt 50 Eksemplarer af sine »Meddelelser« Bd. XII.

Indsendte Forslag om et »H. C. Ørsted-Institut«, et »Rask-Madvig-Institut« og et »Havforskningsinstitut« drøftedes.

8. Mødet den 22de Marts.

(Tilstede var 42 Medlemmer, nemlig THOMSEN, *Præsident*, Topsøe, Steenstrup, Gertz, Høffding, Erslev, Boas, Prytz, Salomonsen, Jónsson, Juel, Buhl, Kålund, Troels-Lund, Rubin, Hude, A. Christensen,

Henriques, C. O. Jensen, Lange, Sørensen, J. L. W. V. Jensen, Andersen, Thoroddsen, Blinksberg, Bock, Brønsted, Hjelmlev, Nielsen, Poulsen, Bjerrum, Fibiger, Ostenfeld, Nørhnd, Bohr, *Sekretæren*, Warming, P. E. Müller, Johannsen, Bang, Rosenvinge, Madsen.)

J. E. V. BOAS meddelte: Nogle Bemærkninger om Pungdyrenes Bagfod. De vil blive trykte i »Meddelelserne«.

Derefter gav N. BOHR en Meddelelse om Grundlaget for Kvanteteorien. Jfr. Beretningen om 1. Møde (S. 16). Det samlede Arbejde vil blive trykt i »Skrifterne«.

Kassekommissionen forelagde det reviderede Regnskab for 1917. Et Udtog af det er trykt S. 64—67.

Udvalget for den internationale Katalog over naturvidenskabelige Arbejder havde indsendt Meddelelse om, at det havde valgt MARTIN KNUDSEN til *Formand*.

9. Mødet den 5te April.

(Tilstede var 39 Medlemmer, nemlig SØRENSEN, *fung. Vicepræsident*, Warming, Steenstrup, Gertz, Høffding, P. E. Müller, Boas, Prytz, Salomonsen, Jónsson, Juel, Kålund, Rosenvinge, Troels-Lund, Raunkjær, Drachmann, A. Christensen, Henriques, C. O. Jensen, J. L. W. V. Jensen, Andersen, Thoroddsen, Bock, Brønsted, Hjelmlev, Nielsen, C. G. J. Petersen, Poulsen, Bjerrum, Fibiger, Ostenfeld, Krogh, Bohr, P. O. Pedersen, *Sekretæren*, Zeuthen, Topsøe, Bang, Lange.)

AUG. KROGH gav en Meddelelse om Vævenes Forsyning med Ilt og Kapillærkredsløbets Regulering.

Efter *Kassekommissionen's* Forslag vedtoges det at bevilge M. CL. GERTZ en Understøttelse paa 2000 Kr. til fortsat Udgivelse af »*Scriptores minores historiæ Danicæ mediæ ævi*«.

Det vedtoges at imødekomme en Anmodning fra *University of Toronto* (der i Bytte for sine »Studies« faar »Skrifterne«) om ogsaa at faa »Oversigt« og »Meddelelser«.

10. Mødet den 19de April.

(Tilstede var 36 Medlemmer, nemlig BUHL, *fung. Vicepræsident*, Warming, Steenstrup, Heiberg, Høffding, Erslev, Prytz, Jónsson, Johannsen, Juel, Kålund, Rosenvinge, Troels-Lund, Rubin, Raunkiær, Drachmann, Hude, A. Christensen, Henriques, H. Pedersen, Sørensen, J. L. W. V. Jensen, Andersen, Thoroddsen, Madsen, Vedel, Sandfeld Jensen, Nielsen, Bjerrum, Ostenfeld, P. O. Pedersen, *Sekretæren*, Gertz, C. O. Jensen, Lange, Fibiger.)

KR. SANDFELD JENSEN meddelte Bemærkninger om Infinitivens Anvendelse som Subjekt og Prædikat i Fransk. De vil blive trykte i »Meddelelserne«.

L. KOLDERUP ROSENVINGE forelagde 1. Bind af: The Botany of Iceland.

TH. THORODDSEN forelagde sin Bog: Árferði á Íslandi í þúsund ár (Vejrforhold paa Island i Tusinde Aar).

Der foretoges følgende Valg:

1. Til *Medlem af Kassekommissionen* genvalgtes H. HØFFDING for de kommende 4 Aar.
2. Til *Revisor* genvalgtes TH. MADSEN for de kommende 3 Aar.
3. Til *Medlem af Carlsbergfondets Direktion* genvalgtes KR. ERSLEV; Valget gælder til 25. September 1928.

Carlsbergfondets Direktion afgav Beretning om Fondets Virksomhed i 1916—17. Den er trykt S. 89—122.

11. Mødet den 3^{dje} Maj.

(Tilstede var 45 Medlemmer, nemlig THOMSEN, *Præsident*, Warming, Steenstrup, Gertz, Heiberg, Høffding, P. E. Müller, Erslev, Boas, Prytz, Salomonsen, Jónsson, Johannsen, Bang, Juel, Buhl, Kålund, Rosenvinge, Troels-Lund, Lehmann, Raunkiær, Drachmann, Hude, Henriques, C. O. Jensen, H. Pedersen, Sørensen, J. L. W. V. Jensen, Andersen, Thoroddsen, Kinch, Bock, Brønsted, Hjelmlev, Nielsen, Poulsen, Bjerrum, Fibiger, Ostenfeld, Krogh, Nørlund, Bohr, P. O. Pedersen, *Sekretæren*, Lange.)

ALFR. LEHMANN gav en Meddelelse om Stofskifte ved sjælelig Virksomhed. Den vil blive trykt i »Skrifterne«.

C. RAUNKJÆR forelagde to Afhandlinger: 1. Om Talforholdet mellem Han- og Hunplanter hos *Rumex thrysiflorus* Fingerh. — og 2. Om Talforholdet mellem Højre og Venstre i Planteriget, specielt hos Gramineae. De vil blive offentliggjorte i »Meddelelserne«.

Der foretoges Afstemning over de af Klasserne indbragte Forslag om Optagelse af nye Medlemmer. Valgte blev:

I den *historisk-filosofiske Klasse* som indenlandske Medlemmer Dr. phil. ARTHUR CHRISTENSEN og Professor i sammenlignende Religionshistorie ved Universitetet, Dr. phil. VILH. PETER GRØNBECH — og som udenlandsk Medlem: Professor i græsk Sprog og Litteratur ved Universitetet i Upsala OLOF AUGUST DANIELSSON.

I den *naturvidenskabelig-matematiske Klasse* som indenlandske Medlemmer: Professor i Mathematik ved den Polytekniske Lærestanstalt, Dr. phil. HARALD BØHR, Direktør for Carlsberglaboratoriets fysiologiske Afdeling, Dr. phil. JOHANNES SCHMIDT og Leder af det ferskvands-biologiske Laboratorium, Dr. phil. C. WESENBERG-LUND.

Til Medlem af *Frederiksborgmuseets Bestyrelse* genvalgte K. R. ERSLEV; Valget gælder til 25. September 1928.

Det besluttedes at optage i »Meddelelser« Forstander L. E. WALBUM's prisbelønnede Afhandling: »*Undersøgelser over Petroleumsæthers og nogle rene Kulbrinters Indvirkning paa Tyfus-Coligruppens Bakterier* — og to Afhandlinger af Professor, Overlæge M. TSCHERNING: 1. *Moyens de contrôle de verres de lunettes et de systèmes optiques en général* — og 2. *Une échelle de clarté*.

Kassekommissionen meddelte, at den havde genvalgt J. I. W. V. JENSEN til Formand.

LAURBERG & GAD FOT.

FOTOTYPI PACHT & CRONE'S EFT.

Christmaas

MINDEORD

OVER AFDØDE MEDLEMMER

I.

C. Christiansen.

At

K. Prytz.

(Tale i Videnskabernes Selskabs Møde den 14. December 1917.)

Den 28. November 1917 afgik fhv. Professor i Fysik ved Universitetet C. CHRISTIANSEN ved Døden. Han havde i 42 Aar været Medlem af Videnskabernes Selskab, i hvis Møder og Forhandlinger han var en flittig og interesseret Deltager.

Christiansen blev født d. 9. Oktober 1843 i Lønborg ved Tarm, hans Fader var Gaardejer, i en Aarrække Folketingsmand, M. P. Christiansen af en gammel vestjysk Bondeslægt. Som 13-aarig Dreng kom Christiansen til Bogen; han blev Student 1861, og i 1866 tog han Magisterkonferens i Fysik. Da han kort derefter blev Assistent hos daværende Professor i Fysik Holten, blev han straks som ung Kandidat foranlediget til at udføre videnskabeligt Arbejde, omend under ret ugunstige Vilkaar. I de 20 Aar, der forløb, inden han blev Professor, maatte han skaffe sig sit Underhold ved forskellig Slags Undervisning. I 1873 blev han Lærer ved Søofficersskolen og virkede der til 1882. 1876 blev han Docent saavel ved polyteknisk Læreanstalt som ved Landbohøjskolen og 1886, ved Holtens Afgang, Professor i Fysik ved Universitetet. I 1912 i sit 70. Aar tog han sin Afsked. Efter omtrent et Aars Rekreationsophold i Italien, som gengav ham meget af den tabte Arbejdskraft, genoptog han som emeritus sit eksperimentale Arbejde, først en kort Tid paa den polytekniske Læreanstalt, senere paa Rigshospi-

talet i Professor Salomonsens Afdeling og i et lykkeligt Samarbejde med sin Datter, Dr. med. Frøken Johanne Christiansen; her fortsatte han til faa Dage før sin Død.

I 1875 blev Christiansen Medlem af Videnskabernes Selskab; senere blev han Medlem af Videnskabselskaberne i Kristiania, Upsala og Stockholm, samt af det Fysiografiske Selskab i Lund og af Physikalisch-medizinische Societät i Erlangen. I 1894 blev han Dr. med. honoris causa ved Københavns Universitet og under et Ophold i England i 1896 Dr. jur. i Glasgow. Fra 1897 til sin Død var han Medlem af Carlsbergfondets Direktion og 1900—1903 Medlem af Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler. 1912 modtog han Ørsted-Medaillen.

Det er en lang videnskabelig Arbejdstid, Christiansen har haft. 1871 udkom hans første betydningsfulde Arbejde, og endnu i 1917 ser man ham arbejdende ved Laboratoriebordet med Apparater til Fremme af den af ham uddannede ballolektriske Undersøgelsermetode, Apparater, som han med ungdomsfrisk Opfindsomhed har konstrueret og indtil det sidste tillæmpet efter sit Formaal. I disse henved halvhundredre Aar har han arbejdet næsten uden Afbrydelser med et saa anstrængende Arbejde, som fysisk Eksperimenteren er; kun i de 7 Aar 1874—1880 finder man et Tidsrum, hvor det eksperimentale Arbejde for største Delen har hvilet; det forklæres sikkert ved det spredte Undervisningsarbejde, han da maatte paatage sig, vistnok ogsaa ved en mindre god Helbredstilstand.

Paa den polytekniske Lærestanstalt, der da havde tilhuse i Studiestræde i det, der nu er Universitetsannekset, og hvor Universitetets fysiske Samling var anbragt i en kneben Plads paa 1. Sal i Fløjen ud til Skt. Pedersstræde, var Arbejdsbetingelserne for eksperimentalfysisk Arbejde yderst fordelagtige. Der var kun et Rum, et almindeligt to Fags Værelse til Gaarden, hvor der var Lejlighed til at arbejde eksperimen-

talt; Huset blev gennemrystet, naar en Vogn kørte forbi paa Gaden, og den fysiske Samling var kun paa et enkelt Omraade, Optiken, nogenlunde udstyret med Arbejdsinstrumenter, idet Hovedmassen af Instrumenter var beregnet paa Demonstrationer ved Forelæsningerne. Ved det smukke lille Arbejde, som Christiansen udførte i 1884 over Varmeudstraalingens Afhængighed af Overfladens Form, ser man, at han til Maa-ling af den termoelektriske Strøm, som Straalingen fremkaldte, maatte nøjes med et saa forældet Apparat, som en Multiplikator allerede dengang var.

Naar Christiansen under saadanne Betingelser dog kunde naa betydningsfulde Resultater, tjener det i høj Grad til hans Ære; det viser hans sunde Skøn over den i hvert Tilfælde foreliggende Situation; han skønner rigtig over, hvad der kan naas med de Hjælpemidler, som foreligger, og lægger sin Plan derefter. Det Instrumentarium, han indrettede til sine Forsøg, var ogsaa lidet sammensat; dette hang sammen med Arten af de Opgaver, han tog op ved sine Undersøgelser. Hans Trang var at søge Klarhed over det fundamentale ved Fænomenerne, derimod ikke at forfølge det enkelte Fænomen ved at bygge videre paa allerede gjorte Iagttagelser, hvad der sædvanlig kræver et stadig mere kompliceret Instrumentarium og finere Iagttagelsesmetoder. Karakteren af hans Arbejdsmaade vil fremgaa af den følgende Oversigt over de vigtigste af hans Arbejder.

I sit berømte Arbejde fra 1871 over Lysets anomale Farvespredning paaviser han Sammenhængen mellem Lysets Brydning og dets Absorption. I 1876 i sine magnetiske Undersøgelser søger han, omend med altfor primitive Midler til at det kunde lykkes, at klare de indviklede Forhold ved Jernets Magnetisering; i 1883 bestemmer han den Konstant, der ligger til Grund for al Varmestraaling, og i 1884 klarer han det af berømte Forgængere uden Held undersøgte Spørgsmaal om Varmestraalingens Afhængighed af Overfladens

Form. Ved Behandlingen af dette Spørgsmaal fremsætter Christiansen, som den første, Betingelserne for at fremstille det absolut sorte Legeme, et Begreb, der er af fundamental Betydning i Teorien for Varmestraalingen.

Med en interessant Undersøgelse over de hvide Legemers optiske Egenskaber slutter i 1884 Rækken af hans Arbejder over Straalingsfænomenerne, der begyndte i 1871. At han fra Begyndelsen kom ind paa dette Omraade, forklares vistnok ved, at den fysiske Instrumentsamling, som tidligere nævnt, var forholdsvis godt udstyret med optiske Instrumenter.

I 1890 udgav han et Arbejde »Undersøgelser over Atmosfæen«, hvor han gav et vigtigt Bidrag til Forstaaelsen af Luftarternes molekyllære Forhold ved Undersøgelse af deres Strømning gennem meget snævre Rum, nemlig mellem Glasplader, hvis Afstand gik ned til $\frac{1}{10000}$ mm.

Ser man paa de Arbejder, jeg har nævnt, vil man finde, at de paa en enkelt Undtagelse nær har dannet Udgangspunkter for nogle af de vigtigste Undersøgelser, hvormed Fysikerne i de sidste 20—30 Aar har arbejdet; i den Forbindelse er der saaledes Grund til at nævne Martin Knudsens Arbejder over Luftarternes molekyllære Forhold. Christiansen var, som før nævnt, ikke oplagt til, naar han havde løst en Opgave, da at fortsætte i det derved givne Spor; større systematiske Arbejder laa det ikke for ham at udføre. Han har ganske vist deltaget i et saadant, nemlig hans og Topsøes prisbelønnede Arbejde fra 1873 »Krystallografisk-optiske Undersøgelser«; men med Kendskab til de to Forfattere kan man vistnok gaa ud fra, at Topsøe har været den drivende Kraft til at faa det store Fællesarbejde gennemført. Som en anden Undtagelse skal nævnes, at Christiansen i sine sidste Aar paa systematisk Vis gennemarbejdede den nedenfor omtalte balloelektriske Metode.

I 1894 gav Christiansen sig i Kast med den store Gaade: Gnidningselektricitetens Oprindelse, og Arbejdet dermed op-

tog ham til kort før hans Død; det førte til en stor Mængde interessante Iagttagelser, og den stadig uløste Gaade æggede ham til stadig at optage nye Undersøgelser i den paabegyndte Retning; Resultatet af den sidste af disse Undersøgelser blev Fremstillingen og Udviklingen af den balloelektriske Metode, et Iagttagelsesmiddel, der kan ventes at blive af betydelig Rækkevidde overfor Undersøgelse af organiske Stoffers Forhold.

Ved Siden af sit eksperimentale Arbejde fandt Christiansen Tid til en meget omfattende Læsning, først og fremmest paa sit Fags Omraade, men ogsaa med en sjælden Alsidighed paa filosofisk, æstetisk og historisk Omraade; i ualmindelig Grad kunde det siges om ham, at intet menneskeligt var ham fremmed, og hans Samvær med Mennesker bar stærkt Præg deraf. Christiansen vil blive mindet med Taknemlighed baade som den dybtgaaende Forsker og som den ejendommelige og interessante Personlighed han var.

Christiansen var to Gange gift, hans første Hustru, Anna f. Skovgaard, døde 1871 efter kort Tids Ægteskab. Sin anden Hustru, Hansine f. Ostenfeld, som overlever ham, ægtede han i 1879. Det lykkelige Hjemliv, han førte i sin aandslivlige Familiekrede, har sikkert været af afgørende Betydning for Bevarelsen af hans Aandskraft og af hans ikke stærke Helbred og dermed for den rige Udfoldelse af hans videnskabelige Arbejder.

Et Par Maaneder før sin Død begyndte Christiansen at diktere sine Erindringer; han naaede kun at omtale Barnheds- og Ungdomstiden; det sidste blev nedskrevet faa Dage, før han døde. Disse Optegnelser giver Oplysninger af megen Interesse om Samfundsforholdene paa Landet i Vestjylland omkring Midten af forrige Aarhundrede, samt om bekendte Mænd, som Christiansen paa forskellig Maade kom i For-

bindelse med, dels i sin Studentertid, dels senere; i den Forbindelse skal nævnes Fjord, Rasmus Nielsen, Holten, d'Arrest, Schiellerup og Hagemann. Ikke mindst har Optegnelserne Interesse ved at karakterisere deres Forfatters Opfattelse af og ejendommelige Syn paa Mennesker og Forhold.

Efter disse Optegnelser, som velvilligt er stillet til min Raadighed af Fru Christiansen, skal følgende meddeles. De begynder saaledes:

»Min Familie paa fædrene Side har nu i omtrent 300 Aar boet paa den samme Gaard i Kirkeby, midt paa Øen Holmsland; før den Tid har Slægten boet paa en Gaard, der hedder Provstgaard, tæt ved Præstegaarden sammesteds. Gaarden i Kirkeby blev købt for 400 slette Daler. Om min Moders Familie ved jeg ikke meget; den har i hvert Fald i umindelige Tider boet i Stauning og Velling Sogne, som ligger ved Ringkøbing Fjord, hvori Øen Holmsland ligger. Der er saaledes ingen Grund til at tvivle om, at jeg nedstammer fra Landets Urindvaanere, som antagelig er indvandrede syd fra for flere Tusinde Aar siden«.

Faderen, der i sine Ungdomsaar havde været Omgangslærer paa Holmslands Klit, underviste selv Sønnen indtil dennes 10. Aar, hvorefter han blev sat i Landsbyskolen. Som for andre Bønderbørn gik Tiden saaledes, at han om Vinteren fik Undervisning og om Sommeren var Vogterdreng. I 8—9 Aars Alderen tiltraadte han sin første Tjeneste hos en Farbroder. Om det Liv, han paa den Maade kom til at føre, fortæller han selv saaledes:

»Jeg begyndte da min Virksomhed og drev Faarene, der var vel et halvt Hundrede, ud paa Agrene; de søgte straks hen til den nysaaede Rugmark, der lige var begyndt at spire; men det maatte de gerne, thi min Farbroder troede ikke, det skadede Rugen, om Faarene nippede af den. Hvad jeg selv fordrev Tiden med, erindrer jeg ikke; kun husker jeg, at Jorden var saa sandet, at jeg kunde bore mine Arme ned til

Albuerne. Den største Vanskelighed var at faa Faarene hjem igen om Aftenen; de vilde nødig ind i Faarestien, havde derimod opdaget en stor Kaalhave paa den anden Side Lundenæs-gaard. Engang lykkedes det dem at slippe fra mig og angribe Kaalen, men det opdagede Husholdersken snart og overdæ- nede mig og Faarene med Skældsord, saa at jeg fik en For- skrækkelse, som jeg næppe har forvundet endnu. En anden lille Begivenhed vil jeg endnu omtale fra den Tid; jeg havde drevet Faarene ned i Engene, hvor der var mange større og mindre Vandpytter; nu skulde jeg drive Faarene hjem, og de vilde nødig fra den gode Græsning; jeg kom da til at skubbe til et stædigt Lam, saaledes at det faldt i Vandet, og straks for den Tanke gennem mig: nu drukner Lammet; men det var saa langt fra, at det tværtimod svømmede udmærket, men den kortvarige Angst har dog efterladt et dybt Indtryk«. — — — — —

»Dette Liv staar egentlig for mig som det fornøjeligste, et Barn kan føre. Man var ikke besværet af mange Klæder, altid barbenet og barhovedet; at vade omkring i Vand og Mud- der, saa det sprøjtede op omkring en, var en Nydelse. Midt paa den hede Sommerdag er det herligt at gaa med bare Fød- der i det kølige Græs; om Aftenen er det lige saa dejligt at gaa paa Stier og i Vejspor, hvor Sandet længe holder sig varmt. Men den største Herlighed er det dog, naar man om Høsten er saa heldig at finde et Humlebo. Humlen er en Slags Bi, som bygger smaa Reder i Engene; i saadanne er der altid en Mængde Celler, som er fyldte med en Vædske, der smager mig langt bedre end Honning. — Man lærer derved Dyrenes forskellige Karakter at kende og kan komme til særligt at holde af et enkelt. Man lægger Mærke til, at Hestene i Reglen er føjelige, Køerne tvære, Faarene stædige, Svinene stridige. Jeg husker godt den første Gang, jeg skulde trække en Gris til Ringkøbing. Først efterhaanden blev jeg klar over, at det kom an paa, at jeg lod, som om jeg vilde trække den hjem-

ad, saa satte den al Kraft paa for at komme til Byen og trak mig med sig. Særlig spændende var det, naar en Hest eller Ko havde revet sig løs og var kommen ind i en Kornmark; det gjaldt da om at faa Dyret ud igen og faa det fat med mindst mulig Ødelæggelse af Kornet, og man begreb da tidlig, at det kom an paa, at man lod, som man slet ikke tænkte det mindste paa Dyret, det kom bare an paa at faa fat paa Tøjrepælen, saa var Slaget vundet«.

Hvorledes det gik til, at Christiansen kom til at studere, fortæller han saaledes:

»Jeg vil straks sige, at det ikke var min egen Skyld [at han kom til Studeringerne]; jeg havde ingen Anelse om, hvad det betød; endnu mindre var det Ærgærrighed, der drev mig, at jeg skulde have Lyst til at være som Præsten eller Herredsfogden. Det skyldes alene min Fader, som paa en eller anden Maade er kommen paa den Tanke og førte det igennem uden nogensinde at spørge mig eller tale med mig derom. Min Fader havde jo selv i sin Tid været Lærer; det laa jo nær, at han ogsaa havde Lyst til at tage sig af min Undervisning; jeg kom derfor ikke i Skole før i mit tiende Aar. Jeg var ogsaa sent udviklet; efter hvad man siger, kunde jeg ikke tale, før jeg var fire Aar. Jeg kan ikke huske, hvorledes jeg lærte at læse. Den ældste Erindring derom er, at min første Lektie i Udenadslæsning var Nr. 69 i den evangeliske Salmebog. Det første Vers kan jeg endnu huske [Verset anføres her]; men hvad jeg navnlig bed Mærke i var, at Tallet 69 var det samme, enten det læstes fra oven eller fra neden. Medens jeg er ganske umusikalsk, saa har Billeder og alt, hvad Øjet kan faa fat i, særlig optaget mig«.

»Alt hvad jeg kunde faa fat i af Bøger og Blade, greb jeg med Begærlighed; deri var der nu intet videre paafaldende, da saa mange andre havde Lyst til det samme. Mere Betydning havde følgende Begivenhed; der blev fortalt i Skolen,

hvor jeg senere kom, at en Skolepige i Gammelsogn kunde regne med Bogstaver; det vilde jeg ogsaa gerne lære, og jeg bad Degnen om at sige mig, hvad det var for noget; han gav mig Bjørns Aritmetik, for at jeg selv kunde studere det. Men her bar jeg mig ad, som vel de fleste Børn vilde gøre, jeg begyndte bagfra med Logaritmerne; det var jo ogsaa mere spændende at gaa den Vej; det lykkedes mig ogsaa nogenlunde at forstaa dem. Jeg tog fat paa Ligningerne, og det lykkedes ogsaa at løse dem. Samtidig gav jeg mig ogsaa af med at digte og fik lavet en hel Samling.

»Min Fader lagde vistnok i Stilhed Mærke til, hvad jeg tog mig for; jeg tror nok, han viste vor Præst Nyrop Digtsamlingen, men min Fader har næppe faaet Glæde deraf. Saa gik han til Degnen i Ringkøbing og spurgte ham, om jeg ikke kunde komme i Skole der. Overlærer Nielsen kom saa en Søndag over til Sognet for at se paa mig og mine Arbejder; han prøvede mine matematiske Kundskaber, men han syntes nok, de var meget utilstrækkelige, og jeg gav mig til at græde. Alligevel blev Resultatet, at jeg blev sat i Skole i Ringkøbing og blev der til min Konfirmation«.

»Den følgende Sommer var jeg nogle Maaneder paa Højskolen i Staby, og da man der mente, at det nok kunde gaa an at lade mig studere, saa henvendte min Fader sig til Docent Fjord, der var hjemme at besøge sin Moder, og bad ham om Raad. Fjord sørgede for at skaffe mig Ophold og Undervisning i København. Saa vidt jeg husker, var det den 9. September 1858, at jeg drog afsted. Jeg husker godt, at min Fader til Afsked sagde, at han ingen Formaninger vilde give mig, for de, der trængte til saadanne, brød sig ikke om dem, og jeg vidste jo nok, hvad jeg skulde gøre. Derimod gav Degnen mig det Raad, at jeg skulde være beskedene og ikke uden højeste Nødvendighed vise min Viden«.

Efter i København at have taget Præliminæreksamen gik Christiansen i 1859—61 paa Dahl og Nansens Artiums-

kursus; om sit Arbejde der siger han: »Jeg har vist aldrig følt mig saa lykkelig og tilfreds og ført en saa rolig Tilværelse som i disse to Aar. Hovedarbejdet var jo Latin og Græsk; men det morede mig ligefrem at lære udenad og slaa op i Leksikonet; navnlig Læsningen af Græsk var for mig en Nydelse, vel nok fordi vi havde en udmærket dygtig Lærer Kern.

Jeg kunde jo ogsaa sagtens, for jeg havde jo egentlig ingen Fristelser; jeg ved slet ikke, hvad jeg skulde have fordrevet Tiden med uden netop med at læse.

Hvad der skete omkring i Verden, gjorde intet Indtryk paa mig; i hvert Fald har jeg intet Minde derom.

Som Student var han ikke i Tvivl om Studievalget; det skulde være Fysik. Han hørte Forelæsninger paa den polytechniske Lærestanstalt sammen med G. A. Hagemann, hvem han, i Modsætning til sig selv, skildrer som en meget opmærksom Tilhører ved Steens matematiske Forelæsninger. Fra den fælles Studietid skriver sig det Venskabsforhold, der knyttede de to Mænd sammen. Da Christiansen efter i 1866 at have taget Magisterkonferens blev Assistent hos Holten, kom han indtil 1886 i nært Arbejdsforhold til denne; Optegnelserne giver karakteristiske Bidrag til Skildring af Holtens ejendommelige Personlighed.

Professor MARTIN KNUDSEN har stillet den efterfølgende nærmere Omtale af de vigtigste af Christiansens videnskabelige Arbejder til Raadighed for denne Levnedstegning. Endvidere vil der følge en af Docent E. S. JOHANSEN udarbejdet Fortegnelse over Christiansens literære Arbejder.

Den anomale Dispersion. Det tidligste Arbejde af Christiansen, som skal omtales, findes i Form af en lille Notits

i »Annalen der Physik und Chemie«, Bd. 141, S. 479, 1870: »Ueber die Brechungsverhältnisse einer weingeistigen Lösung des Fuchsin«. Christiansen benyttede et meget spidsvinklet Hulprisme, som indeholdt en 18 pCt. Opløsning af Fuchsin i Alkohol, og han fandt derved følgende Værdier, n , for Brydningsforholdene af de Fraunhoferske Linier B til H:

	B	C	D	F	G	H
$n =$	1,450	1,502	1,561	1,312	1,285	1,312

Brydningsforholdet vokser fra B til D og lidt derudover, falder derpaa meget hurtigt indtil G og vokser atter derfra. Konsekvenserne heraf fremtræder simplest og tydeligst, naar man væder et retvinklet Prismes Hypotenusenflade med Opløsningen, belyser denne Flade og iagttager det tilbagekastede Lys. Man ser da, i Stedet for den farvede Grænse for den fuldstændige Tilbagekastning, farvet Lys: Rosenrødt, Violet, Blaåt under alle Indfaldsvinkler.

Ved disse Iagttagelser blev for første Gang den anomale Dispersion paavist, og derved blev de af Kundt og efter ham af mange andre Forskere offentliggjorte Undersøgelser over dette Fænomen fremkaldte.

Hvor simpel end Christiansen's Undersøgelse ved første Øjekast kunde synes at være, saa er der dog betydelige Vanskeligheder forbunden med den. Samtidig med at Fuchsinopløsningen bryder grønt Lys anomalt, absorberer den nemlig overordentlig kraftig, og denne Absorption breder sig ved koncentrerede Opløsninger til hele Spektret. Benytter man et almindeligt ligesidet Hulprisme, vil der kun slippe Lys igennem lige ved Prismets brydende Kant, og paa Grund af det smalle Lysbunt vil der opstaa forstyrrende Bøjningsfænomener. Søger man at forøge Gennemsigtigheden ved at fortynde Opløsningen, ophæves det opløste Stofs anomale Dispersion af Opløsningsmidlets normale. For at undgaa disse Ulemper benyttede

Christiansen Prismes med Vinkler fra $\frac{1}{2}$ til 3 Grader, men derved bliver Afbøjningen lille, saa den maa udmaales meget omhyggelig for at give nøjagtige Resultater.

I senere Afhandlinger i Vidensk. Selsk. Overs. 1871, S. 5, og 1882, S. 217, bliver der berettet om yderligere Forsøg og angivet forbedrede Metoder.

Vandluftpumpen. Det synes ikke at være almindelig bekendt, hvilken Andel Christiansen har haft i Vandstraalepumpernes Udvikling. I Begyndelsen af 70-erne i forrige Aarhundrede anvendtes Bunsens Vandluftpumpe, der grunder sig paa samme Princip som den Sprengelske Kvægsølvluftpumpe, nemlig paa Tilvejebringelsen af et Toricellis Vacuum. Bunsens Pumpe fordrer følgelig et snævert Faldrør paa mere end 10 Meters Højde, hvilket i mange Tilfælde er ubekvemt. Christiansen indsaa, at man maatte kunne fremkalde en Sugning ved den levende Kraft i en Vandstraale, og i Ann. d. Phys. u. Ch. Bd. 146, S. 155, 1872, beskrev han en saadan Pumpe lavet af en tykvægget Kautschukslange eller af Glas. I den af Christiansen beskrevne Pumpe gaar Vandstraalen udenom den Rørspids, gennem hvilken Luften suges. Nu bruger man som bekendt sædvanlig at lade Luften komme i Berøring med Ydersiden af en massiv Vandstraale, der river Luften med. Denne sidste Form for Pumpen har den Fordel fremfor Christiansens, at den bruger mindre Vand, men Princippet er naturligvis det samme som det af Christiansen angivne. Arzberger og Julkowsky's Pumpe fremkom tre Aar efter Christiansens.

Krystalundersøgelser. I 1872 fuldførte Christiansen sammen med Kemikeren og Mineralogen Haldor Topsøe et meget stort systematisk Arbejde: Krystallografisk-optiske Undersøgelser. Dette Arbejde er offentliggjort i Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs Skrifter, femte Række, naturvidenskabelig og matematisk Afdeling, niende Bind, S. 623, 1873. Undersøgelsen foretoges paa 11 regulære, 36 een-

aksede, 15 rhombiske og 18 monokliniske Stoffer, og Brydningsforholdene, Krystallens optiske Karakter, samt ved toaksede Stoffer Aksevinklens Størrelse og Elasticitetsaksernes Beliggenhed i Forhold til Krystalakserne blev bestemt. Alle Undersøgelserne drejer sig om isomorfe Stoffer. Noget simpelt Forhold mellem de krystallografiske og de optiske Konstanter fandtes ikke, og for fremtidige Undersøgelser af denne Art gives den Anvisning, at man bør maale saavel de krystallografiske som de optiske Konstanter paa samme Krystalindivid, da disse Egenskaber varierer noget fra Individ til Individ.

Varmeledningsstøtten. Det var ikke alene Metoderne, efter hvilke Varmeledningsevnen paa de Tider blev bestemt, der var meget forskellige, men det gjaldt ogsaa de fundne Resultater. Christiansens Afhandling i Vidensk. Selsk. Overs. 1881, S. 23, i hvilken hans bekendte Varmeledningsstøtte beskrives, betegner derfor et betydeligt Fremskridt. Christiansen bestemte selv Luftens Varmeledningsevnes Afhængighed af Temperaturen samt nogle faste og flydende Stoffers Varmeledningsevne.

Det absolut sorte Legeme. I Vidensk. Selsk. Overs. 1883, S. 139, offentliggjorde Christiansen en Afhandling: »Varmeudstraalingens Afhængighed af Overfladens Form«. Det var den Gang et uafgjort Spørgsmaal, hvorfor Metaller- nes Udstraalingsevne blev væsentligt forøget ved Ridser i Overfladen. Christiansen bemærker, at den gentagne Tilbagekastning ikke var blevet tilstrækkelig paaagtet, og han giver Beretning om nogle Forsøg, som anskueligt viser Tilbagekastningens Indflydelse. Han benytter hertil en Slags Leslies Tærning med blanke, forsøvede Sideflader. En af Fladerne var plan, to af de andre var bleven behandlede saaledes, at den gentagne Tilbagekastning vilde finde Sted paa en Maade, som kunde beregnes. I den fjerde Flade var der boret 121 koniske Huller, som optog nøjagtig $\frac{1}{4}$ af Fladens

Areal. Christiansen's Forsøg viser, hvad der nu er almindelig bekendt, at den gentagne Tilbagekastning spiller en meget stor Rolle, og hvad de ovennævnte Huller angaar, gør Christiansen i sin Afhandling følgende Bemærkning: »Stærkest træder den [Indflydelsen af Overfladens Form] dog frem ved Hullerne, idet disse indsuger Varmen over 30 Gange saa stærkt som det blanke Sølv. Herved maa dog bemærkes, at de var matte, hvilket allerede forøger deres Indsugningsevne betydeligt«. I den tyske Offentliggørelse (Ann. d. Ph. u. Ch. Bd. 21, S. 364, 1884) tilføjer han: »Hullerne virkede altsaa som sorte Pletter«. Det fremgaar heraf, at vi her har det første Forsøg paa at virkeliggøre det, man nu kalder det absolut sorte Legeme.

I en tidligere Afhandling i Vidensk. Selsk. Overs. 1883, S. 20 gives der Meddelelse om den absolute Bestemmelse af Emissions- og Absorptionsevnen for Varmestraaler. Emissionsevnen for en absolut sort Flade findes her lig $1,21 \cdot 10^{-12}$ Senere Forsøg af Kurlbaum (1898) har som bekendt givet Værdien $1,28 \cdot 10^{-12}$ for denne Stefanske Konstant.

Monokromatiske Farvefiltre. Christiansen vilde eksperimentelt undersøge den Sætning, at alle hvide Legemer er gennemsigtige, derved at han blandede de hvide Pulvere med en Vædske af samme Brydningsforhold. Anvender man f. Eks. et Glaspulver af optisk homogent Glas i Forbindelse med en Blanding af Svovlkulstof og Benzol, kan man let afpasse Blandingsforholdet for de to Vædsker saaledes, at Blandingen med Pulveret kun bliver gennemsigtigt for een bestemt Farve. Dette hidrører naturligvis fra, at Farvespredningen er forskellig for Glasset og Vædsken, hvorfor Brydningsforholdet kun kan være ens for en eneste Bølgebredde. De andre Farvestraaler bliver kastede diffust tilbage og spredte, og Præparatet, der kan være indesluttet i et planparallelt Kar eller ogsaa i et almindeligt Reagensglas, viser meget smukke Farver. Det maa bemærkes, at Glaspulveret

maa være rent og ikke for findelt. Det kan anbefales at lade Pulveret gaa gennem en $\frac{1}{4}$ mm Sigte ned i Vand og bortkaste, hvad der ikke falder hurtig til Bunds i Vandet.

Forsøget egner sig udmærket til Projektion; det kan da ogsaa let vises, hvorledes Farven af de uafbøjet gennemgaaende Straaler ændres med Temperaturen. Lord Rayleigh meddeler, at det bliver muligt paa den Maade at fremstille et Farvefilter, som af Spektret kun lader en Bredde slippe igennem, der er $2\frac{1}{2}$ Gange Afstanden mellem de to gule Natriumlinier.

Christiansen's herhen hørende Forsøg er beskrevne i Vidensk. Selsk. Overs. 1884, S. 115.

Atmolytisk Strømning. I Vidensk. Selsk. Overs. 1890, S. 129, fremkom en Afhandling: »Undersøgelser over Atmolyten«. Paa den Tid var Forholdene ved den indre Gnidning i Luftarterne grundigt undersøgte, men der herskede ret uklare Forestillinger om Luftarternes Diffusion gennem porøse Legemer. Dertil bidrog i Særdeleshed de Komplikationer, som Stoffets Absorptionsevne kan frembringe i visse Tilfælde. For at anskueliggøre den Tids Viden paa dette Omraade citerer Christiansen følgende Bemærkning af G. Hüfner: »Der Graham'sche Satz, dass die Diffusionsgeschwindigkeiten der verschiedenen Gase sich umgekehrt wie die Quadratwurzeln aus deren specifischen Gewichten verhalten, dürfte zwar nach dem oben bereits Angeführten kaum noch ernsthaftige Vertheidiger finden«.

Christiansen stillede sig den Opgave at undersøge, om man ikke ved at foretage Strømningsforsøg gennem meget snævre Kanaler kunde opnaa en kontinuert Overgang mellem Gnidningsstrømning og Diffusionsstrømning.

Christiansen's Forsøg gaar saaledes i noget lignende Retning som de ca. 15 Aar ældre Forsøg af Kundt og Warburg over Gnidning og Varmeledning. Kundt og Warburg havde paavist Gnidnings- og Temperaturspringsfænomenerne og gi-

vet den korrekte Forklaring paa disse Fænomenet ved Hjælp af Luftarternes kinetiske Teori. Christiansen vilde nu forsøge at fremstille saa snævre Strømningskanaler, at Strømningen foregaar efter Grahams Diffusionslove, og saaledes at en Luftblanding delvis skilles ved Gennemstrømningen. Han opnaaede dette ved at lade Strømningen foregaa mellem to plane Glasflader. Først benyttedes to planparallelle Glasplader, der trykkedes saa haardt mod hinanden, at Interferensfigurerne i Luftmelleumrummet forsvandt. For at kunne maale Tykkelsen af Luftlaget lod Christiansen dernæst Strømningen foregaa mellem Hypotenusfladerne af to retvinklede Glasprismer. Lader man en Natriumflamme spejle sig i Hypotenusfladen, ser man ved Grænsevinklen for den fuldstændige Tilbagekastning en Række Interferensstriber, og ved at udmaale Afstanden mellem dem bestemte Christiansen Luftlagets Tykkelse. Gøres Tykkelsen mindre, forøges Afstanden mellem Striberne, og disse vandrer bort fra Grænsevinklen og forsvinder til sidst ganske. Saa smaa Afstande bestemte Christiansen ved at maale Forholdet mellem den Lysmængde, som tilbagekastes fra Luftlaget, og den som gaar gennem det. Fresnels Formler giver den simple Funktionsafhængighed mellem dette Forhold og Luftlagets Tykkelse.

Af Christiansens Forsøg skal her kun meddeles nogle Værdier af Forholdet H_2/O_2 mellem Brintens og Iltens Gennemstrømningshastigheder for forskellige Tykkelser a af Luftlaget; a er angivet i Natriumbølgebredder.

a	∞	15,9	8,3	4,3	0,42	0,25	0,18	0,12
H_2/O_2	2,28	2,38	2,35	2,53	3,60	3,97	3,91	3,92

Det fremgaar altsaa af Forsøgene, at en Afvigelse fra Lovene for Gnidningsstrømning allerede giver sig tilkende, naar Tværmaalet for den Kanal, gennem hvilken Strømningen finder Sted, er 16 Bølgebredder for Natriumlys eller omtrent 0,01 mm. Er Tværmaalet $1/4$ Bølgebredde, bliver Strøm-

ningen overensstemmende med Diffusionen gennem Grafit eller Hydrophan. Den kontinuerlige Overgang mellem Gnidningsstrømning med Glidning og den atmolytiske Strømning træder tydelig frem, og Forholdet H_2/O_2 viser sig, som man maatte vente, ved smaa Tykkelser af Luftlaget konstant og omtrent lig 4.

Af Christiansen's Forsøg fremgaar det, at den gennemstrømmende Luftmængde er proportional med a^2 . Dette angiver Christiansen dog ikke selv, idet han havde ventet, at denne Mængde skulde være proportional med første Potens af a . Ogsaa den atmolytiske Adskillelse af Luftarter blev paavist ved Forsøgsopstillingen.

Christiansens Elektrometer. Fra Aaret 1893 hidrører en Afhandling: »Om et nyt Elektrometer«, Vidensk. Selsk. Overs. 1893, S. 101. Dette Apparat havde Christianen konstrueret specielt til Maaling af Kontaktpotentialer, som han den Gang havde begyndt at studere. Der blev fremstillet en lille Kondensator af to smaa Plader af Metalblik; den blev ophængt drejelig mellem en større Luftkondensators to Plader. I Hvilestillingen staar de to Kondensatorer vinkelret paa hinanden. Bliver de begge ladede, vil den indre drejes, og Drejningsmomentet afhænger paa en simpel Maade af Spændingsforskellen mellem de to store Kondensatorplader. Dette Apparat, som udmærker sig ved stor Simpelt, synes dog at være bleven ret ubekendt.

Apparat til Bestemmelse af Varmeækvivalentet. I Ann. d. Physik u. Chemie, Bd. 48, S. 374, har Christiansen beskrevet et Apparat, der er bestemt til Brug ved fysiske Laboratorieøvelser. Apparatet tjener til Bestemmelse af Arbejdets Varmeækvivalent og har fundet udbredt Anvendelse i Øvelseslaboratorierne.

Kontaktelektriske Undersøgelser. Med Undersøgelser over Gnidningselektricitetens og Berøringselektricitetens Oprindelse og med de beslægtede Undersøgelser over

Balloelektricitet var Christiansen beskæftiget lige til sin Død, saa dette Arbejde strakte sig over ca. 25 Aar. Resultaterne er offentliggjorte i følgende Rækker Afhandlinger i Vidensk. Selsk. Overs.: 1894, S. 189 og S. 401; 1895, S. 360; 1896, S. 37; 1897, S. 489; 1899, S. 153; 1901, S. 65 og S. 205; 1909, S. 581, samt i Ann. d. Physik: Bd. 12, S. 1072, 1903; Bd. 16, S. 382, 1905.

Den første af disse Afhandlinger »Experimentalundersøgelse over Gnidningselektricitetens Oprindelse« behandlede en Række Forsøg over den Elektricitet, som opstaar, naar Kvægsølv eller Amalgam skilles fra Berøring med forskellige Stoffer. Christiansen fandt, at Metallerne eller deres Amalgamer gør de andre Stoffer positiv elektriske, naar Adskillelsen foregaar i en Luftart, som ikke indeholder Ilt. I det hele taget spiller Ilten en meget væsentlig Rolle ved Elektricitetsfrembringelsen ad denne Vej, og den kan gøre Forholdene yderst indviklede, og lignende gælder formentlig andre aktive Luftarter. I den næste Afhandling gøres nærmere Rede for en Række Bestemmelser af forskellige Metaller's Potentialforskelle i forskellige Luftarter, og det vises, at Tilstedeværelse af Ilt er en nødvendig Betingelse for Frembringelse af et Kontaktpotential mellem rent Kvægsølv og forskellige Amalgamer.

Med Benyttelse af Kvægsølv og Amalgamstraaler undersøger Christiansen (1897) Oksydationshastigheden, idet han direkte maaler Størrelsen af den Iltmængde, som bindes under forskellige Forhold. Det viser sig, at Luftartens Fugtighedsindhold herved spiller en betydelig Rolle, ligesom den ogsaa har Indflydelse paa Potentialforskellen mellem Straalen og dennes Omgivelser.

Dette udføres nærmere i den følgende Afhandling fra 1899, og i Afhandlingerne fra 1901, 1903 og 1905 kommer Christiansen ind paa beslægtede Undersøgelser vedrørende Overfladespænding, og i den anden Afhandling fra 1901 paa en Kvægsølvoverflades Polarisation i en Elektrolyt.

Balloelektriske Undersøgelser. Ved de i det foregaaende omtalte Undersøgelser over Kontaktelektricitet var det blevet Christiansen klart, at Lovene for Elektricitetsfrembringelse i mange Tilfælde kunde være yderst indviklede. Stoffernes Overfladebeskaffenhed og den omgivende Atmosfære spiller en væsentlig Rolle, og forsvindende smaa Forandringer, som man vanskelig kan beherske ved Forsøgene, er ofte i Stand til helt at forandre Elektricitetsfrembringelsens Karakter. For om muligt at faa simplere og lettere overskuelige Forhold at arbejde med gav Christiansen sig til at undersøge den Elektricitetsfrembringelse, som fremkommer, naar en ved en Luftstrøm forstøvet Vædske støder mod en Overflade af samme Slags Vædske. Den Elektricitet, som frembringes paa denne Maade, kalder Christiansen Balloelektricitet, Lenard kalder den Vandfaldselektricitet.

Resultaterne af Christiansens Forsøg over Balloelektricitet er offentliggjorte i følgende Afhandlinger i Vidensk. Selsk. Overs. 1911, S. 209; 1912, S. 269; 1915, S. 539 samt i Selskabets matematisk-fysiske Meddelelser I, 1. 1917.

En stor Mængde forskellige Vædsker og Vædskeblandinger undersøges, og de fundne Lovmæssigheder klarlægges. Her skal blot nævnes et enkelt Eksempel. Blandes en vandig Elektrolytopløsning med en ringe Mængde Alkohol, faar man en meget stor Balloelektricitet, skønt de to Vædsker hver for sig kun giver ringe Balloelektricitet.

Christiansens sidste Arbejde over Balloelektricitet udførte han i Forening med sin Datter, Dr. med. Johanne Christiansen; det omhandler amfotere Stoffers Forhold; i dette Arbejde blev et nyt, af Christiansen konstrueret Apparat, Kondensatorballometret, benyttet. Arbejdet vil blive offentliggjort af Frøken Christiansen.

Fortegnelse over C. Christiansens litterære Arbejder.

Bøger.

- Newtons Love for Bevægelsen, udgivet til Skolebrug. 23 S. 1877.
 Indledning til den matematiske Fysik. I—II, 212 + 165 S. 1887—89.
 Elemente der theoretischen Physik. Tysk Udgave ved Dr. Johs. Müller.
 Leipzig. 1ste Udgave, 515 S., 1898. 2den, 532 S., 1903. 3dje,
 690 S., 1910.
 Elements of theoretical Physics. Engelsk Udgave ved W. F. Magie.
 London. 1897.
 Ogsaa en russisk Udgave.
 Lærebog i Fysik. I—II. 420 + 444 S. 1892—94. 2den Udgave, 732 S.
 1903. 3dje, 762 S. 1910. 4de omarbejdede Udgave ved Martin
 Knudsen, 927 S. 1915.
 Røntgens Straaler. 79 S. 1896.
 Sammen med P. la Cour og K. Prytz: Hverdagfysik. 515 S. 1898.
 Nogle Bemærkninger om Naturvidenskabernes Betydning for vor Tid.
 Indbydelsesskrift til Universitetets Reformationsfest. 52 S. 1905.

Afhandlinger og Artikler i Tidsskrifter.

- Beregning af Volumet af det Legeme, som frembringes ved plane Fla-
 ders Bevægelse i Rummet. Tidsskr. f. Math. (2) 1. p. 163—166.
 1865.
 Kraftlinjer. Ibidem 3. p. 169—176. 1867.
 Hvirvelvinde i Gasflammer. Tidsskr. f. Physik og Chemi 6. p. 225—226.
 1867.
 En Bemærkning om Lynild. Ibidem 6. p. 226—228. 1867.
 Centralbevægelse ved Hjælp af Størrelsen $e^{i\theta}$. Tidsskr. f. Math. (2) 3.
 p. 159—162. 1867.
 Fortællinger om Lynet. Folkelæsning. Smaaestykker 2. p. 102—125.
 1868.
 Et Afsnit af de fysiske Hypotesers Historie. Tidsskr. f. Physik og
 Chemi 7. p. 193—207. 1868.
 Elektriske Rotationer. Ibidem 7. p. 253—257. 1868.
 Havbundens Temperatur. Ibidem 7. p. 289—292. 1868.
 Ein elektrischer Rotations Apparat. Poggendorfs Annalen. 137. p. 490
 —492. 1869.
 Flod og Ebbe med særligt Hensyn til Færøerne. Tidsskr. f. Physik og
 Chemi. 8. p. 78—86. 1869.
 Zwei optische Beobachtungsmethoden. Pogg. Ann. 141. p. 470—473.
 1870.
 Ueber die Brechungsverhältnisse einer weingeistigen Lösung des
 Fuchsins. Ibidem. 141. p. 479—480. 1870.

- Samme oversat: On the Refractive Phenomena of an Alcoholic Solution of Fuchsin. Extract of a Letter to Prof. Poggendorf by C. Christiansen. *Phil. Mag.* (4) 41. p. 244. 1871.
- Samme refereret: Dispersion anormale de la Fuchsine. *Annales de chimie et de phys.* (4) 25. p. 213—214. 1872.
- Et Par optiske Iagttagelsesmetoder. *Tidsskr. f. Physik og Chemie.* 10. p. 129—134. 1871.
- Spektralanalysen og Himmellegerne. *Tidsskr. f. Phys. og Chemie.* 10. p. 161—174. 1871.
- Undersøgelser om Brydningsforholdet for rød Anilin. *Videnskabernes Selskabs Oversigt.* 12. p. 5—17. 1871.
- Ueber das Brechungsverhältniss des Fuchsin. *Pogg. Ann.* 143. p. 250—259. 1871.
- Zur Farbenzerstreuung des Fuchsin. *Pogg. Ann.* 146. p. 154—155. 1872.
- Eine neue Wasserluftpumpe. *Ibidem.* 146. p. 155—156. 1872.
- Om Addition af Rektangler. *Tidsskr. f. Math.* (3) 3. p. 147—151. 1873.
- Spektralanalysens Anvendelse paa Himmellegerne. *Tidsskr. f. Physik og Chemi.* 12. p. 65—71. 1873.
- Sammen med H. Topsøe: Krystallografisk-optiske Undersøgelser, med særligt Hensyn til isomorfe Stoffer. *Vidensk. Selsk. Skr.* (5), Naturv. og math. Afd. 9. p. 623—769. 1873.
- Samme oversat: Optische Untersuchungen einiger Reihen isomorpher Substanzen. *Pogg. Ann. Ergänzungsbd.* 6. p. 499—585. 1874.
- Samme oversat: Recherches optiques sur quelques séries de substances isomorphes. *Annales de chimie et de phys.* (5) 1. p. 5—99. 1874.
- Magnetiske Undersøgelser. *Vidensk. Selsk. Skr.* (5), Naturv. og math. Afd. 9. p. 273—305. 1876.
- Om Ismaskiner og Fortætning af Luftarter. *Tidsskr. f. popul. Fremst. af Naturvidensk.* 27. p. 1—14. 1880.
- Nogle Forsøg over Varmeledningsevnen. *Vidensk. Selsk. Overs.* p. 35—51. 1881.
- Einige Versuche über die Wärmeleitung. *Wiedemanns Ann.* 14. p. 23—33. 1881.
- Methoder til at maale Brydningsforholdet for farvede Vædsker. *Vidensk. Selsk. Overs.* p. 217—250. 1882.
- Ueber die Messung des Brechungsverhältnisses gefärbter Flüssigkeiten. *Wied. Ann.* 19. p. 257—267. 1883.
- Absolut Maaling af Udstraalings- og Indsugningsevne for Varme. *Vidensk. Selsk. Overs.* p. 20—57. 1883.
- Absolute Bestimmung des Emissions- und Absorptionsvermögens für Wärme. *Wied. Ann.* 19. p. 267—283. 1883.
- Varmeudstralingens Afhængighed af Overfladens Form. *Vidensk. Selsk. Overs.* p. 139—149. 1883.
- Samme Afhandling i *Tidsskr. f. Physik og Chemi.* (2) 5. p. 97—107. 1884.

- Ueber die Emission der Wärme von unebenen Oberflächen. Wied. Ann. 21. p. 364—369. 1884.
- Undersøgelser over de hvide Legemers optiske Egenskaber. Vidensk. Selsk. Overs. p. 115—142. 1884.
- Untersuchungen über die optischen Eigenschaften von fein vertheilten Körpern. Wied. Ann. 23. p. 298—306. 1884 og 24. p. 439—446. 1885.
- Nogle Bemærkninger angaaende Planeternes Varmegrad. Vidensk. Selsk. Overs. p. 85—108. 1885.
- Det tomme Rum. Naturen og Mennesket. 1. p. 180—187. 1889.
- Den elektromagnetiske Lysteori. Vidensk. Selsk. Overs. p. 183—197. 1889.
- Undersøgelser over Atmolyten. Ibidem. p. 129—170. 1890.
- Die atmolytische Strömung der Gase. Wied. Ann. 41. p. 563—587. 1890.
- Om Betingelserne for Isdannelse. Vidensk. Selsk. Overs. p. 44—53. 1891.
- Om et nyt Elektrometer. Ibidem. p. 101—111. 1893.
- Ueber ein neues Elektrometer. Wied. Ann. 48. p. 726—733. 1893.
- Apparat zur Bestimmung des mechanischen Wärmeäquivalents. Ibidem. 48. p. 374—379. 1893.
- Experimentalundersøgelse over Gnidningselektricitetens Oprindelse. Vidensk. Selsk. Overs. p. 189—219. 1894.
- Experimentale Untersuchungen über den Ursprung der Reibungselektricität. Wied. Ann. 53. p. 401—431. 1894.
- Experimentalundersøgelse over Berøringselektricitetens Oprindelse. Første Meddelelse. Vidensk. Selsk. Overs. p. 360—383. 1895.
- Experimentalundersøgelser over den Ursprung der Berührungselektricität. Erste Mittheilung. Wied. Ann. 56. p. 644—660. 1895.
- Beretning om Resultaterne af Forsøgene over Isdannelse. Medd. Grønland. 17. p. 161—170. 1895.
- Experimentalundersøgelse over Berøringselektricitetens Oprindelse. Anden Meddelelse. Vidensk. Selsk. Overs. p. 37—49. 1896.
- Experimentalundersøgelser over den Ursprung der Berührungselektricität. Zweite Mittheilung. Wied. Ann. 57. p. 682—693. 1896.
- Om Elektricitetsfrembringelse. Nyt Tidsskr. f. Fysik og Kemi. 1. p. 19—24. 1896.
- Lord Kelvins Jubilæum d. 15.—17. Juni 1896. Ibidem. 1. p. 326—328. 1896.
- Experimentalundersøgelse over Berøringselektricitetens Oprindelse. Tredje Meddelelse. Vidensk. Selsk. Overs. p. 489—520. 1897.
- Experimentalundersøgelser over den Ursprung der Berührungselektricität. Dritte Mittheilung. Chemische Wirkungen einer neugebildeten Amalgamoberfläche. Wied. Ann. 62. p. 545—568. 1897.
- Den magnetiske Krafts forskellige Virkninger. Nyt Tidsskr. f. Fysik og Kemi. 2. p. 1—7. 1897.

- Telegrafering uden Traad. *Ibidem.* 3. p. 1—4. 1898.
- Experimentalundersøgelse over Berøringselektricitetens Oprindelse. Fjerde Meddelelse. *Vidensk. Selsk. Overs.* p. 153—167. 1899.
- Experimentaluntersuchungen über den Ursprung der Berührungselekticität. Vierte Mittheilung. Ueber den Einfluss des Wasserdampfes. *Wied. Ann.* 69. p. 661—672. 1899.
- Sur l'électricité de contact. Rapport au Congrès international de physique. 2. p. 390—402. 1900.
- Haarrørsvirkningens Indflydelse paa Vædskers Udstrømningshastighed. *Vidensk. Selsk. Overs.* p. 65—80. 1901.
- Versuche über den Einfluss der Capillarität auf die Ausströmungsgeschwindigkeit der Flüssigkeiten. *Ann. d. Physik.* (4) 5. p. 436—447. 1901.
- Unipolære elektriske Strømme i en Elektrolyt. *Vidensk. Selsk. Overs.* p. 205—219. 1901.
- Unipolare elektrische Ströme in Elektrolyten. *Ann. d. Physik* (4) 8. p. 787—797. 1902.
- Før og nu. *Fysisk Tidsskr.* 1. p. 1—5. 1903.
- H. C. Ørsted som Naturfilosof. *Vidensk. Selsk. Overs.* p. 473—493. 1903.
- Kapillarelekttrische Bewegungen. *Ann. d. Physik* (4) 12. p. 1072—1079. 1903.
- Ueber den Zusammenhang zwischen Oberflächenspannung und Potentialdifferenz. *Ann. d. Physik* (4) 16. p. 382—397. 1905.
- Om Oprindelsen til den af Hr. Sinding-Larsen paaviste Lagdeling i Oplosninger. *Vidensk. Selsk. Overs.* p. 307—315. 1905.
- Elektronteorien. *Fysisk Tidsskr.* 4. p. 62—72 og p. 107—117. 1906.
- Nobelprisen i Fysik for 1905. *Ibidem.* 4. p. 101—103. 1906.
- Om det elektromagnetiske Grundlag for Mekaniken. *Ibidem.* 5. p. 11—20. 1907.
- Nogle nye Iagttagelser om radioaktive Straaler. *Vidensk. Selsk. Overs.* p. 565—571. 1909.
- Experimentalundersøgelse over Gnidningselektricitetens Oprindelse. II. *Ibidem.* p. 581—601. 1909. Ogsaa *Fysisk Tidsskr.* 8. p. 164—174. 1910.
- Samme Titel. III. *Vidensk. Selsk. Overs.* p. 209—244. 1911.
- Samme Titel. IV. *Ibidem.* p. 269—316. 1912.
- Foredrag ved Uddelingen af Ørsted-Medaljen (Om Gnidningselektricitetens Oprindelse). *Fysisk Tidsskr.* 10. p. 133—138. 1912.
- Elektrizitåterregung beim Zerspritzen von Flüssigkeiten. (Balloelekttricität.) *Ann. d. Physik* (4) 40. Erster Teil p. 107—137. Zweiter Teil p. 233—248. 1913.
- Lucretius' og Descartes' Fysik i Forhold til Nutidens. *Vidensk. Selsk. Overs.* p. 475—503. 1913.
- Experimentalundersøgelse over Gnidningselektricitetens Oprindelse. V. *Ibidem.* p. 539—577. 1915.

- Ludvig August Colding. Fysisk Tidsskr. 14. p. 89—100. 1916.
Elektrizitätserregung beim Zerspritzen von Flüssigkeiten. (Balloelektrizität). Dritter Teil. Ann. d. Physik (4) 51. p. 530—548. 1916.
Experimentalundersøgelse over Gnidningselektricitetens Oprindelse.
VI. Vidensk. Selsk. Mathemat.-fys. Medd. I. 1. p. 1—9. 1917.
Ventes at komme: VII (Om amfotere Stoffers Balloelektricitet) og
VIII (Kondensatorballometret).

Desuden findes Særtryk af et Foredrag: Om Arbejdets Natur og Værd, som maa være holdt i Tiden 1881—86. Det har ikke været muligt at finde, i hvilket Tidsskrift det er fremkommet.

ELFELT FOT.

FOTOTYPI PACTH & CRONE'S EFT.

Goor

II.

Carl Goos.

Mindeord paa Mødet d. 11. Januar 1918

af

Joh. Steenstrup.

Den 20. December forrige Aar døde Danmarks største juridiske Kraft, CARL GOOS, og indtil sit Livs Slutning vedblev han at være en utrættet Kraft, skønt han — der var født den 3. Januar 1835 — kun stod i to Ugers Afstand fra det fyldte 83. Aar. I de to Menneskealdre, som er gaaede siden A. S. Ørsteds Død, var han vor ypperste Retslærde — en Mand med enestaaende Arbejdsevne, hvis Virksomhed indenfor Administrationen, Deltagelse i borgerlige Hverv og Arbejde i den lovgivende Forsamling skulde synes saa omfattende, at *den* alene maatte have kunnet fylde en handlekraftig Mands Tid, og dog har Carl Goos tillige efterladt sig en litterær Produktion, hvor Bind slutter sig til Bind, med et betydeligt Antal større Afhandlinger ved deres Side; det er en videnskabelig Gerning, som har haft en overordentlig Betydning for den juridiske Forskning og for den praktiske Livsordning.

Vort Videnskabernes Selskab samler jo ikke i sin Kreds Dyrkere af alle videnskabelige Fag. Det har ikke som det franske Institut en Række Akademier under sig og omfatter ikke som dette saa at sige al Bedrift paa Aandens Omraader. Retskyndighed hører som Fag ikke under det; kun naar Retsvidenskaben arbejder paa Historiens eller den filosofiske Tænkningens Grund, kommer den indenfor vort Selskabs Grænselinier. Det var da ogsaa for sine Fortjenester paa disse Om-

raader, at Goos den 28. April 1882 valgtes til Medlem af Selskabet. Jeg vil derfor først kaste Blikket paa, hvad Goos har udrettet paa Retshistoriens Omraade. Og ingen, som tager et af Goos' Arbejder i Hænde, eller en af hans Afhandlinger i mere populær Form, vil være i Tvivl om, at denne Retslærde, der var saa kyndig i Nutidens og i mange Landes Ret paa alle Omraader, ogsaa havde en sikker Viden om Rettens Udvikling gennem Tiderne. Goos' første litterære Gerning var da ogsaa hans Besvarelse af Universitetets Prisspørgsmaal om Ægtefællernes Stilling i formueretlig Henseende efter vore ældre og nyere Love, og i Bedømmelsen af den prisbelønnede Afhandling udtales det, at netop den retshistoriske Del af Arbejdet havde en særlig Værdi. Da Goos to Aar senere knyttedes til Universitetet (1861), fik han sin egentlige Virksomhed paa andre Omraader af Retten, dog skrev han 1880 et Universitetsprogram om den danske Straffeprocess' Udvikling i Tiden efter Kristian V's Lov. Her fik han Lejlighed til i klare Træk at paavise, hvordan Inkvisitionsprincippet — den Rettergangsform, der lægger hele Opgaven over paa Dommeren, saa at han baade foretager Forundersøgelsen og i Henhold til de indvundne Oplysninger fælder Dommen — kun med smaa og sagte Trin vandt Indgang her i Landet. Efter at Straffeprocessen hidtil var gaaet i Civilprocessens Spor, havde Regeringen bestræbt sig for at paabyde Øvrigheden, ligesom de til Sagefaldet berettigede, Pligt til at paatale, og efter at Rettergangen ved de militære Domstole havde gjort sin Indflydelse gældende i andre Straffesager, banede Inkvisitionsprincippet sig langsomt Vej, ikke uden Modstand fra Dommernes Side, indtil det i Slutningen af det 18. Aarh. trængte igennem (Frdg. 3. Juni 1796). Dette indtraadte senere end i andre Lande, og helt blev Inkvisitionsprincippet hverken da eller senere gennemført, idet Hovedforhandlingen altid holdt fast ved Anklageprincippet, saa at en offentlig Anklager blev beskikket, og idet der allerede

tidlig vistes en andetsteds lidet kendt Omsorg for den anklagede ved, at der gaves ham en Defensor, saa at han fik en forsvarlig Rettergang.

En historisk Monografi af den lødigste Art var endvidere Goos' to Bind store Bog: A. S. Ørsteds Betydning for Moral- og Retsfilosofien samt Strafferetsvidenskaben, 1904—6 (det er den tredje og største Del af det af Goos sammen med J. Nellemann og H. Øllgaard udgivne Værk om Ørsted). I Fremstillingen af Ørsteds Morallære paaviser Goos, hvorledes Ørsted først har fulgt Kants og senere Fichtes Naturret, indtil han i Skrifter fra Aaret 1801 bryder ogsaa med Fichte. Efter en kort Overgangstid bliver han klar over den Teori, som han kalder »sin«; 1807 udvikler han fyldig denne Lære, der danner en saa afgjort Modsætning til den kritiske Filosofis fra Moralen løsrevne Retsteori. Efter at Goos derpaa har skildret Ørsteds almindelige Retslære, undersøger han hans Stilling til Strafferettens almindelige Spørgsmaal og til de enkelte Forbrydelser og Straffearter. I det hele Værk stiller han Ørsteds videnskabelige og praktiske Gerning i Forhold til den samtidige Videnskab og Lovgivning i Udlandet, og han redegør for Ørsteds Paavirkning af den eller kritiske Holdning overfor den.

Der er to Forhold, som man vil lægge Mærke til som karakteristiske for disse Arbejder. Hvis der af et historisk Arbejde kræves en fuldstændig aktmæssig Redegørelse, har de den i fuldt Maal. De fremtræder med en Rigdom paa Bevissteder og Henvisninger, og Forfatteren har forstaaet at bringe paa den rette Maade alle Enkeltheder ind under overskuelige Forhold, saa at Tanken ikke forvirres, og saa at han ogsaa i denne Henseende viser sin store systematiserende Evne. Dernæst vil man lægge Mærke til, at Goos ikke er naaet til sine Resultater ved at opsøge utrykte Hjælpemidler i Arkiver og Biblioteker; det er stadig den børende Tanke og den forstaaende Indsigt, som udretter sin Bedrift.

Ved at omtale det sidste Arbejde er jeg allerede naaet ind paa Goos' retsfilosofiske Gerning, og denne er lige saa ejendommelig i vor Jurisprudens, som den har haft indgribende Betydning.

Goos var ved Universitetet fulgt efter en Mand, der ogsaa var Retsfilosof, Frederik Christian Bornemann, som vi ærer som en af vore fortrinligste juridiske Forskere. Videnskabernes Selskab har ikke talt ham blandt sine Medlemmer, hvortil Grunden formentlig var, at han døde som kun 51aarig Mand, og da endvidere hans Arbejders Værdi først kunde erkendes i deres fulde Omfang, efter at Goos og andre havde udgivet hans samlede Skrifter efter hans Død. Bornemann, der var stærkt paavirket af den tyske spekulative Filosofi (Fichte og Stahl), havde sat sig til Maal at bekæmpe Ørsteds Indflydelse, men Goos vilde, uagtet hans gode filosofiske Fordannelse, bort fra, at man lod sig hilde af nogen abstrakt »Idé«. Goos sluttede sig netop til Ørsteds Tanker om, at der maatte kunne dannes en Retsfilosofi, som alene arbejder paa et erfaringsmæssigt Grundlag, og, uden at laane af Ørsted, opbyggede han sin »Almindelige Retslære« paa et reelt Studium og med et Hovedhensyn til det formaalstjenlige. Goos hævder uden Sky, at Retten skal være utilitarisk, den maa se bort fra enhver Moral af blot subjektiv Natur. Retsidéen er efter hans Opfattelse i Virkeligheden kun en Forgrening eller et Led af Sædelighedsidéen, nemlig den, som til sin Gennemførelse kræver Magt. Goos ser i Retten den udvortes betryggede Ordning af menneskelige Livsforhold i Overensstemmelse med den Betydning, som ethvert af disse Forhold kan have; den er en Bestanddel af den hele ydre Tilstand, uden hvilken det var umuligt for Individet at arbejde hen mod det Maal, der er sat for et sædeligt Frihedsliv. Som vi saa, knytter Goos til enhver Retsnorm som nødvendigt Led Magtanvendelse. For os, som ved de sidste tre Aars Begivenheder synes at opleve Folkerettens Sammenbrud, vil det være lærerigt at høre, at

Goos ikke tænker sig Retten som fastknyttet til Statssamfundet og Staterne. Lad de Organer, som skal haandhæve Retten, være nok saa ufuldkomne, man vil ikke af denne Grund kunne frakende Normen Karakter af en Retsnorm, naar den i Følge sin Beskaffenhed var egnet til at haandhæves ved Magt, hvis en saadan fandtes.

Det er jo ikke muligt i faa Mindeord at redegøre for denne Retslæres rige Indhold. Jeg vil kun som et Eksempel nævne, hvorledes Goos har fremdraget, at det tilkommer den almindelige Retslære at fastslaa som et centralt Begreb, hvad en Retshandel er, om end Retshandlers forskellige Indhold nødvendig maa betinge Anvendelse af forskellige retslige Synspunkter. Han hævder, at en Kontrakt kun kan ses under Synspunkt af to Retshandler, et betinget Løfte og hvad Goos har kaldt et Paalæg (Akcepten). Det har været urigtigt at betragte den foreliggende Viljeserklæring som den Kendsgerning, der stiftede Retten, derved stillede man sig paa den absolute Individualismes Standpunkt i Stedet for at overskue Stillingen i sin Helhed, den hos Løftemodtageren vakte Forventning. I det Hele hævder Goos Tro og Loves Ubrødelighed som et Hovedprincip ved Dannelsen af Reglerne for Retshandlers Afslutning. Disse Tanker har haft den største Betydning for Opfattelsen af mange Retsforhold i Formueretten og er blevne hyldede af Retslærde og praktiske Jurister, uagtet Fremstillingen altsaa ikke særlig sigter mod at belyse den gældende Ret.

Den »Almindelige Retslære« har da ogsaa ved Universitetet været vel egnet til at vække hos de Studerende Sans for at trænge til Bunds i Retsordenens Principer og til at kalde til en Forstaaelse af Retten som Helhed. Upaavirket af nogen Skole ønskede Goos ikke selv at danne Skole, men kun at lede til Indsigt og Selvtænkning. Maaske maa det ogsaa være mig tilladt, som en Elev af Goos fra hans tidlige Læreraar, at udtale, hvilken Glæde denne »Alm. Retslære« voldte mig,

hvor frugtbringende den var for min egen Opdragelse til Tænkning og Forsøg paa Fordybelse, og hvordan den senere var mig til Nytte, naar jeg kom i Nærheden af retsfilosofiske Problemer ved Fremstilling af Statshistorien eller af den filosofiske Historieskrivning.

Mest bekendt er dog Goos ved sine Arbejder paa Strafferettens Omraade. Og her møder os hans berømte Lære om det objektive Retsbrud, Læren om, at man ikke kan afgøre Spørgsmaalet om Ansvarlighed til Straf eller til Erstatning alene ved at se hen til Personens subjektive Skyld og til en objektiv Sammenhæng mellem Handlingen og Følgen. Begge disse Momenter kan være tilstede, uden at Ansvar foreligger. Her kan ikke det metafysiske Aarsagsbegreb anvendes, et retsligt Princip maa være det bestemmende; dette vil til Eks. ophæve Ansvarret, ikke blot naar Nødværge eller en foreliggende Nødtilstand udelukker Retsstridigheden, men ogsaa naar Handlingen var fremkaldt af Interesser af stor Betydning i Sammenligning med den indtraadte skadelige Følge, der ikke ret var forudseelig.

Den norske Retslærde Bernh. Getz var selvstændig kommen til den samme Opfattelse, den er nu bleven Nordens almindelige Eje og har ogsaa vundet Indgang andensteds.

Goos har engang lejlighedsvis talt om Retsvidenskabens to Foryngelseskilder, Retshistorien og Retsfilosofien. Dermed vilde han jo ikke bestride, at den ikke ogsaa stadig fornyedes ad andre Veje, og at til Eks. Studiet af de forefaldende Straffesager og Domstolenes Behandling af dem maatte være det stadig rindende og nærende Kildespring for Kendskabet til Forbrydelser og Straffe. Bornemann havde forsømt denne Side, men Goos har i den specielle Del af sin Strafferet gjort den mest udstrakte Brug af Domme; der henvises her til saa rigt et Materiale, som i ingen tidligere Fremstilling. Saaledes mærker vi ogsaa her den samme aktmæssige Dokumentation, som jeg paaviste for de historiske Arbejders Vedkommende.

I det Hele er hans Studium af de enkelte Forbrydelser saa indgaaende, at der — som det er udtalt af kyndige — i intet Land findes en saa rigt udarbejdet Fremstilling af Strafferettens specielle Del.

Vi kunde ikke vente, at en af saa mangesidig Virksomhed optaget Mand som Goos skulde være en hyppig Deltager i Selskabets Møder. Han har kun én Gang holdt Foredrag i Selskabet, han har dog ved to Lejligheder vist Selskabet Tjenester, som det maa være taknemmelig for. Selskabet havde udsat et Prisspørgsmaal, om der kunde opstilles Normer for et Individ's Handling, der udleddes af dette Individ's ejendommelige Natur, og om hvordan disse Normer forholdt sig til de for Samfundet som Helhed gældende. Herom indkom der 9 Arbejder i 4 forskellige Sprog, og sammen med de to filosofiske Professorer afgav Goos den omfattende Bedømmelse (1897). Den anden Gang var, da for tredive Aar tilbage Selskabet besluttede en vidtgaaende Omdannelse af dets Lov. Under Behandlingen af de fremkomne Forslag ledede Goos paa fortrinlig Maade en Række af Selskabets Møder i Vinteren 1887—88¹.

Goos var i høj Grad en repræsentativ Mand. I hans karakteristiske Skikkelse med det skønt formede Hoved var Kraften præget, dog uden Kraftens Barskhed; skarpt tænkende, opmærksomt lyttende var hans Holdnings Udtryk. Talen strøm-

¹ Om Goos' Virksomhed indenfor Selskabet henvises til Oversigterne for 1882, 1887—88, 1896—97. Da Goos fyldte 80 Aar, skildredes hans Virksomhed udførligt af Francis Hagerup, Frantz Dahl og J. Thyrén i Afhandlinger i Nordisk Tidsskrift for Strafferet 1915. I Ugeskrift for Retsvæsen 1915 Afd. B gav 11 Forfattere hver fra sit Fags Standpunkt en Fremstilling af Goos' Betydning som Retslærd, og sammesteds meddelte Fr. Dahl en udførlig Bibliografi. I disse Arbejder har jeg fundet en vigtig Vejledning ved Affattelsen af de ovenstaaende Mindeord. Yderligere kan her henvises til Goos' Selvbiografi i Festskrift ved Universitetets Aarsfest 1915, Berlingske Tidende for 2. Jan. 1915 (Fr. Dahl), Ugens Tilskuer 22. Jan. 1915, Illustreret Tidende 6. Jan. 1918, Ugeskrift for Retsvæsen 12. Jan. 1918 B (H. Munch-Petersen), Tilskueren Jan. 1918 (Fr. Dahl).

mede ikke fra hans Tunge; der kunde stundom høre Taalmod til at følge de langsomme Mejselhug, hvorefter dog til Slutning vægtige Tanker om Sagens Kærne i en afklaret Form sprang frem. Ved talrige Sammenkomster i Udlandet om videnskabelige og praktiske Spørgsmaal har Goos været en værdig, af Takt og Autoritet præget Talsmand for dansk Forskning og Gerning. Han var vort Selskabs Udsending, da Universitetet i Bologna fejrede sin 800 Aars Fest (1888); selv var jeg Vidne til den ypperlige og vindende Maade, hvorefter Goos, som var Landstingets Formand, repræsenterede vor lovgivende Forsamling i Rouen 1911 ved Normandiets Tusindaarsfest.

Ved Goos' Jordefærd forleden laa der ud over Kirkens Gulv en bred Strøm af stemplede Baand med Dannebrog's Farver. Det var et Symbol paa, hvordan det føltes, at Goos havde virket for vort Land og Folk, han, der som Storkorsridder havde skrevet i sit Skjold, at som Patriot, ikke som Partiernes Mand ønskede han at virke. Den hele Stat i dens fulde Udstrækning og det hele Folk gjaldt hans Tanke. Goos var Søn af en Fader, der var født i Hertugdømmerne, selv var han født paa Bornholm, havde levet Barndomsaar i Haderslev, til Slesvig var han knyttet ved sin Ansættelse i det slesvigske Ministerium og den aflagte slesvigske-juridiske Eksamen, han var altid virksom for at vedligeholde det nationale Liv i Sønderjylland; for Island, hvis Minister han en kort Tid var, følte han den varmeste Interesse.

Men med hvilken Varme omfattede han ikke det hele Norden! I Ledelsen af flere nordiske Tidsskrifter havde han Del, og han var jævnlig Medarbejder ved fælles-nordiske Foretagender, ligesom han gav en Fremstilling af hele den nordiske Strafferet, han var Formand i den danske Afdeling af den Letterstedtske Forening, ethvert Samarbejde mellem Nordens Folk laa ham paa Hjerte.

Samarbejde — Evne og Vilje hertil var i det Hele et

Karaktertræk hos Goos. Det laa i hans humane Sind, hans Frihed for ethvert fra aandelig Overlegenhed udgaaet Hovmod, hans Beredvillighed til at anerkende andre, den Taknemmelighedsfølelse, som aander ud af hver Linie i den Selvbiografi, han skrev for tre Aar siden, hans Villighed til at hædre ogsaa dem, der paa et helt underordnet Trin ydede trofast Tjeneste, hvad der ofte gav sig karakteristiske Udslag.

Ved dette Sindelag var han paa den rette Plads i de mange Embeder og Hverv, der omfattede de blinde, de døvstumme, de fangne, de løsladte. Det var ogsaa denne Vidde i Betragtningen, der lod ham fra de unge Aar se Muligheden for en anden Ordning af mange Retsforhold end den bestaaende. Naar — hvad Udlandet saa ofte har misforstaaet — dansk Konservatisme vel vil bevare, men fremfor alt udvikle, er Goos et karakteristisk Vidnesbyrd derom. Derfor havde Goos altid kunnet tænke sig en anden Ordning af Ægtefællernes Retsforhold, og derfor hilste han i Landstinget varmt det Lovforslag, der bragte en Forandring i Ægtefællernes formueretlige Stilling, derfor udtalte han allerede for en Menneskealder siden, at Offentlighed og Mundtlighed var Retsplejens Luft og Lys, derfor var han altid en Talsmand for Lægmands Anvendelse i Straffeprocessen, og det skyldtes netop ham, at Retsreformen og dermed Nævningevæsenet kunde gennemføres.

Vemodigt er det altid, naar en Personlighed, der har haft en fremragende Betydning, kaldes bort, men vi vidste jo, at det Aaretal, som gerne sættes som Livets Grænse, forlængst var overskredet. Lykkeligt er det at tænke paa, hvor overordentlig rigt dette Liv har udfoldet sig, at vide, hvor lidt der *kan* gaa til Spilde, naar Evner og Vilje enigt stræber mod høje Maal, som aldrig tabes af Syne. Med disse Tanker vil vi ære den store Retslærdes Minde!

REGNSKAB

FOR AARET 1917

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Indtægt.				
1. Beholdning:				
a. Kassebeholdning	10673	24		
b. 1 Guldmedaille	320	"		
c. 3 Sølvmedailler	37	50		
			11030	74
2. Renteindtægt:				
a. 125700 Kr. Husejer Kreditk. Oblig. à 3½ pCt.	4399	50		
90200 - Østifternes Krdf. Oblig. à 3½ -	3157	"		
130000 - do. do. à 4 pCt. .	5200	"		
43000 - Jydske Land.Krdf.Oblig. à 3½ pCt.	1505	"		
11000 - Fynske Kreditf.-Oblig. à 3½ -	385	"		
b. 8000 - Prioritets Obligationer à 4 pCt. .	320	"		
c. 600 - Nationalbankaktier, Udbytte ...	48	"		
d. Rente af Indlaan i Bankerne	441	36		
			15455	86
3. Statstilskud			1500	"
4. Bidrag i Følge fundatsmæssig Bestemmelse:				
a. Til Præmier:				
fra det Classen'ske Fideikommis	400	"		
Etatsraad Schou og Hustrus Legat	100	"		
b. Til videnskabelige Formaals Fremme:				
det Hjelmstjerne-Rosencroneske Bidrag for				
Aaret 1916	2851	13		
c. Fra Carlsbergfondet	10000	"		
d. Fra J. P. Suhr & Søns Legat til Erindring				
om Prof., Dr. med. & phil. Julius Thomsen:				
Rente 3½ pCt. af 120200 Kr. Østift. Krdf.				
Oblig.	4207	"		
			17558	13
5. For Salg af Selskabets Skrifter			641	71
6. Tilfældige Indtægter:				
a. Udtrukne Obligationer	1000	"		
b. Bidrag fra Carlsbergfondet til Skrifers Ud-				
givelse	5156	05		
			6156	05
Samlet Indtægt ...			52342	49

Udgift.		Kr.	Øre	Kr.	Øre
1. Selskabets Bestyrelse:					
a.	Løn til Embedsmænd, Medhjælp til Sekretariatet og Arkivet, samt Budet	8520	"		
b.	Til Selskabets Møder	978	29		
c.	Til Rengøring	411	77		
d.	Kontorudgifter	1450	66		
e.	Porto	545	29		
f.	Brandforsikring	284	40	12190	41
2. Selskabets Forlagsskrifter:					
a. Af Selskabets Midler:					
a. Oversigten					
		7291	82		
β. Skrifterne:					
	Papir til Skrifterne	2639	52		
	Afhandlinger af Selskabets Medlemmer .	8474	12		
	Afhandlinger af Ikke-Medlemmer	4168	45		
γ. Andre Udgifter til Oplaget af Selskabets Forlagsskrifter					
		326	50	22900	41
b. Af det Hjelmsstjerne-Rosencroneske Bidrag:					
3. Anvist af Selskabets Præsident fra J. P. Suhr & Søns Legat					
				858	12
4. Understøttelse til Skrifters Udgivelse og videnskabelige Arbejder af Medlemmer eller andre:					
a. Af Selskabets Midler					
b. Af det Hjelmsstjerne-Rosencroneske Bidrag:					
a. Til Registrering af literære Kilder til dansk Historie, 2. Bidrag					
		1600	"		
β. Til Dansk historisk Forening, 3. Bidrag					
		600	"		
γ. Nina Bang. Til Udgivelse af Øresundstoldregnskaber for 1660—1800, 5. Bidrag					
		400	"	2600	"
5. Den internationale Association af Akademier:					
a. Kontingent					
b. Til løbende Udgifter					
c. Til Udgivelse af Corpus medicorum Græcorum					
		500	"	500	"
Overføres ...				39048	94

Udgift.		Kr.	Øre	Kr.	Øre
	Overført	39048	94
6. Pengepræmier og Medailler:					
a. Præmier af Legaterne:					
	fra det Classenske Fideikommiss.....		
	Etatsraad Schou og Hustrus.....		
b. Af Selskabets Kasse:					
	Udbetalt.....		
	Medailler.....		
				"	"
7. Tilfældige Udgifter:					
	Istandsættelser og mindre Anskaffelser.....	122	77
8. Indkøb af Obligationer:					
	1000 Kr. 4 pCts. Østift. Kreditf. Oblig.	852	71
9. Beholdning ved Aarets Slutning:					
a.	Kassebeholdning.....	11653	07		
b.	2 Guldmedailler à 320 Kr.	640	"		
c.	2 Sølvmedailler à 12,50 Kr.	25	"		
				12318	07
Samlet Udgift	52342	49

Oversigt over Selskabets Status d. 31. Decbr. 1917.

Selskabets Formue:		Kr.	Øre
Kreditforenings Obligationer à 3½ pCt. (Konto 2 a og 4 d)...		390,100	"
— - 4 —		130,000	"
Prioritets Obligationer à 4 pCt.		8,000	"
Nationalbankaktier		600	"
Kassebeholdning, kontant og i Landmandsbanken		11,653	07
2 Guldmedailler		640	"
2 Sølvmedailler		25	"
		<u>541,018</u>	<u>07</u>

Formuens Fordeling:

J. P. Suhr & Søns Legat til Erindring om Prof., Dr. med. & phil. Julius Thomsen	120,200	"
Restbeholdning af det Hjemstjerne-Rosencroneske Bidrag ..	4,073	67
Selskabets Kapitalformue, derunder det Thottske Legat:		
Urørlig Formue f. T.	301,000	"
Disponibel Formue	115,079	40
Beholdning af Medailler	665	"
	<u>541,018</u>	<u>07</u>

BUDGET

FOR AARET 1918

Indtægt.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1. <i>Beholdning:</i>				
a. Kassebeholdning				
b. Guldmedailler				
c. Sølvmedailler				
2. <i>Renteindtægt:</i>				
a. 125700 Kr. Husejer Kreditk. Oblig. à 3½ pCt.	4399	50		
89200 - Østifternes Krdf. Oblig. à 3½ -	3122	»		
131000 - do. do. à 4 -	5240	»		
43000 - Jydske Land. Krdf. Oblig. à 3½ -	1505	»		
11000 - Fynske Kreditf. Oblig. à 3½ -	385	»		
b. 8000 - Prioritets Obligationer à 4 -	320	»		
c. 600 - Nationalbankaktier, Udbytte ...	40	»		
d. Rente af Indskud i Bankerne ca.....	288	50	15300	»
3. <i>Statstilskud</i>			1500	»
4. <i>Bidrag i Følge fundatsmæssig Bestemmelse:</i>				
a. Til Præmier:				
fra det Classenske Fideikommis	400	»		
Etatsraad Schou og Hustrus Legat	100	»		
b. Til videnskabelige Formaals Fremme: det Hjelmstjerne-Rosencroneske Bidrag for Aaret 1917	2850	»		
c. Fra Carlsbergfondet	10000	»		
d. Fra J. P. Suhr & Søns Legat til Erindring om Prof., Dr. med. & phil. Julius Thomsen: Rente 3½ pCt. af 120200 Kr. Østift. Krdf. Oblig. ...	4207	»	17557	»
5. <i>For Salg af Selskabets Skrifter</i>			400	»
6. <i>Tilfældige Indtægter</i>			»	»
7. <i>Tilskud af Beholdningen af Hjelmstjerne-Rosencroneske Bidrag</i>			750	»
8. <i>Underskud, som dækkes af den disponible Formue</i>			7448	»
Samlet Indtægt ...			42955	»

Ved Beslutning af 24. April 1874 vedtoges det at betragte 280000 Kr. som et Fond, der ikke maa formindskes, medens Resten er til Raadighed til videnskabelige Foretagender. Selskabets Kapitalformue maa derfor ikke formindskes under et Beløb, hvis Rente og Udbytte svarer til 4 pCt. aarlig af ovennævnte Sum.

Udgift.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1. <i>Selskabets Bestyrelse:</i>				
a. Løn til Embedsmænd, Medhjælp til Sekretariatet og Arkivet, samt Budet	8795	»		
b. Til Selskabets Møder	1200	»		
c. Til Rengøring	450	»		
d. Kontorudgifter	1800	»		
e. Porto	1000	»		
f. Forsikring	245	»	13490	»
2. <i>Selskabets Forlagsskrifter:</i>				
a. Af Selskabets Midler:				
a. Oversigten	1500	»		
β. Meddelelserne	9000	»		
γ. Skrifterne:				
Papir til Skrifterne	1700	»		
Afhandlinger af Selskabets Medlemmer ..	4000	»		
Jul. Lange: Menneskeskikkelsen i Kunsten. II. (Genoptrykning)	1600	»		
Fru Demant-Hatt: Lappish Texts (Del af en Bevilling paa ialt 3000 Kr., Resten opført nedenfor under 2. b.)	2000	»		
δ. Andre Udgifter til Oplaget af Selskabets Forlagsskrifter	400	»	20200	»
b. Af det Hjelmstjerne-Rosencroneske Bidrag: Fru Demant-Hatt: Lappish Texts			1000	»
3. <i>Til Raadighed for Selskabets Præsident fra J. P. Suhr & Søns Legat</i>			1500	»
4. <i>Understøttelse til Skrifters Udgivelse og videnskabelige Arbejder af Medlemmer eller andre:</i>				
a. Af Selskabets Midler:				
b. Af det Hjelmstjerne-Rosencroneske Bidrag:				
a. Til Registrering af literære Kilder til dansk Historie, som 3. Bidrag af en 10-aarig Bevilling	1600	»		
β. Til Dansk historisk Forening, 4. Bidrag af en 5-aarig Bevilling	600	»		
δ. Nina Bang. Til Udgivelse af Øresundstoldregnskaber for 1660—1800, 1. Bidrag af en ny 5-aarig Bevilling	400	»	2600	»
Overføres			38790	»

Udgift.		Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
	Overført	38790	»
5. <i>Den internationale Association af Akademier:</i>					
a.	Kontingent	150	»		
b.	Til løbende Udgifter	»	»		
c.	Til Udgivelse af Corpus medicorum Græcorum, som Bidrag af en Bevilling paa indtil 10000 Kr. (til Rest 8447 Kr. 30 Ø.).	2000	»	2150	»
6. <i>Pengepræmier og Medailler:</i>					
a. Præmie af Legaterne:					
	fra det Classenske Fideikommis	400	»		
	Etatsraad Schou og Hustrus	100	»		
b. Af Selskabets Kasse:					
	Renten af det Thottske Legat	200	»		
	1 Guldmedaille, 2 Sølvmedailler	345	»	1045	»
7. <i>Tilfældige Udgifter:</i>					
a.	Istandsættelser og mindre Anskaffelser	300	»		
b.	En Skrivemaskine med Tilbehør	670	»	970	»
8. <i>Indkøb af Obligationer</i>					
				»	»
	Samlet Udgift			42955	»

Af disse Udgifter er 1 a fast, 1 b—f samt 2 a kalkulatoriske. De øvrige Bevillinger kan kun overskrides ifølge særlig Bevilling af Selskabet. Med Hensyn til 8 tager Kassekommissionen Beslutning.

Det Hjelmstjerne-Rosencroneske Bidrag.

	Kr.	Ø.
Beholdning 1. Januar 1918 ca.	880	»
Bidraget for 1917 ca.	2850	»
	3730	»
Budgetteret Udgift	3600	»
Beholdning ved Aarets Udgang ca.	130	»

PRISOPGAVER

I.

Bedømmelser af indkomne Besvarelser.

1.

Som Besvarelse af Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs matematiske Prisopgave for Aaret 1916 er der rettidig indløbet tre Afhandlinger, om hvilke vi herved har den Ære at afgive følgende Bedømmelse efter den Rækkefølge, hvori disse Afhandlinger er indløbet.

Den første, der indtraf allerede før Sommerferien 1917 og som er paa 130 Foliosider med meget aaben Skrift og desuden 3 Sider Tabeller, angiver sig ikke udtrykkelig som Besvarelse af ovennævnte Prisopgave og er ikke forsynet med noget egentligt Motto, men underskrevet *Ajda. April 1917.*

Desværre har Forf. gjort næsten alt, hvad der staar i hans Magt for at besværliggøre Læseren at sætte sig ind i hans Arbejde. Afhandlingen er skrevet med en ret utydelig Haandskrift og paa et mildest talt ubehjælpsomt Tysk med talrige ikke altid helt rigtige Stilrettelser, saaledes at det undertiden ikke er let at faa fat paa Meningen, og Manuskriptet minder nærmest om en sjusket Kladde. Det maa unægtelig synes lidt underligt, at Forf. har villet indsende dette Manuskript til Videnskabernes Selskab allerede før Sommerferien i Stedet for at give sig Tid til at fremskaffe et renskrevet Eksemplar. Endvidere er Fremstillingen fortløbende uden Inddeling i Afsnit med oplysende Overskrifter, hvilke vilde være saa meget ønskeligere, eftersom der findes tre paa hinanden følgende fortløbende Numereringer af Formlerne; den første Side 1—39, den anden Side 39—83, den tredje Side 83—130.

Forf. synes iøvrigt ikke selv helt klar over Inddelingen af sit Arbejde, idet han til at begynde med siger, at det falder i to Afsnit, medens han baade Side 109 og Side 112 taler om, at andet Afsnit nu er afsluttet. Denne Mangel paa systematisk Inddeling synes endog at have voldt Forf. selv Vanskeligheder, idet han Side 127 taler om »die Methode des allerersten Teiles« (!).

Selve Redaktionen gør et noget forjaget, næsten forvirret Indtryk; Side 44 siges det saaledes ikke, om det B_k , der indgaar i en Formel, er det k te Bernoulliske Tal, og Side 49 defineres pludselig Symbolet $[a]$, efter at der har været gjort udstrakt Brug af det i det foregaaende.

Forf. indleder sit Arbejde med at fremhæve den Kendsgerning, at Kongruenserne

$$(1) \quad a^{p-1} \equiv 1 \pmod{p^2}, \quad 1 \leq a \leq p-1,$$

spiller en fremtrædende Rolle i de nyeste Undersøgelser over Fermats saakaldte »store« Sætning om Umuligheden af at løse den ubestemte Ligning

$$(2) \quad x^n + y^n = z^n, \quad n > 2,$$

i hele indbyrdes primiske Tal. Forf. betragter derfor Kongruenser af Formen

$$(3) \quad a^p \equiv a + a_1 p + a_2 p^2 + \dots + a_{\nu-1} p^{\nu-1} \pmod{p^\nu},$$

navnlig Tilfældet $\nu = 2$, og siger, at Koefficienten v_a i den tilsvarende Kongruens

$$(4) \quad a^p \equiv a + v_a p \pmod{p^2}, \quad 1 \leq a \leq p-1$$

kan bestemmes ved Løsning af Kongruenser af første Grad modulo p . Et saakaldet Bevis for denne Paastand føres for Primtallet 37, saa kan man derefter se, hvorledes det forholder sig i det almindelige Tilfælde! Metoden illustreres ved ret omfattende Taleksempler, der indtager forholdsvis stor Plads, og den

omtalte Tabel paa 3 Sider giver Værdierne af v_a svarende til alle Primaltal fra 11 til 97 og alle de tilsvarende Værdier af a .

Undersøgelsen synes lagt til Rette med særligt Henblik paa Kongruensen

$$(5) \quad (x + 1)^p - x^p - 1 \equiv 0 \pmod{p^2}$$

og at tage Sigte paa selve Fermats »store« Sætning, uden at der dog kommer noget egentlig nyt frem, saaledes at Tabellen vel sagtens maa siges at være det for Fermats Kvotient interessanteste i dette Afsnit.

Afhandlingens andet Afsnit, som efter Forfatterens Sigende skulde optage Resten af Skriftet, men som i hvert Fald ikke gaar længere end til Side 112 (med en ny begyndende Formelnumerering Side 83), omhandler forskellige Metoder til Beregning af Fermats Kvotient, med forskellige Digressioner i Haab om, at Metoderne ogsaa kan anvendes andre Steder.

Gennem ret vidtløftige Regninger udleder Forf. adskillige Udtryk for Fermats Kvotient, Udtryk, der enten er identiske med, analoge med, eller Generalisationer af de bekendte, der skyldes Friedmann (Crelles Journal 135), Lerch (Math. Annalen 60) og Mirimanoff (Crelles Journal 139). En af Digressionerne omhandler Wilsons Kvotient (Side 86—87) og fører til Resultatet

$$(6) \quad 15! - 1 \equiv 0 \pmod{31^2}.$$

Da de fundne Resultater kun er rent formelle Analogier til tidligere kendte, kan det ikke siges, at Metoderne, deres eventuelle almindelige talteoretiske Værdi ufortalt, er af synnerlig Værdi for vort Kendskab til Fermats Kvotient.

Resten af Afhandlingen Side 112 til 130 helliges det Abelske Problem, der allerede berørtes i Begyndelsen, nemlig med Betegnelserne i (4),

$$(7) \quad v_a \equiv 0 \pmod{p}, \quad 1 \leq a \leq p - 1.$$

Da Forf. lover at give baade den nødvendige og tilstrækkelige Betingelse for Eksistensen af denne Kongruens, bliver man

unægtelig noget skuffet, naar man ser, at denne Betingelse fører til en Determinant. Det er meget muligt, at Forf. har Ret i sin Formodning om, at denne Determinant ikke før er bestemt, men dette er ganske uden Værdi for Kongruensen (7).

Da denne Afhandling saaledes i det Hele taget ikke kan siges at bringe væsentlig ny Resultater vedrørende Fermats Kvotient, kan den ikke kendes værdig til at belønnes med Videnskabernes Selskabs Guldmedaille.

Den anden Afhandling med Motto *Soli Deo Gloria* fylder knap 6 Foliosider; Forf. studerer Ligningerne

$$a^{p-s-1} = pk_s + r_s, \quad 0 \leq s \leq p-1, \quad 1 \leq a \leq p-1,$$

hvor samtlige r_s er principale Rester, og hvor r_{p-1} sættes lig med 1, k_{p-1} altsaa lig med 0, og der angives en Metode til at bestemme r_s ved Hjælp af r_{s+1} , hvilket kræver Løsningen af en Kongruens af første Grad modulo p . Naar Forf. udtrykker denne Metode i Ord og angiver som en Lov for Primtallene, at man altid finder $r_0 = 1$, saa er dette kun en anden Formulering af Fermats Sætning og ikke nogen særlig Metode til Bestemmelsen af Fermats Kvotient, undtagen i Taleksempler, hvilket Forf. da ogsaa indrømmer i Slutningen af Arbejdet. Regningen gennemføres for de laveste Primal, og der gøres opmærksom paa en ejendommelig Periodicitet i Koefficienterne k_s , der kan indtræde og som afhænger af Faktorerne i $p-1$, uden at der dog gøres noget Forsøg paa en almindelig Undersøgelse af dette Forhold. Og Forf. kommer til det Resultat, at der næppe findes nogen Forbindelse mellem »den her givne Opgave og Abels Problem«.

Da Afhandlingen maa siges at være ganske uvidenskabelig, og end ikke viser Forfatterens Kendskab til Literaturen, kan

den ikke kendes værdig til at belønnes med Videnskabernes Selskabs Guldmedaille.

Den tredje Afhandling, der har som Motto

$$a^p \equiv a \pmod{p}$$

og som er dateret 30. Oktober 1917, omfatter III + 129 Kvart-sider og angiver sig udtrykkelig som Besvarelse af ovennævnte Prisopgave. Afhandlingen er smukt og sirlig skrevet og ind-delt i 28 Kapitler med velvalgte Overskrifter, og desuden gives der i Indledningen en kort Oversigt over Indholdet.

De seks første Kapitler (Side 1—26) giver en kort og ikke ganske udtømmende historisk Oversigt over Fermats, Eulers og Sylvesters Kvotienter, der defineres ved Formlerne

- (1) $a^{p-1} = 1 + pk_p(a)$, p et Primal, der ikke gaar op i a ,
- (2) $a^{\frac{p-1}{2}} = \left(\frac{a}{p}\right) + pE_p(a)$, hvor $\left(\frac{a}{p}\right)$ er Legendres Symbol,
- (3) $\frac{a^{2m}(a^{2m}-1)B_m}{2m} = Q_m(a)$, hvor B_m er det m te Bernoulliske Tal,

samt Udtryk for $k_p(ab)$ ved $k_p(a)$ og $k_p(b)$ og lignende. End-videre udledes en Del rent elementære independente Frem-stillinger for $k_p(a)$; mærkelig nok siges det ikke udtrykkeligt, at et af de for $k_p(a)$ fundne Udtryk skyldes Eisenstein, skønt hans Navn nævnes i det foregaaende.

Fremstillingen er i det Hele klar og koncis, selv om der findes enkelte Ubehjælpsomheder; saaledes kan den Side 14 beviste Formel

$$k_p(a) = E_p(a^2)$$

umiddelbart udledes af (2) ved at sætte a^2 i Stedet for a , og de to Sætninger Side 16, der aabenbart skyldes Forf., kan sammendrages til en ved Hjælp af Kongruensen

$$E_p(ab) - \left(\frac{ac}{p}\right) E_p(bc) \equiv 0 \pmod{b^{\frac{p-1}{2}}},$$

hvor a og c er indbyrdes primiske.

Forf. bemærker, at han har opnaaet en Række Resultater af denne Art, men ikke medtaget dem, fordi de synes ham ret betydningsløse.

Da han slet ikke i denne Sammenhæng omtaler de af Lerch og Mirimanoff fundne Resultater, maa hans Paastand om Betydningsløsheden af de Resultater, man har opnaaet direkte ud fra Definitionsligningen (1), vel nok modificeres noget. Mere Interesse har hans Bemærkning om, at rent numeriske Regninger har givet ham Midler i Hænde til ret frugtbare Undersøgelser over $k_p(a)$, og at videregaaende numeriske Undersøgelser vedrørende dette Tal sikkert vil føre til overraskende Resultater.

De følgende tre Kapitler 7—9 (Side 26—36) omhandler Bachmanns Sætning vedrørende $k_p(g)$, hvor g er primitiv Rod i Fermats Kongruens

$$(4) \quad x^{p-1} \equiv 1 \pmod{p}$$

og $k_p(g)$ skrives i g -Talsystemet. Forf. viser, at Tværsummen af $k_p(g)$ er $\frac{1}{2}(g-1)(p-1)$.

Fremstillingen i de fem næste Kapitler 10—14 (Side 36—55), der omhandler Primfaktorerne i $p-1$, er paafaldende naiv, og de vundne Resultater er langt fra saa ny og interessante, som Forf. mener. Bestemmelsen af den højeste Potens af 2, der gaar op i visse Binomialkoefficienter, er saaledes rent empirisk og uden almindelig Beviskraft. Og den Sætning, Forf. særlig fremhæver, og som han tillægger sig selv Æren for, er slet ikke andet end en velkendt og ganske simpel Følge af von Staudts Sætning om de Bernoulliske Tal; man plejer at formulere den saaledes:

Er b_n Nævneren i det n te Bernoulliske Tal, medens a er et vilkaarligt helt Tal, Hayes

$$(5) \quad a^{2n+1} - a \equiv 0 \pmod{b_n}.$$

Ved Betragtningerne over den højeste Potens af a , der kan gaa op i den ved (3) definerede Sylvesters Kvotient $Q_m(a)$, overser Forf., at denne Potens ikke kan være højere end a^{m-1} , hvis Sætningen skal være almenyldig, dette ses umiddelbart ved at sætte $m = 1$.

I de fem næste Kapitler 15—19 (Side 56—88) gaar Forf. ud fra, at g er primitiv Rod i Kongruensen

$$(6) \quad x^d - 1 \equiv 0 \pmod{p},$$

hvor d er alikvot Del i $p - 1$, og undersøger Kvotienten

$$(7) \quad N = \frac{g^d - 1}{p},$$

om hvilken han viser en Række interessante Sætninger, idet N skrives i g -Talsystemet. Han finder saaledes Tværsummen af N , viser en til Bachmanns Sætning svarende analog Sætning, der senere udvides betydelig, og Mirimanoffs independente Udtryk for Resten af Fermats Kvotient modulo p generaliseres, uden at Forf. dog omtaler Mirimanoffs senere Afhandling (Crelles Journal 139, 309—324; 1911), som han slet ikke synes at kende.

Forf. undersøger dernæst Kongruensen

$$(8) \quad x^d - 1 \equiv 0 \pmod{p^a}, \quad a \geq 2,$$

og betragter Kvotienterne (hvor g er primitiv Rod i (8))

$$(9) \quad \frac{g^d - 1}{p^\beta}, \quad 1 \leq \beta \leq a,$$

som han kalder Abelske Tal, og om hvilke han udleder en Række interessante Resultater, idet han tænker sig dem skrevet i g -Talsystemet; saaledes bestemmes Tværsummer, og der gives Generalisationer af Bachmanns Sætning og Mirimanoffs eksplicite Udtryk. De vundne Resultater anvendes til at løse Kongruenserne

$$(10) \quad x^d \equiv 1 \pmod{p}, \quad a^x \equiv 1 \pmod{p}$$

med Hensyn til x .

Efter endnu at have anvendt de fundne Resultater til at opstille et ret ejendommeligt Kriterium til at afgøre om et forelagt Tal er kvadratisk Rest eller Ikke-rest modulo p , slutter han med følgende lidt uklare Bemærkning (Side 121 nederst):

»De Resultater, jeg har fundet og fremstillet her, danner kun Indledningen til en større Undersøgelse over de Fermatske Kvotienter, en Undersøgelse, som vil give en Række overraskende Resultater, hvad den foreløbige Undersøgelse, jeg har foretaget, synes at love. Jeg kunde have stor Lyst til at fremstille endnu flere Resultater end dem, jeg har fremstillet her, men Tiden tillader mig desværre ikke at gøre det. Derfor vil jeg indskrænke mig til i næste Afsnit at omtale Abels Problem«.

Denne Omtale og de følgende Slutningsbemærkninger indeholder intet af særlig Værdi for Kongruensen

$$(11) \quad a^{p-1} \equiv 1 \pmod{p^2}.$$

Skønt Forfatterens Resultater saaledes egentlig ikke kan siges at gaa ud over mere eller mindre omfattende Generalisationer af de af Bachmann og Mirimanoff fundne, mener vi dog, at Arbejdet indeholder saa meget godt og selvstændigt, at vi kan indstille denne Afhandling til at belønnes med Videnskabernes Selskabs Guldmedaille.

Det maa dog udtrykkelig bemærkes, at Afhandlingen efter vor Opfattelse ikke kan publiceres i den foreliggende Form. Det ovennævnte ubehjælpssomme Afsnit Side 36—56 maa fuldstændig omarbejdes, andre Afsnit turde uden Skade kunne forkortes noget, og Sproget maa i det Hele taget soignerens betydelig. Desuden vilde det være særdeles ønskeligt, om Forf. medtog de ny Resultater, han forventer af sine videregaaende Undersøgelser, eller maaske allerede har fundet.

Lund, d. 24. Januar 1918.
N. E. NØRLUND.

København, d. 6. Januar 1918.
NIELS NIELSEN,
Affatter.

2.

Klassen har overdraget os at bedømme en Besvarelse, mærket »Bacillus«, af den af Selskabet i 1916 for det Thott'ske Legat udsatte Prisopgave:

»Undersøgelser over Petroleumæthers og nogle rene Kulbrinters Indvirkning paa Tyfus-Coligruppens Bakterier«.

Forfatteren indleder sin Afhandling med en udførlig Fremstilling af sin Forsøgsteknik og gør Rede for den kvantitative Metode til Bestemmelse af Bakteriernes Antal, som han har anvendt og uddannet.

Ved Hjælp af denne har han først undersøgt Petroleumæthers dræbende Virkning paa en større Række Repræsentanter for Tyfus-Coligruppen. I Modsætning til tidligere Undersøgere har han ikke fundet nogen elektiv dræbende Virkning overfor Colibaciller, selv om disse er kendelig mindre resistente overfor Petroleumæther end Tyfusbaciller.

Til de følgende Undersøgelser over et større Antal rene Kulbrinters baktericide Virkning har Forfatteren derfor indskrænket sig til at anvende Tyfusbaciller. Han finder ligesom HALL, at de alifatiske Kulbrinters Virkning aftager med stigende Kogepunkt. Paa Grund af disse Stoffers svage Reaktionssevne mener Forfatteren, at deres baktericide Egenskaber næppe er betinget af nogen egentlig kemisk Omsætning, men snarere staar i Forbindelse med deres Evne til at trænge ind i Bakterieleget og opløse dettes Lipoider. Derimod har Kulbrinterne af Gruppen C_nH_{2n} en meget kraftig Virkning, hvilket Forfatteren tilskriver disse Forbindelsers store kemiske Reaktionssevne. Endelig findes de aromatiske Kulbrinters baktericide Virkning meget forskellig, bl. a. afhængig af deres Evne til at reagere med andre Forbindelser.

Til Slutning viser Forfatteren, at der i Kulturer af Baciller af Tyfus-Coligruppen findes Stoffer, som beskytter disse

Mikrober mod Kulbrinternes baktericide Virkning. Disse Stoffer er til en vis Grad specifikke, saa at f. Eks. Filtrater fra Tyfusbacillkulturer virker stærkest beskyttende overfor Tyfusbaciller o. s. fr. Herved forklares nogle af Modsætningerne mellem Forfatterens og tidligere Undersøgeres Forsøg.

Det foreliggende Arbejde omfatter et meget stort Antal særdeles omhyggeligt udførte Forsøg og bringer væsentlige Bidrag til Opklaring af den stillede Opgave, hvorfor den maa anses for fuldt værdig til at belønnes med den udsatte Pris.

København, den 15. Januar 1918.

C. O. JENSEN.

TH. MADSEN,
Affatter.

Om Forfatterne af de to prisbelønnede Afhandlinger se S. 27 (jfr. S. 30).

II.

Opgaver for 1918.

HISTORISK PRISOPGAVE

Medens den danske og norske Historieskrivning paa Reformationstiden og ligeledes Huitfeldts Krønike i den senere Tid er bleven gjort til Genstand for betydningsfulde Studier, og det 18de Aarhundredes historiske Forskning er bleven behandlet i videnskabelige Fremstillinger, savnes der endnu en dyberegaaende Skildring af Historieskrivningen i det mellemiggende Tidsrum. En saadan maatte redegøre for, hvorledes den nordiske Oldtids Mindesmærker blev optagne til fornyet Studium og mange Kilder fra Folkemunde fremdragne, den maatte vise den famlende og ofte fantastiske Karakter af Datidens Granskning, men tillige dens Bestræbelser for at øve Kritik overfor Kilderne, den maatte skildre de Synspunkter, der var de raadende for Forskningen, og de Formaal, den vilde tjene, ligesom den maatte paavise disse Studiers Forhold til Historieforskningen i Udlandet. Videnskabernes Selskab beslutter derfor at udsætte følgende Prisspørgsmaal:

Der ønskes en Fremstilling af Historieskrivningen i Danmark og Norge i det 17de og Begyndelsen af det 18de Aarhundrede, indtil da Gram og Holberg begyndte deres historiske Forfattergerning, for saa vidt denne Forskning havde de to Rigers Historie gennem Tiderne til Opgave.

Indleveringsfrist indtil 31. Oktober 1919.

FILOSOFISK PRISOPGAVE

Ved Siden af det Arbejde, der ad eksperimental Vej og fra fysiologisk Side gøres til Belysning af psykologiske Problemer, vedbliver den deskriptive og analytiske Psykologi at hævde sin Betydning. Men til Støtte for dens Arbejde kræves der mere og mere en sammenlignende Undersøgelse af den Maade, hvorpaa psykiske Fænomener optræder hos forskellige Individider og under forskellige kulturhistoriske Forhold. Mere end nogensinde er Blikket nu aabent for saadanne Forskelligheder, og der maa tages et stedse mere afgørende Hensyn til dem ved psykologiske Beskrivelser og Analyser. Det vil derfor være af Interesse dels at faa en almindelig Karakteristik af den sammenlignende Metode, saaledes som den kan anvendes indenfor Psykologien, dels at faa en Oversigt over de Bestræbelser, som i den nyeste Tid foreligger i den Retning.

Videnskabernes Selskab stiller derfor følgende Prisopgave:

At give en Karakteristik af den sammenlignende Metode, saaledes som denne kan finde Anvendelse i Psykologien, og en kritisk Oversigt over Arbejder paa den sammenlignende Psykologis Omraade i den sidste Menneskealder.

Indleveringsfrist indtil 31. Oktober 1919.

FOR DET SCHOUSKE LEGAT

(PRIS: 400 KR.)

Det er en Selvfølge, at N. M. Petersen i sine »Bidrag til den danske Litteraturs Historie« kun har kunnet skænke Dyrkelsen af den klassiske Filologi i Danmark en temmelig ringe Opmærksomhed. Tit har han maattet lade sig nøje med blot at nævne Navnene paa denne Videnskabs Repræsentanter og Titler paa Arbejder af dem; og selv hvor Talen er om de betydeligste Filologer, vort Land har haft at opvise i de tidligere Aarhundreder, har han i Reglen fremdraget andre Sider af deres Virksomhed stærkere end den specielt filologiske. Hvad der udenfor N. M. Petersens Værk er fremkommet til Belysning

af den klassiske Filologis Historie i Danmark, indskrænker sig væsentlig til Leksikonartikler, som efter Sagens Natur kun kunne give Enkeltbilleder og ikke paavise Sammenhængen i Udviklingen nøjere. Men baade er det i og for sig ønskeligt at faa ogsaa denne Retning af Videnskaben i vort Land behandlet i en sammenhængende Oversigt, saaledes at der gøres Rede for de enkelte efter hinanden virkende Filologers Liv og Arbejder med en kritisk Vurdering af disse, og tillige Forbindelsen mellem Filologiens Dyrkelse hos os og i andre Lande paavises; og da der tilmed er Bestræbelser i lignende Retning oppe rundt omkring i de andre europæiske Lande, og vigtige Frugter deraf allerede foreligge (som f. Eks. C. Bursians Geschichte der klass. Philologie in Deutschland), vil det formentlig være betimeligt ogsaa for os at slutte os til denne Bevægelse. Selskabet ønsker da at bidrage sit til, at dette kan ske, ved at udsætte følgende Prisspørgsmaal:

Der ønskes en Fremstilling af den klassiske Filologis Historie i Danmark i Tiden fra Reformationens Indførelse til J. N. Madvigs Fremtræden. (Herunder indbefattes ikke Kunstarkæologien.)

Indleveringsfrist indtil 31. Oktober 1919.

MATHEMATISK PRISOPGAVE

Medens man i den nyere Tid — gennem Arbejder af BRUNN, MINKOWSKI o. a. — er kommen ind paa adskillige almindelige Undersøgelser angaaende de konvekse Fladers Teori, der har vist sig at kunne gennemføres uden nogen anden Forudsætning end den, at Fladerne er lukkede og overalt konvekse, saaledes at Undersøgelserne ogsaa omfatter Polyedre, har man hidtil ikke ud fra lignende almindelige Forudsætninger beskæftiget sig synderligt med overalt ukonvekse i projektiv Forstand lukkede Flader. Da det imidlertid tør formodes, at disse Flader i mange Henseender vil frembyde lige saa simple

Egenskaber som de overalt konvekse, maaske endog i visse Henseender simple Egenskaber end disse Flader (jfr. HADAMARD's bekendte Afhandling: Les surfaces à courbures opposées et leurs lignes géodésiques, Journal de mathématiques 1898), udsætter Selskabet sin Guldmedaille for en Afhandling, der giver:

et Grundlag for en almindelig Teori for de overalt ukonvekse i projektiv Forstand lukkede Flader uden Dobbeltkurver, saaledes at Forudsætningerne om Fladernes infinitesimale Egenskaber søges begrænsede saa meget som muligt.

Indleveringsfrist indtil 31. Oktober 1919.

DYREFYSIOLOGISK PRISOPGAVE

Da der i de senere Aar er tilvejebragt brugbare Mikro-metoder til Bestemmelse af Urinstof i organiske Væsker, og da det vilde være af betydelig teoretisk Interesse at faa oplyst, efter hvilke Love dette Stof fordeler sig mellem Blodets Bestanddele indbyrdes og mellem Blodet og de forskellige Væv og Sekreter i Organismen, udsætter Videnskabernes Selskab sin Guldmedaille for:

en Undersøgelse af Urinstoffets Fordelingskoefficienter mellem Plasma og Blodlegemer og mellem Blodet og et Antal af Organismens Væv og Sekreter samt Bestemmelser af de faktiske Urinstofkoncentrationer i de paa-gældende Væsker sammenlignet med Blodet.

Indleveringsfrist indtil 31. Oktober 1919.

FOR DET THOTTSKE LEGAT

(PRIS: 800 KR.)

Der findes i vort Land en Del græsklædte Strækninger, der ikke er under Ploven og ikke er Enge, men benyttes som Græsgange — saakaldte »Overdrev«. Sammensætningen af

Plantedækket paa disse og de der optrædende Plantesamfund i deres Forhold til de ydre Kaar, særlig de edafiske Faktorer, er lidet undersøgte. Da en mere indgaaende Undersøgelse af saadanne »Overdrev«s Plantevækst vil have Interesse saavel i teoretisk som i praktisk Henseende, udsætter Selskabet en Pris af 800 Kr. for

en floristisk og økologisk Undersøgelse af en Del »Overdrev« og lignende Lokalteter.

Indleveringsfrist indtil 31. Oktober 1919.

FOR DET CLASSENSKE LEGAT

(PRIS: 800 KR.)

Da der ingen tilfredsstillende Oplysninger foreligger om Mængden pr 1 m² Bundflade af de almindelige Bundinvertebrater i vore Ferskvande, medens der i de senere Aar er udarbejdet Metoder, særlig af den danske Biologiske Station, til saadanne Bestemmers Udførelse i Havet, maa det anses for ønskeligt at faa disse eller lignende Metoder anvendte i de ferske Vande.

Videnskabernes Selskab udsætter derfor følgende Prisopgave:

»Der ønskes en til forskellige Aarstider udført Undersøgelse af de i Henseende til Antal og Vægt (Masse pr 1 m²) betydeligste Bundinvertebraters Optræden i mindst en, ikke for lille Ferskvandssø, saaledes at den øjeblikkelige Bestand, og saa vidt muligt ogsaa Aarsproduktionens Minimum, bestemmes for de enkelte Arters Vedkommende.

Den organiske Tørstofmængde, minus Kalk og Kisel, lægges til Grund for Massebestemmelsen.

De undersøgte Arters Masse maa repræsentere Størstedelen af hele Bestandens Masse, og der bør lægges særlig Vægt paa saadanne Arter, der formenes at tjene Fiskene

til Næring; men der lægges mere Vægt paa en grundig Undersøgelse af et ringere Antal betydningsfulde Arter end paa en mindre grundig af et større Antal Arter.

Hvis Artsbestemmelsen indenfor en eller flere systematiske Afdelinger lægger for store Hindringer i Vejen for Undersøgelsens Gennemførelse, kan saadanne Afdelinger ved Massebestemmelsen behandles under ét.

Det forlanges ikke udtrykkeligt, at alle Sø-Regioner undersøges, men i hvert Fald maa Regionerne uden for Plantebæltet medtages.«

Indleveringsfrist indtil 31. Oktober 1919.

Besvarelserne af Spørgsmaalene kan være affattede i det danske, svenske, engelske, tyske, franske eller latinske Sprog. Afhandlingerne betegnes ikke med Forfatterens Navn, men med et Motto, og ledsages af en forseglet Seddel, der indeholder Forfatterens Navn, Stand og Bopæl, og som bærer samme Motto. Intet af Selskabets indenlandske Medlemmer kan konkurrere til nogen af de udsatte Præmier. Belønningen for den fyldestgørende Besvarelse af et af de fremsatte Spørgsmaal, for hvilket ingen anden Pris er nævnt, er Selskabets Guldmedaille af 320 Kroners Værdi.

Inden Udløbet af den for hver enkelt Opgave satte Frist indleveres Prisbesvarelserne til Selskabet (Adr. Ny Vestergade 23, København B). Bedømmelsen falder i den paafølgende Februar, hvorefter Forfatterne kan faa deres Besvarelser tilbage.

BERETNINGER OG BETÆNKNINGER

I.

Kommissionen til Registrering af litterære Kilder til dansk Historie i Udlandet.

Beretning for 1917.

I 1917 har Kommissionen paa Grund af Tidsforholdene ikke sendt nogen Registratør til Udlandet, men Sekretæren har omordnet det store Seddelmateriale, der er indvundet i det forløbne Tiaar, og har til »Nordisk Tidskrift för Bok- och Bibliotheksväsen« og »Dansk historisk Tidsskrift« indsendt Beretninger om Kommissionens Virksomhed.

Ligesom i tidligere Aar har Registreringen foranlediget Laan fra fremmede Samlinger; Haandskrifter fra Upsala, Stockholm, Calmar, Vexiö og Greifswald er blevne benyttede i det kgl. Bibliotek af forskellige Forskere, og ved samme Lejlighed er flere af Manuskripterne fotograferede og Reproduktionerne indlemmede i Bibliotekets Samling af Danica fra Udlandet.

For at fremme Registreringen, mens Arbejdet ude maa hvile, har Kommissionen besluttet at lade nogle yngre Historikere gennemgaa en Række Bibliotekskataloger, dels Kataloger fra mindre Samlinger, der ikke indeholder meget dansk Stof, hvorfor Arbejdet paa Stedet næppe vil kunne lønne sig (engelske Collegiebiblioteker, franske Departementsbiblioteker), dels Kataloger over enkelte Partier af større europæiske Biblioteker (Wolfenbüttel, Erfurt, München, Wien),

hvorved man vil opnaa, at den Registrator, der siden maatte blive udsendt til vedkommende Bibliotek, kan forbigaa disse Partier. Hr. cand. mag. Helms og Frk. cand. mag. Glarbo er for Tiden beskæftigede med dette Arbejde.

Naar Forholdene tillader det, haaber Kommissionen at kunne udfolde en rigere Virksomhed ved Hjælp af de under Krigen opsparede Midler.

København, den 6. Marts 1918.

JOHANNES STEENSTRUP. H. O. LANGE. KR. ERSLEV.

II.

Carlsbergfondets Direktions Beretning for 1916—1917.

I Henhold til det i Statutterne for Carlsbergfondet § XVIII indeholdte Paalæg undlader Direktionen for dette Fond ikke herved at indsende til det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab Beretning om Virksomheden i Aaret 1916—1917.

I.

Hvad for det første Carlsberg Laboratoriet vedrører, skal følgende meddeles:

1. Lokaler og Inventarium.

Bygninger og det faste Inventarium har i Aarets Løb kun været underkastet mindre Reparationer; enkelte Forandringer, der krævedes af det i forrige Beretning omtalte nye Varmeanlæg, er bragt til Udførelse.

Paa Grund af alle Materialers stærke Prisstigning har der fundet en Omvurdering Sted af Bygninger og fast Inventar, og derefter en Forhøjelse af Assurancesummerne.

Af det under Post 5 paa Oversigten over Laboratoriets Driftsudgifter opførte Beløb er anvendt af den kemiske Afdeling: til en Skrivemaskine 498 Kr. 75 Øre, til en Støvsuger 440 Kr.

Bogsamlingen er foruden ved Indkøb forøget med mange Gaver.

2. Laboratoriets Personale.

I den kemiske Afdeling frattraadte Frk. Dr. phil. JENNY HEMPEL som ekstraordinær Assistent 31. December 1916, og i hendes Plads indtraadte Frk. Cand. polyt. ELLEN HENRIKSEN fra 1. Februar 1917. I den fysiologiske Afdeling ansattes ekstraordinær Assistent Ø. WINGE fra 1. April 1917 som ordi-
nær Assistent med Anciennitet fra 15. August 1911, Tids-
punktet for hans Ansættelse som ekstraordinær Assistent.
Iøvrigt er Personalet uforandret.

3. Laboratoriets Driftsudgifter

har udgjort 136.743 Kr. 32 Ø., nemlig:

1. Lønning til Direktørerne og den ekstraordinære Forstander: Prof. S. P. L. SØRENSEN 8.250 Kr.; Dr. JOHS. SCHMIDT 6.050 Kr.; Cand. KLØCKER 5.680 Kr. 19.980 Kr. » Ø.
2. Lønning til Funktionærer: a. Assistenten:
I den kemiske Afdeling: Hr. JESSEN-HANSEN 3.600 Kr. og Huslejegodtgørelse 800 Kr.; Hr. PALITZSCH 2.640 Kr.; Frk. M. HØYRUP 2.640 Kr.; Frk. Dr. JENNY HEMPEL 550 Kr.; Frk. E. HENRIKSEN 1.320 Kr.; forskellig Assistance 301 Kr. 25 Ø.
Ialt 11.851 Kr. 25 Ø.
I den fysiologiske Afdeling: Dr. Ø. WINGE 3.177 Kr. 50 Ø., hvori indbefattet Huslejegodtgørelse 800 Kr.; Hr. FOLKER 1.980 Kr.; forskellig Assistance 2.499 Kr. 30 Ø. Ialt 7.656 Kr. 80 Ø.
b. Bogholder JOHANSEN 350 Kr. 19.858 - 05 -
3. Lønning til Laboratoriebetjentene: P. ANDERSEN 1.650 Kr. og Huslejegodtgørelse 600 Kr.; C. PETERSEN 1.782 Kr. og

At overføre . . . 39.838 Kr. 05 Ø.

	Overført . . .	39.838 Kr. 05 Ø.
	Fribolig; N. POULSEN 1.518 Kr. og Fri-	
	bolig; Fyrbøder H. C. HANSEN 2.046 Kr.;	
	Gartner C. SMITH 1.738 Kr.; en Ren-	
	gørerske 528 Kr.	9.862 - » -
4.	Opvarmning og Belysning:	
	a. Brændsel	25.280 Kr. 27 Ø.
	b. Gas, Elektricitet.	7.307 - 35 - 32.587 - 62 -
5.	Forbrug og Inventar (Instrumenter, Ke-	
	mikalier m. m.)	9.167 - 69 -
6.	Bøger	1.210 - 84 -
7.	Forskellige Udgifter	3.365 - 82 -
8.	Skatter og Assurance	1.821 - 24 -
9.	Husreparationer og Haverne	15.885 - 22 -
10.	Udgivelse af »Meddelelserne«.	10.670 - 47 -
11.	Pensioner:	
	a. Tilsk. til Pensionskassen 784 Kr. 01 Ø.	
	b. Enkefru SCHJERNING 1.034 - » -	1.818 - 01 -
12.	Uforudsete og ekstraordinære Udgifter.	10.516 - 36 -
	I alt . . .	136.743 Kr. 32 Ø.

Angaaende Post 1 henvises til Beretningerne for 1911—12, 1913—14 og 1915—16, angaaende Post 2 og 3 til Beretningerne for 1910—11 og 1914—15; Stigningerne paa disse Poster skyldes Udbetaling af Dyrtidstillæg. Angaaende den betydelige Stigning paa Post 4 bemærkes, at Laboratoriet paa Grund af de særlige Forhold har maattet dække sit Forbrug af Brændsel i Vinteren 1917—18 allerede i Sommeren 1917. Angaaende Post 11 b henvises til Beretningen for 1914—15. Under Post 12 er blandt andet indbefattet en Del af Beløbet for et nyt Hegn mod Bjerregaardsvej (Resten af Udgiften udredes i Regnskabsaaret 1917—18), Udgiften til et nyt Fundament for Monumentet over E. Chr. Hansen, 2 Jubilæums-gaver à 2.000 Kr. til Assistent H. JESSEN-HANSEN og ekstra-

ordinær Forstander A. KLØCKER, samt ekstraordinær Udgift ved Humleundersøgelser 2.000 Kr.

Af »Meddelelser fra Carlsberg Laboratoriet« udkom i Aarets Løb 11. Bds. 6. Hæfte, den danske og franske Udgave hver paa 6 Ark, og 13. Bds. 1. og 2. Hefte, den danske og franske Udgave hver paa henholdsvis 8 og 9 Ark, samt endelig den danske Udgave af 13. Bds. 3. Hefte paa $7\frac{3}{8}$ Ark. Under Trykning er den franske Udgave af 13. Bds. 3. Hefte samt Bd. 12.

4. Laboratoriets Virksomhed.

Den kemiske Afdeling (Professor Dr. S. P. L. SØRENSEN).

I det forløbne Aar har Professor SØRENSEN med Bistand af Afdelingens Assistenten bragt de i tidligere Beretninger omtalte Proteinstudier til en foreløbig Afslutning, idet Bearbejdelsen af de fem første Afsnit af disse Studier og de derved nødvendiggjorte supplerende Undersøgelser i Aarets Løb er afsluttede, saaledes at Offentliggørelsen af disse fem Afhandlinger, der skal udgøre Bind 12 af Meddelelserne, kan finde Sted. Trykningen er allerede i god Gang, idet der af den danske Udgave foreligger 10 Ark i rentrykt Tilstand, medens Resten med Undtagelse af et enkelt Ark foreligger i Korrektur eller Manuskript. Ogsaa Trykningen af den engelske Udgave, af hvilken de første 15 Ark foreligger i Manuskript, er paabegyndt, saaledes at det forhaabentlig vil lykkes at faa baade den danske og den engelske Udgave offentliggjort i det kommende Regnskabsaar.

Ved Siden af disse Arbejder er de Undersøgelser, der skulde danne Fortsættelsen af Proteinstudierne, paabegyndt. Professor SØRENSEN har der særlig haft Opmærksomheden henvendt paa Muligheden af at fremstille andre krystallinske Ægalbuminforbindelser end det ved Hjælp af Ammoniumsulfat fældede Sulfat, og det er lykkedes ham at fremstille et krystallinsk Fosfat, med hvis nærmere Undersøgelse han for Tiden er beskæftiget.

Undersøgelserne var i det forløbne Aar i ikke ringe Grad vanskeliggjorte ved den Mangel paa tilstrækkelig rene Raa-varer, som skyldes Krigen, og som har bevirket, at flere af de Stoffer, der benyttes ved Forsøgene, maa fremstilles eller dog renses før Brugen. Disse rent præparative Arbejder har taget megen Tid og har været fordelt mellem Afdelingens Assistenten.

De i Professor SØRENSEN'S forrige Beretning omtalte Foredrag, i hvilke han har givet en Oversigt over Studierne over Ægalbumin, er i det forløbne Aar publicerede dels i »Fysisk Tidsskrift«, dels i det norske »Tidsskrift for Kemi, Farmaci og Terapi«. Endvidere har han i Aarets Løb paa Foranledning af Bryggeriforeningen offentliggjort et lille Lejlighedsskrift med Titlen: »Udnyttede Byggets Næringsstoffer lige saa fuldstændigt ved Ølfabrikationen som ved Anvendelse paa anden Maade?«.

Som Gæst ved Afdelingen har Hr. Direktør KØEFOED med Bistand af Frk. ELLA KØEFOED genoptaget sine Undersøgelser af de fra Palæstinarejsen hjembragte Vandprøver.

Iøvrigt har to danske Gæster arbejdet ved Afdelingen i det forløbne Aar, nemlig Hr. Dr. KNUD BORBERG, der har paabegyndt en Undersøgelse af de ikke dialysable Stoffer i Urinen, og Hr. Mag. scient. CARSTEN OLSEN, der har studeret Brintionkoncentrationens Indflydelse paa Planternes Vækstforhold.

Den fysiologiske Afdeling (Dr. phil. JOHS. SCHMIDT).

De i tidligere Beretninger omtalte Undersøgelser af videnskabelig og praktisk Natur over Humle er fortsatte. I Sæsonen 1917 har kun to Arealer været beplantede med Humle, nemlig det ældre syd for Laboratoriet og et andet ved Valbygaardsvej; hvorimod det ved Jesuskirken beliggende Areal er opgivet. Medens Arealet ved Laboratoriet ligesom tidligere er brugt til Dyrkning af et repræsentativt Udvalg

af de vigtigste Humlesorter, er det ved Valbygaardsvej beliggende især benyttet til Formering af saadanne ældre og nye Sorter, som efter Laboratoriets Undersøgelser skønnes at være egnede til fremtidig Dyrkning her i Landet.

Krydsningsforsøgene er fortsatte, idet der ogsaa i 1917 er foretaget nye Krydsninger. Fremdeles er talrige Humleprøver analyserede, ligesom der ogsaa er udført statistiske Arbejder til Karakteristik af de forskellige Sorter.

Foruden med Humle er der arbejdet med forskellige andre Planter, saasom *Humulus japonicus*, *Hamp* (*Cannabis*), *Tropæolum* o. a.

De i tidligere Beretninger omtalte variationsstatistiske Arbejder er fortsatte og udvidede. En Beretning af Dr. SCHMIDT om herhenhørende Undersøgelser, betitlet: »*Zoarcis viviparus* L. og dens lokale Racer«, er udkommen i Meddelelsernes 13. Bind, Hefte 3 som første Afhandling af en ny Publikations-Serie under Titlen »Race-Undersøgelser«.

Afdelingens ekstraordinære Assistent Hr. ØJVIND WINGE har den 17. April erhvervet den filosofiske Doktorgrad ved Københavns Universitet ved en Afhandling: »Studier over Planteriget's Chromosomtal«, der ogsaa er trykt i Meddelelsernes Bind 13, Hefte 2.

I de ovenfor omtalte Arbejder har foruden Afdelingens Direktør og Assistent ved Afdelingen Hr. Dr. phil. Ø. WINGE følgende deltaget: Frk. E. FASTING, Hr. Mag. scient. VILH. EGE, Hr. Cand. mag. THS. BARTHOLIN, Hr. Stud. mag. P. JESPERSEN og Hr. Stud. mag. Å. TÅNING.

Den ekstraordinære Forstander under den fysiologiske Afdeling, Hr. Cand. pharm. A. KLØCKER har gentaget og afsluttet nogle af de tidligere Forsøg over en Del Gærarters Assimilation af forskellige Sukkerarter, og Resultatet vil kunne offentliggøres i det kommende Aar. De i forrige Beretning omtalte Forsøg over nogle Enzymers Udbredelse i Naturen er fortsat, idet der foruden de tidligere omtalte 482 Vegetationer

af Saccharomyceter og Torulaer nu yderligere er undersøgt 224 Mucor-Former og 89 andre Skimmelsvampe-Vegetationer.

En Del mindre Undersøgelser er foretaget efter Angivelser i Litteraturen; i de fleste Tilfælde har de givet negativt Resultat.

Fra Prof. Dr. BARTHEL i Stockholm fremkom en Anmodning om Undersøgelse af en Del Jordprøver for Indhold af Gærsvampe og Fungi imperfecti; Prøverne var indsamlet i Grønland. Resultatet blev meddelt Prof. BARTHEL og vil blive offentliggjort i »Meddelelser om Grønland«.

Til Prof. Dr. A. KROGH, Universitetets dyrefysiologiske Laboratorium, er afgivet nogle Gærarter og ydet forskellig Hjælp.

Som sædvanlig er Laboratoriets Samling eftersat og de nødvendige Fornylser af Kulturerne foretaget.

Kulturer er afgivet til forskellige, bl. a. til Polyteknisk Lærestalt.

I Vinterens Løb maatte Arbejdet nu og da indskrænkes, idet Varmeapparatet ikke fungerede ordentligt. Senere har Gasspærringen ogsaa virket noget hæmmende paa Arbejdet.

Efter Anmodning af Prof. S. P. L. SØRENSEN arbejdede Hr. Stud. med. E. LEISTED fra 13. August til 12. September 1917 i Laboratoriet for at sætte sig ind i forskellige Arbejds-metoder.

I »Meddelelsernes« 11te Bind, 6. Hefte har A. KLØCKER offentliggjort »Iagttagelser over Gæringsorganismers Opbevaring i Næringssubstrater« og »Om Dannelse af et Fluoresceïn-lignende Stof i Kulturer af Aspergillus glaucus«.

II.

Om Fondets videnskabelige Understøttelser (Afdeling B) var inden 1. November 1916 indkommet 142 Ansøgninger; senere indkom endnu 5 Ansøgninger. Der søgtes i alt c. 268.000 Kr. Der bevilgedes et samlet Beløb af 216.622 Kr.

I dette Beløb er ogsaa medregnet c. 7000 Kr., som af Hensyn til Dyrtiden tillagdes de faste eller dog væsentlig faste Understøttelser som »Krigstillæg«.

I 1916—17 blev der udbetalt til videnskabelige Formaal 222.594 Kr. 95 Ø., heri indbefattet det statutmæssige Tilskud paa 10.000 Kr. til det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab. Resten af Beløbet fordeler sig saaledes (Bevillingens Datum er tilføjet i Parentes):

1. Fru Dr. phil. ADA ADLER til kritiske Forårbejder til en Udgave af Suidas m. m. 800 Kr. (¹³/₁₂ 16).
2. Professor, Dr. phil. DINES ANDERSEN til fortsat Udgivelse af Professor Søren Sørensens efterladte Arbejder samt til Honorar for en fast Medhjælper 2.000 Kr. (¹³/₁₂ 16).
3. Professor, Dr. phil. VILH. ANDERSEN til fortsatte Studier over Hovedlinier i den danske Litteraturs Historie 800 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling (¹³/₁₂ 16).
4. Inspektør ved det nationalhistoriske Museum, Mag. art. O. ANDRUP til Arkivstudier vedrørende danske Kunsts og Kunstindustris Historie 500 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling (¹³/₁₂ 16).
5. DEN ANTROPOLOGISKE KOMITÉ til Bestridelse af de nødvendigste Udgifter ved Opretholdelsen af Komitéens Virksomhed 1.000 Kr. (¹³/₁₂ 16).
6. Museumsdirektør, Docent, Dr. phil. FRANCIS BECKETT til afsluttende Undersøgelser af Middelalderens Kunst i Danmark 800 Kr. (¹³/₁₂ 16).
7. Slotsforvalter, Museumsinspektør H. C. BERING LIISBERG til Indsamling af arkivalisk og fotografisk Materiale til et Værk om Emaillegenstandene paa Rosenborg 700 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 2.000 Kr. (¹³/₁₂ 16).
8. Fhv. Overbibliotekar, Dr. phil. S. BIRKET-SMITH til fortsat Arbejde paa et dansk Forfatterleksikon 1854—

- 1880 1.000 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).
9. Professor, Dr. phil. NIELS BJERRUM til fortsat Studium af de stærke Elektrolyters Dissociation 1.000 Kr. ($^{13}/_{12}$ 16).
 10. Professor, Dr. phil. CHR. BLINKENBERG til videnskabelig Virksomhed 500 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 1.000 Kr. ($^{6}/_{4}$ 16).
 11. Bibliotekar, Cand. mag. SIGFUS BLÖNDAL til fortsat Udarbejdelse af et ny-islandsk Leksikon 800 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{15}/_{12}$ 15).
 12. Samme til samme Formaal 800 Kr. ($^{2}/_{4}$ 17).
 13. Dr. phil. LOUIS BOBÉ til fortsatte litteratur- og kulturhistoriske Studier 1.000 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).
 14. Professor, Dr. phil. NIELS BOHR til lønnet Medhjælp ved Udførelsen af Beregninger vedrørende hans Teori for Atomernes Bygning 2.000 Kr. ($^{13}/_{12}$ 16).
 15. Cand. mag. JOHS. BOYE PETERSEN til Undersøgelse af islandske Ferskvands- og Landalger 500 Kr. Andet Bidrag af en treaarig Bevilling ($^{15}/_{12}$ 15).
 16. Adjunkt, Dr. phil. HANS BRIX til fortsatte videnskabelige Studier 800 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).
 17. Professor, Dr. phil. J. N. BRØNSTED til et Arbejde over de stærke Elektrolyters Dissociation 800 Kr., samt til Assistance 800 Kr. ($^{13}/_{12}$ 16).
 18. Dr. phil. CARL BURRAU til Regnehjælp ved Arbejder over Trelegemeproblemet 600 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).
 19. Bibliotekar, Dr. phil. F. BØRGESEN til fortsat Udarbejdelse af et Værk om Havalgerne ved Kysten af de dansk-vestindiske Øer 600 Kr. ($^{13}/_{12}$ 16).
 20. Læge K. CARØE til Udgivelse af et Værk om den danske

- Medicinalordnings Historie fra Frederik I's Tid til 1803
1.600 Kr. (¹³/₁₂ 16).
21. Dr. phil. ARTHUR CHRISTENSEN til fortsatte Studier paa den iranske Sagnhistorie og Heltedigtningens Omraade 1.200 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling (¹³/₁₂ 16).
 22. Mag. art. H. V. CLAUSEN til Fremstilling af Kort til en Afhandling om de ældste danske Stednavne 1.000 Kr. (¹³/₁₂ 16).
 23. Underbibliotekar, Cand. mag. SVEND DAHL til Illustrering og Honorarer ved en ny, udvidet Udgave af »Haandbog i Bibliotekskundskab« 500 Kr. Tredie Bidrag af en Bevilling paa 2.000 Kr. (²¹/₁₂ 14).
 24. Cand. jur. JOHANNES DAM til fortsatte Studier over og Oversættelser af ældre italiensk Digtning 500 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling (¹³/₁₂ 16).
 25. DANSK FOLKEMINDESAMLING til fortsat Undersøgelse af de Folkeminder, der knytter sig til Kilder, Stene m. m., 500 Kr. (¹³/₁₂ 16).
 26. DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURELSKAB til Udgivelse af Johannes Ewalds samlede Skrifter og af Hans Mogensens Oversættelse af Philippe de Commines' Memoirer 4.000 Kr. Femte Bidrag af en Bevilling paa 24.000 Kr. (²⁰/₁₂ 11).
 27. Samme til Udgivelse af 1) Thomas Kingos Skrifter, 2) Danske Folkebøger, 3) Herman Weigeres Oversættelse af »Reineke Fuchs«, 4) Falsters »Amoenitates« i Oversættelse, 5) Ældste danske Grammatikere 3.500 Kr. Fjerde Bidrag af en Bevilling paa 56.000 Kr. (¹⁸/₁₂ 13).
 28. Samme til Udgivelse af Verner Dahlerups Ordbog over det danske Sprog 12.000 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 123.000 Kr. (⁶/₉ 15).
 29. Fru EMILIE DEMANT HATT til Bearbejdelse af etnografisk og folkloristisk Materiale, indsamlet i Lapland, 600 Kr. (¹³/₁₂ 16).

30. Amanuensis ved Universitetets zoologiske Museum, Mag. scient. HJ. DITLEVSEN til fortsatte Arbejder over Annelider og Nematoder 800 Kr. (¹³/₁₂ 16).
31. Professor, Dr. phil. A. B. DRACHMANN, Professor, Dr. phil. & litt. & scient. & med. J. L. HEIBERG og Overbibliotekar H. O. LANGE til filologisk Hjælp ved fortsat Udgivelse af Søren Kierkegaards Papirer (ved Underarkivar P. A. Heiberg og Lektor, Dr. phil. V. Kuhr) 1.000 Kr. (²¹/₁₂ 14).
32. De samme til Dækning af Merudgifter ved Trykning af 1.—7. Bd. af samme Værk 5.150 Kr. (¹⁰/₁ 17).
33. Dr. phil. I. L. E. DREYER som aarlig Lønning efter Statuternes § IX c 4.000 Kr. (¹¹/₅ 16), samt Krigstillæg 300 Kr.
34. Samme til Udgivelse af Tycho Brahes Originalobservationer af Fiksstjerner og Planeter 1.266 Kr. Femte Bidrag af en Bevilling paa 14.000 Kr. (²⁰/₁ 08).
35. Journalist MARTIN OLESEN DUE til Udgivelse af et Skrift om Hofmaler C. M. Tuscher og hans Samtid 800 Kr. (²¹/₁₂ 14).
36. Dr. phil. N. K. FOLMER DYRLUND (†) til fortsatte Arbejder over dansk Folkemaal og Folkeskik 600 Kr. (¹³/₁₂ 16).
37. Bibliotekar, Cand. mag. H. EHRENCRON-MÜLLER til Udarbejdelse af et fuldstændigt dansk-norsk Forfatterleksikon 1.000 Kr. (¹⁸/₁₂ 13).
38. Underbibliotekar, Cand. mag. BALDER ERICHSEN og Bibliotekar, Cand. mag. ALFR. KRARUP til Udarbejdelse og Trykning af en dansk historisk Bibliografi 3.062 Kr. 70 Øre. Sjette Bidrag af en Bevilling paa 11.400 Kr. (⁶/₁ 09).
39. De samme til en Undersøgelse i Statsbiblioteket i Aarhus angaaende Hertugdømmernes historiske Litteratur 200 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 400 Kr. (²¹/₁₂ 14).

40. Pastor emer., Dr. phil. H. F. FEILBERG til fortsat Indkøb af folkloristisk Litteratur 200 Kr. (¹³/₁₂ 16).
41. Professor, Dr. phil. AAGE FRIIS og Forsvarsminister, Dr. phil. P. MUNCH til Udgivelse af A. F. Kriegers Dagbøger 2.000 Kr. Sjette og sidste Bidrag af en Bevilling paa 18.000 Kr. (²⁰/₁₂ 11).
42. Dr. phil. OLAF GALLØE til likenologiske Undersøgelser 1.000 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling (¹³/₁₂ 16).
43. Professor, Dr. phil. M. CL. GERTZ til fortsatte Studier over vore latinske Middelaldersskrifter 1.000 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling (¹³/₁₂ 16).
44. Forfatter THORKILD GRAVLUND til folkepsykologiske Undersøgelser i Danmark 1.000 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling (¹⁵/₁₂ 15).
45. Forstander for Dansk Folkemindesamling, Cand. mag. H. GRÜNER NIELSEN til Forarbejder paa en Melodiudgave i Tilknytning til Tekstudgaven af »Danmarks gamle Folkeviser« 600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling (¹⁵/₁₂ 15).
46. Professor, Dr. phil. VILH. GRØNBECH til Anskaffelse af videnskabelige Hjælpemidler 400 Kr. (¹³/₁₂ 16).
47. Dr. phil. H. J. HANSEN til fortsat zoologisk Virksomhed 1.800 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling (¹³/₁₂ 16).
48. Dr. phil. H. M. HANSEN og Professor, Dr. phil. NIELS BOHR til Anskaffelse af Apparater til Undersøgelse af det yderste ultraviolette Spektralomraade, navnlig til Anskaffelse af en Vakuüm-Gitterspektrograf 3.000 Kr. Andet Bidrag af samlede Bevillinger paa 3.500 Kr. (¹⁸/₁₂ 13 og ¹³/₁₂ 16).
49. Dr. phil. GUDMUND HATT til etnografiske Studier 800 Kr. (¹³/₁₂ 16).
50. Museumsinspektør P. HAUBERG til Opmaaling og Teg-

- ninger af Hammershus Ruiner 450 Kr. Femte og sidste Bidrag af en Bevilling paa 3.600 Kr. ($\frac{3}{1}$ 13).
51. Professor, Dr. phil. & litt. & scient. & med. J. L. HEIBERG til videnskabelige Studier 1.500 Kr. ($\frac{4}{11}$ 13).
 52. Cand. phil. CHR. HEILSKOV til fortsat Indsamling af danske Indskrifter i Skaane (Malmöhus Län) 500 Kr. ($\frac{13}{12}$ 16).
 53. Professor, Dr. med. VALD. HENRIQUES til fortsatte Undersøgelser over Stofskiftet ved Indførelse af Næringsstoffer direkte i Venesystemet 4.500 Kr. Andet Bidrag af samlede Bevillinger paa 9.000 Kr. ($\frac{15}{12}$ 15 og $\frac{13}{12}$ 16).
 54. Cand. pharm. AUG. HESSELBO til fortsat Udarbejdelse af en samlet Oversigt over de grønlandske Mosser 400 Kr. ($\frac{13}{12}$ 16).
 55. Rektor, Dr. phil. KARL HUDE til fortsat Forberedelse af en kritisk Udgave af Aretaios 800 Kr. ($\frac{13}{12}$ 16).
 56. INTERNATIONALT KATALOG ved en Komité 2.950 Kr. ($\frac{21}{12}$ 10).
 57. Dr. phil. J. P. JACOBSEN til fortsatte Studier over det folkelige og religiøse Samfundsliv i det efterromerske Europa 2.000 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{13}{12}$ 16).
 58. Dr. phil. JAKOB JAKOBSEN som Honorar for hans »Ordbog over det norrøne Sprog paa Shetlandsøerne« 500 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 2.000 Kr. ($\frac{23}{4}$ 17).
 59. Professor ADOLF S. JENSEN til fortsatte zoologiske Undersøgelser 1.000 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{13}{12}$ 16).
 60. Underinspektør ved Nationalmuseet, Mag. art. CHR. AXEL JENSEN til Udgivelse af et Værk: »Boringholm, en nørrejdsk Herregaardstomt fra 14. Aarhundrede« 1.250 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 5.500 Kr. ($\frac{13}{12}$ 16).

61. Dr. phil. C. A. E. JESSEN til fortsatte leksikalske Studier 800 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).
62. Dr. phil. A. C. JOHANSEN til fortsatte biologiske og zoogeografiske Studier 1.000 Kr. ($^{13}/_{12}$ 16).
63. Samme til Udgivelse af det af ham redigerede Værk om Randers Fjords Naturhistorie 500 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 7.000 Kr. ($^{20}/_{5}$ 17).
64. Læge J. W. S. JOHNSON til Udarbejdelse af et Katalog over det kongelige Biblioteks medicinske Haandskrifter 600 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).
65. Professor, Dr. phil. FINNUR JÓNSSON til en ny Udgave af Sveinbjörn Egilssons »Lexicon poeticum antiquae linguae septentrionalis« 3.000 Kr. Fjerde og sidste Bidrag af en Bevilling paa 12.000 Kr. ($^{3}/_{1}$ 13).
66. Samme til Udarbejdelse af et Skrift om norsk-islandske Kulturforhold og Sprog i 9. og 10. Aarhundrede 1.000 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).
67. Underbibliotekar, Dr. phil. ELLEN JØRGENSEN til Forberedelse af en Udgave af de danske middelalderlige Annaler m. m. 1.600 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).
68. Pastor emer. O. KALKAR til Trykning af og Korrekturlæsning paa Tillægget til »Ordbog til det ældre danske Sprog« 331 Kr. 90 Øre. Fjerde og sidste Bidrag af en Bevilling paa 2.500 Kr. ($^{18}/_{12}$ 13).
69. Cand. mag. JOHANNES KNUDSEN til fortsatte Studier over Jens Sørensens kartografiske Virksomhed 500 Kr. ($^{13}/_{12}$ 16).
70. Professor MARTIN KNUDSEN til fortsatte Undersøgelser over Luftarternes Egenskaber 5.000 Kr. Andet Bidrag af samlede Bevillinger paa 12.000 Kr. ($^{15}/_{12}$ 15 og $^{13}/_{12}$ 16).
71. Fhv. Direktør, Mag. scient. R. KOEFOED til fortsat Bearbejdelse af det af ham hjembragte hydrografiske Ma-

- teriale fra det Døde Hav 1.200 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).
72. Professor, Dr. phil. L. KOLDERUP ROSENVINGE til et større Arbejde over Danmarks Havalger 600 Kr. Tredie Bidrag af en Bevilling paa 3.000 Kr. ($^{6}/_{1}$ 09).
73. Samme og Professor emer., Dr. phil. EUG. WARMING til fortsat Trykning af »The Botany of Iceland«, Part 1, No. 3—4, 400 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 3.170 Kr. ($^{15}/_{12}$ 15).
74. KOMMISSIONEN FOR LEDELSEN AF GEOLOGISKE OG GEOGRAFISKE UNDERSØGELSER I GRØNLAND til Forberedelse af et videnskabeligt 3 Binds Værk om Grønland paa Engelsk i Anledning af 200 Aars Jubilæet for den danske Kolonisation 1921 4.000 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{15}/_{12}$ 15).
75. Dr. phil. KORT K. KORTSEN til fortsatte Undersøgelser over de emotionelle Tilstandes Natur og Opstaaen, samt til en historisk og kritisk Fremstilling af den franske Psykologi 600 Kr. ($^{13}/_{12}$ 16).
76. Reservelæge ved St. Johannes Stiftelse, Dr. med. KNUD H. KRABBE til Indkøb af udenlandske Dyr til historisk Undersøgelse 120 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 800 Kr. ($^{13}/_{12}$ 16).
77. Mag. scient. P. L. KRAMP til Fuldendelse af hans Arbejde om de danske Medusers Biologi 1.200 Kr. ($^{13}/_{12}$ 16).
78. Højskolelærer, Dr. phil. MARIUS KRISTENSEN til fortsatte Studier over nordiske Sprog og deres Folkemaal 1.000 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).
79. Professor, Dr. phil. AUGUST KROGH til fysiologiske Undersøgelser 1.500 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).
80. Lærer J. P. KRYGER til Ekskursioner til Indsamling af Insekter 300 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).

81. Lektor, Dr. phil. V. KUHR til Udarbejdelse af et filosofisk Skrift indenfor den formelle Logik 1.000 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{23}{4}$ 16).
82. Kommunalærer HANS KYRRE til Udarbejdelse og Udgivelse af et Skrift om M. A. Goldschmidt 500 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{13}{12}$ 16).
83. Skoleinspektør P. LAURIDSEN til Udgivelse af 5.—6. Bd. af »Da Sønderjylland vaagnede« 2.000 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 4.000 Kr. ($\frac{13}{12}$ 16).
84. Arkivar L. LAURSEN til Udgivelse af 4. Bind af »Danmark-Norges Traktater 1523—1750« 3.100 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 6.500 Kr. ($\frac{21}{12}$ 14).
85. Stiftsskriver, Dr. phil. JOHS. LINDBÆK til Udarbejdelse af et Værk om de danske Klosters Historie 1.200 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{13}{12}$ 16).
86. Professor, Dr. med. J. LINDHARD til Undersøgelser angaaende Muskelarbejdets Fysiologi 1.000 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{15}{12}$ 15).
87. Reservelæge, Dr. med. SVEND LOMHOLT til en tysk Oversættelse af en Afhandling »Kvægsølvets Cirkulation i Organismen« 550 Kr. ($\frac{13}{12}$ 16).
88. Cand. mag. VILH. LORENZEN til fortsat Studium af dansk Klosterarkitektur 1.800 Kr. Tredie Bidrag af en femaarig Bevilling ($\frac{21}{12}$ 14).
89. Museumsinspektør, Mag. scient. WILLIAM LUNDBECK til fortsat Studium af danske Diptera 1.000 Kr. ($\frac{13}{12}$ 16).
90. Samme til Trykning af »Diptera Danica«, Part 5, 4.050 Kr. ($\frac{6}{9}$ 15 og $\frac{13}{12}$ 16).
91. Underbibliotekar, Mag. scient. C. E. LUPLAU JANSSEN til Udførelse af astronomiske Arbejder paa Urania-Observatoriet 800 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{13}{12}$ 16).
92. Museumsdirektør KARL MADSEN til fortsat Udgivelse

- af et Aarsskrift for Statens Museum for Kunst 2.000 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 6.000 Kr. ($\frac{1}{7}$ 16).
93. Underbibliotekar, Cand. mag. VICTOR MADSEN til Udarbejdelse af et Katalog over Karen Brahes Bibliotek i Odense 600 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{15}{12}$ 15).
94. Fru Dr. phil. KIRSTINE MEYER, f. BJERRUM, til fortsatte Forarbejder til en Fremstilling af H. C. Ørsteds Liv og til Udgivelse af hans naturvidenskabelige Skrifter 1.800 Kr. Fjerde Bidrag af samlede Bevillinger paa 8.100 Kr. ($\frac{17}{6}$ 14, $\frac{1}{7}$ og $\frac{13}{12}$ 16).
95. Forfatter, Cand. mag. SOPHUS MICHAËLIS til Fuldendelse af den af afd. Adjunkt Chr. Fledelius paabegyndte Oversættelse af Wolfram von Eschenbachs »Parsifal« 600 Kr. Andet Bidrag af samlede Bevillinger paa 4.800 Kr. ($\frac{22}{2}$ og $\frac{6}{4}$ 16).
96. KOMITÉEN TIL REPRODUKTION AF MINIATURER FRA DEN DANSKE MIDDELALDER (før Aar 1200) i danske Samlinger 2.000 Kr. Syvende Bidrag af en Bevilling paa 20.000 Kr. ($\frac{6}{1}$ 09).
97. Overlærer ved Viborg Katedralskole H. CHR. C. MORTENSEN til fortsatte Studier over Trækfuglenes Rejser ved Hjælp af mærkede Fugle 500 Kr. ($\frac{13}{12}$ 16).
98. Museumsinspektør, Dr. phil. TH. MORTENSEN til fortsat zoologisk Arbejde 2.000 Kr. Andet Bidrag af samlede Bevillinger paa 5.400 Kr. ($\frac{22}{1}$ og $\frac{1}{7}$ 16).
99. Samme til Illustrationer til Afhandlinger, byggede paa det paa hans Stillehavs-Expedition indsamlede Materiale 262 Kr. 80 Øre. Første Bidrag af en Bevilling paa 500 Kr. ($\frac{6}{5}$ 17).
100. Skuespiller ROBERT NEIENDAM til Udarbejdelse af det kgl. Teaters Historie fra 1874 til vore Dage 1.000 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{13}{12}$ 16).
101. Dr. phil. DITLEF NIELSEN til fortsat Bearbejdelse og

- Udgivelse af de af Missionær O. Høyer fra Arabien hjembragte Indskrifter 500 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{15}/_{12}$ 15).
102. Samme til Afslutning af et Arbejde »Über die Urreligion der Semiten« 700 Kr. ($^{13}/_{12}$ 16).
103. Underbibliotekar LAURITZ NIELSEN til Forberedelse af et Værk om Danmarks Palæotyper og den ældste danske Bogtrykkerkunst 1.800 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 2.400 Kr. ($^{13}/_{12}$ 16).
104. Professor, Dr. phil. NIELS NIELSEN til fortsatte Undersøgelser over de Bernouilliske Tals Anvendelse paa den elementære Talteori og specielle analytiske Funktioner 1.000 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).
105. Afdelingsgeolog, Dr. phil. V. NORDMANN til Bearbejdelse af det af ham i 1903 og 1904 indsamlede malakologiske Materiale i Tapes-Lagene i det nordlige Vendsyssel og Egnene omkring den vestlige Limfjord 800 Kr. Andet Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{15}/_{12}$ 15).
106. Underarkivar, Dr. phil. WILLIAM NORVIN til Studier i den græske Erkendelsesteoris Historie 1.000 Kr. ($^{13}/_{12}$ 16).
107. Forfatter EILER NYSTRØM til fortsatte kulturhistoriske Studier 1.000 Kr. ($^{13}/_{12}$ 16).
108. Samme til en Fremstilling af den danske Skueplads' Oprindelse (Tillæg til Bevilling af $^{15}/_{12}$ 15) 200 Kr. ($^{13}/_{12}$ 16).
109. Cand. mag. E. M. NØRREGAARD til Clichéer til en Afhandling »Mellemmiocæne Blokke fra Egnen omkring Skive« 200 Kr. ($^{13}/_{12}$ 16).
110. Fhv. Museumsinspektør TH. OPPERMANN til Udgivelse af et Skrift om Billedhuggeren Hermann Ernst Freund 2.000 Kr. Andet Bidrag af samlede Bevillinger paa 3.000 Kr. ($^{15}/_{12}$ 15 og $^{13}/_{12}$ 16).
111. Førstepræst i Jakobshavn HOTHER OSTERMANN til Anskaffelse af Litteratur til fortsat videnskabeligt Studium 600 Kr. ($^{11}/_6$ 17).

112. Kontorchef, Cand. polit. HENRIK PEDERSEN til Trykning og Udgivelse af et Værk om Landboforholdene i Danmark fra 1660—1730 1.046 Kr. 85 Øre. Fjerde Bidrag af en Bevilling paa 4.585 Kr. ($\frac{3}{1}$ 06).
113. Overlærer LAURITS PEDERSEN, Helsingør, til Udarbejdelse og Udgivelse af en Afhandling om Kronborg Have, det nuværende Marienlyst, 1.000 Kr. ($\frac{15}{12}$ 15).
114. Bibliotekar, Cand. mag. CARL S. PETERSEN til Udgivelse af Ludvig Holbergs samlede Skrifter 4.627 Kr. Sjette Bidrag af en Bevilling paa 92.540 Kr. ($\frac{21}{2}$ 10).
115. Lektor, Dr. phil. HENNING E. PETERSEN til Clichéer m. m. til Arbejder vedrørende Maglemose i Gribskov 600 Kr. ($\frac{13}{12}$ 16).
116. Professor, Dr. phil. JULIUS CHR. PETERSEN til fortsatte Arbejder over Elektrolyse af de organiske Syrers Salte 600 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{13}{12}$ 16).
117. Lærer SEVERIN PETERSEN til fortsatte Studier over danske Agaricaceer 100 Kr. ($\frac{13}{12}$ 16).
118. Museumsinspektør, Dr. phil. FREDERIK POULSEN til fortsatte Studier over antik Portrætkunst 1.200 Kr. ($\frac{13}{12}$ 16).
119. Samme til Clichéer til et Skrift »Delfis arkaiske Skulpturer« 200 Kr. ($\frac{13}{12}$ 16).
120. Læge OSCAR PREISLER til Maskinafskrivning i 3 Eksemplarer af hans medicinske Litteraturfortegnelse fra den ældste Tid til 1913 825 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 1.650 Kr. ($\frac{15}{12}$ 15).
121. Professor C. RAUNKJÆR til fortsat videnskabelig Virksomhed, særlig til Forarbejder til en Fortsættelse af »De danske Blomsterplanters Naturhistorie« 1.000 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($\frac{13}{12}$ 16).
122. RHODOSEKSPEDITIONEN. Til Bearbejdelse af dens Materiale 7.909 Kr. 50 Øre.
123. Kaptajn K. C. ROCKSTROH til Udarbejdelse af 3. Bind af »Den nationale Hærs Historie i det 17. og 18. Aar-

- hundrede« 600 Kr. Første Bidrag af en femaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).
124. Konservator ved Nationalmuseets 1. Afdeling G. A. T. ROSENBERG til Udgivelse af et Skrift »Oldsager af Jern og Tinbronce, deres Omdannelse i kulsyre- og kloridholdig Jord, og deres Bevaring« 1.335 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 1.500 Kr. ($^{19}/_7$ 15 og $^{7}/_3$ 17).
125. Direktør for Carlsberg Laboratorium, Dr. phil. JOKS. SCHMIDT til Trykning af 4. Hefte af »Report on the Danish Oceanographical Expeditions to the Mediterranean and Adjacent Seas 1908—1910« 3.200 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 9.444 Kr. ($^{13}/_{12}$ 16).
126. Overlærer ved Odense Katedralskole KARL SCHMIDT til Udgivelse af et Skrift »De hundrede Dage — Waterloo« 1.000 Kr. ($^{13}/_{12}$ 16).
127. SELSKABET TIL UDGIVELSE AF KILDER TIL DANSK HISTORIE til Forberedelse af Udgivelse af en Fortsættelse for Tiden 1451—1513 af »Repertorium diplomaticum regni Danici mediævalis« ved Dr. phil. William Christensen 2.500 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 17.500 Kr. ($^{15}/_{12}$ 15).
128. Amanuensis ved Universitetets zoologiske Museum, Cand. mag. K. STEPHENSEN til Bearbejdelse af Krebsdyrmaterialet fra Dr. Johs. Schmidts Togter 1.200 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).
129. Professor, Dr. phil. E. STRÖMGREN til en Studierejse til Nordamerika 4.000 Kr. ($^{13}/_{12}$ 16).
130. Cand. mag. W. THALBITZER til Fremme af hans Arbejde over Østgrønlandernes (Ammassalikernes) Sprog og Kultur (Tillæg til Bevillinger $^{21}/_{12}$ 10 og $^3/_1$ 13) 1.020 Kr. Fjerde Bidrag af samlede Bevillinger paa 10.120 Kr. ($^8/_1$ og $^{21}/_{12}$ 14 og $^{15}/_{12}$ 15).
131. Samme til Udgivelse af Gensvar til Museumsinspektør Th. Thomsen 748 Kr. 20 Øre ($^{11}/_6$ 17).

132. Underinspektør ved Nationalmuseets 1. Afdeling TH. THOMSEN til Udgivelse af Rettelser og Bemærkninger til Cand. mag. William Thalbitzers Skrift i »Meddelelser om Grønland«, Bd. 39, 500 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 1.000 Kr. ($^{21}/_9$ 15).
133. Professor, Dr. phil. VILH. THOMSEN som aarlig Lønning efter Statuternes § IX c 6.000 Kr. ($^{30}/_6$ 13) samt Krigs-tillæg 450 Kr.
134. Samme til at honorere Oversættelsesarbejde 150 Kr. Fjerde Bidrag af en Bevilling paa 500 Kr. ($^{21}/_{12}$ 10).
135. Samme, Professor, Dr. phil. & theol. FR. BUHL og Professor, Dr. phil. DINES ANDERSEN til Konservering og Katalogisering af gammel-iranske Haandskrifter i Universitetsbiblioteket 440 Kr. Sjette Bidrag af en Bevilling paa 10.000 Kr. ($^{20}/_{12}$ 11).
136. Professor, Dr. phil. TH. THORODDSEN til fortsat videnskabelig Virksomhed 2.400 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).
137. Mag. art. P. K. THORSEN til fortsat Udarbejdelse af en Ordbog over det danske Sprog i Middelalderen (indtil Aar 1600) 1.000 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).
138. Underbibliotekar, Dr. phil. POUL TUXEN til fortsatte indologiske Studier 1.000 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).
139. UDVALGET FOR FOLKEMAAL til fortsat Virksomhed 1.000 Kr. ($^{13}/_{12}$ 16).
140. Dr. phil. MARTIN VAHL til fortsatte plantegeografiske Arbejder 1.000 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).
141. Landsarkivar G. L. WAD, Odense, til Udgivelse af »Fra Fyens Fortid. Samlinger og Studier«, i 2 Bind, 1.000 Kr. Andet Bidrag af en Bevilling paa 2.000 Kr. ($^{15}/_{12}$ 15).
142. Docent, Mag. art. VILH. WANSCHER til fortsat Studium

- af Kunstens Historie 1.000 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).
143. Dr. phil. C. WESENBERG-LUND til Ferskvandsundersøgelser vedrørende Arvelighedsspørgsmaalet, samt til Studier over de danske Aaers Fauna 1.600 Kr. Femte Bidrag af en Bevilling paa 12.500 Kr. ($^{7}/_{2}$ 13 og $^{15}/_{12}$ 15).
144. Samme til fortsatte zoologiske Arbejder 1.800 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).
145. Samme til Instrumenter til en Undersøgelse over Man-sonia-Larven 100 Kr. ($^{13}/_{12}$ 16).
146. Cand. theol. P. WESTERGAARD til Udarbejdelse og Udgivelse af et beskrivende Katalog over trykte Portræter af Danske 500 Kr. Tredie Bidrag af en Bevilling paa 12.000 Kr. ($^{21}/_{12}$ 14).
147. Cand. mag. & med. CARL WITH til at gøre Dr. phil. William Sørensens efterladte Arbejde om »Opiliones laniatores« færdigt til Trykning. 500 Kr. Første Bidrag af en Bevilling paa 2.000 Kr. ($^{23}/_{4}$ 17).
148. Professor, Dr. phil. & math. H. G. ZEUTHEN som aarlig Lønning efter Statuternes § IX c 4.000 Kr. ($^{4}/_{10}$ 09) samt Krigstillæg 300 Kr.
149. Overlærer, Mag. art. V. ØSTERBERG til en sproglig og litteraturhistorisk Undersøgelse af Teksterne af Shakespeares Hamlet 800 Kr. Første Bidrag af en toaarig Bevilling ($^{13}/_{12}$ 16).
150. Cand. polyt. ERNST ØSTRUP (†) til Bearbejdelse af Diatoméerne i den danske Mo-Ler-Formation 500 Kr. ($^{13}/_{12}$ 16).

Desuden er der af Fondets Midler (udenfor Afdeling B) bevilget en syg Videnskabsmand 1.000 Kr. til et Kurophold i Norge og en anden 500 Kr. til et Kurophold indenlands; af det sidste Beløb refunderedes dog 200 Kr.

III.

I Overensstemmelse med hvad der er fastsat ved Statutterne for Carlsbergfondet § XXII, lader Direktionen fremdedes medfølge den Beretning, den har modtaget fra Bestyrelsen for det nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg, og som er en Genpart af den Beretning, det paahviler denne Bestyrelse aarlig at afgive til Hs. Maj. Kongen om Museets Fremgang.

Allerunderdanigst Indberetning

fra

Bestyrelsen for det nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg.

I Aaret fra 1. Oktober 1916 til 30. September 1917 har det nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg forøget sine Samlinger med følgende Genstande:

A. Ved Køb:

1. Kong Christian den Femte. Miniature. Malet af Paul Prieur.
2. Fyrstelig Dame, formentlig Fyrstinde Sophie Caroline af Ostfriesland, Dronning Sofie Magdalenes Søster.
3. Hr. Jørgen Skeel, Rigens Raad og Marsk.
4. Finnur Jónsson, Biskop paa Skalholt.
5. Anders Skeel, Amtmand. Malet af Brünniche.
6. Foregaaendes Hustru Charlotte Amalie f. Charisius. Malet af Brünniche.
7. Adam Gottlob Oehlenschläger, Digter. Dekorationsmaleri af Constantin Hansen.
8. Wilhelm Carl Bernt Stricker, General. Malet af Johannes Jensen.
9. Kampen ved Nybøl den 28. Maj 1848. Malet af Niels Simonsen.

10. Jacob Christian Jacobsen, Kaptajn, Dr. phil.; Brygger, Museets Stifter. Elfenbensrelief af Glosimodt.
11. Jørgen Mathias Christian Schiødte, Zoolog. Malet af W. Marstrand.
12. Christian Gottlieb Vilhelm Bissen, Billedhugger. Malet af Constantin Hansen.
13. Holger Frederik Rørdam, Præst, Historiker. Malet af Valdemar Kornerup.

B. Som Gave:

Fra Frk. L. E. D. von Buchwald-Fresenburg:

14. Ludvig Nicolaus Hugo von Buchwald, Generalmajor, Hofchef hos Hertuginde Louise Augusta. Miniature, malet af Caroline Steltzner.
15. Johanne Christine Dorothea von Buchwald, f. von Buchwald, Miniature, malet af Caroline Steltzner.
16. Friederich Carl Krüek, Geheimekonferensraad, Kansler i Slesvig. Profiltegning.
Desuden en Del Møbler og Genstande fra Frøken von Buchwalds Hjem.

Fra Frk. Reinhard:

17. Husgeraadskarl Werner paa Frederiksborg. Tegning af J. V. Gertner.

Fra Hofjægermester, Lensbaron N. Gersdorff:

18. Rudolf Gersdorff, Baron, Overhofmester hos Dronning Louise. Miniature.
19. Niels Gersdorff, Baron, Stiftamtmand. Miniature.

Fra Direktøren for det kgl. Teater Johannes Nielsen og Brødre:

20. Anders Stephanson, Højskoleforstander, Stifter af Holsteinsminde. Maleri af J. Roed.

Fra Bispinde Fog:

21. Christiansborg Slot set fra Højbro. Malet af Heinrich Hansen.

Fra en Komité:

22. Frans Xaver Neruda, Komponist og Dirigent. Marmorbuste af H. C. Caspersen.

Fra Fabrikant Cloëtta:

- 23—24. To ukendte Dannebrogssiddere fra 18. Aarhundredes Begyndelse. Oliemalerier.

Fra afdøde Kammerjunker Sporon:

25. Kong Frederik den Sjette. Malet af Jens Juel.
 26. Benjamin Georg Sporon, Frederik 6's Lærer. Malet af Jens Juel.
 27. Foregaaendes Hustru Beate Albertine f. Koefoed. Malet af Jens Juel.

Fra Professor, Dr. med. Mygind:

28. Gruppébillede, forestillende en Operation under Professor Myginds Ledelse, malet af Luplau-Janssen.

Endvidere har Frederiksborg Museet i det forløbne Aar modtaget som Gave fra Frk. Wessel-Browns Bo et Sølvtjeservice, skænket Admiral Peter Caspar Wessel-Brown af St. Thomas Handlende, og fra Baron Wedell-Neergaard til Svenstrup et gammelt Spinnet fra 1750.

Lensgreve Bille-Brahe-Selby har skænket en stor Samling Fotografier af danske Adelsportrætter, Museumsinspektør Dr. phil. Jørgensens Bo en Del Fotografier, Kongehuset vedrørende, og Grosserer Erichsen forskellige Stik til Samlingen af historiske Blade.

Museet har endvidere ved Køb erhvervet et broderet Silketæppe med Clara Gyldenstjernes Vaabner fra 1650; et udskaaret Bord med Juliane Maries Mærke; en Barok Kryстал Lysekroner og en Bolle med et Skib med det danskasiatiske Kompagnis Flag.

I Aarets Løb har Museet forøget baade Samlingen af kobberstukne Portraiter og af Portraitfotografier. Biblioteket er ligeledes betydelig forøget.

Slottets Opmaaling er nu omtrent tilendebragt. Omstøbningen af Klokker til Klokkespillet og Vævningen af Gobelinerne til Riddersalen er planmæssigt fortsat.

I Aarets Løb har Museet haft Besøg af 44.188 Personer.

København 4. December 1917.

F. BROCKENHUUS-SCHACK. M. MACKEPRANG. KR. ERSLEV.

IV.

Oversigt over Indtægt, Udgift og Status for Afdelingerne A, B og C.

Indtægt.

Afdeling A (Laboratoriet).

Statutmæssig Andel i Afdelingernes Raadighedssum	76.000	Kr.	»	Ø.
Rente af den med Fondet fælles Kassebeholdning i 1915—16	3.411	-	25	-
Rente af Afdelingens Sparepenge (Krav paa Fondets Obligationsmasse) i 1916—17	36.235	-	26	-
Afgift af Telefonstativ	30	-	»	-
Salg af »Meddelelser» i 1916—17	125	-	44	-
Samlet Indtægt . . .	115.801	Kr.	95	Ø.
Hertil Kassebeholdning 1. Oktober 1916	42.434	-	36	-
I alt . . .	158.236	Kr.	31	Ø.

Afdeling B (Fondets videnskabelige Understøttelser).

Statutmæssig Andel i Afdelingernes Raadighedssum	208.000	Kr.	»	Ø.
Rente af den med Fondet fælles Kassebeholdning i 1915—16	3.695	-	79	-
Rente af Afdelingens Sparepenge (Krav paa Fondets Obligationsmasse) i 1916—17	32.278	-	50	-
Refusion af en ubenyttet Bevilling	165	-	93	-
Samlet Indtægt . . .	244.140	Kr.	22	Ø.
Hertil Kassebeholdning 1. Oktober 1916	19.266	-	08	-
I alt . . .	263.406	Kr.	30	Ø.

Afdeling C (Frederiksborgmuseet).

Statutmæssig Andel i Afdelingernes Raadighedssum	76.000	Kr.	»	Ø.
Rente af den med Fondet fælles Kassebeholdning i 1915—16	1.786	-	25	-
Rente af Afdelingens Sparepenge (Krav paa Fondets Obligationsmasse) i 1916—17	17.617	-	50	-
Tillagt Afdelingen af Reservefondet ved Direktionens Beslutning (jfr. Beretningen for forrige Aar)	200.000	-	»	-
Rente af egen Kassebeholdning	215	-	97	-
Indtægter af Billetsalg og Forevisning	12.897	-	90	-
Forskellige Indtægter	97.248	-	95	-
Samlet Indtægt	405.766	Kr.	57	Ø.
Hertil Kassebeholdning 1. Oktober 1916	4.935	-	01	-
I alt	410.701	Kr.	58	Ø.

Udgift.

Afdeling A.

Laboratoriets Driftsudgifter (foran S. 2)	136.743	Kr.	32	Ø.
hvorefter Kassebeholdningen 30. September 1917 udgør	21.492	-	99	-
	158.236	Kr.	31	Ø.

Afdeling B.

Understøttelser til videnskabelige Arbejder . .	212.594	Kr.	95	Ø.
Tilskud til Videnskabernes Selskab	10.000	-	»	-
Samlet Udgift	222.594	Kr.	95	Ø.
hvorefter Kassebeholdningen 30. September 1917 udgør	40.811	-	35	-
	263.406	Kr.	30	Ø.

Afdeling C.

Administration	17.722	Kr.	90	Ø.
Museets Drift	27.206	-	70	-
Samlingens Forøgelse og Vedligeholdelse . . .	52.621	-	68	-
Gobelinsvævningen	29.915	-	60	-
Litterær Virksomhed	10.635	-	20	-
Forskellige Udgifter	6.704	-	12	-
Forøgelse af Afdelingens Sparepenge (Krav paa Fondets Obligationsmasse)	140.000	-	»	-
Samlet Udgift	284.806	Kr.	20	Ø.
hvorefter Kassebeholdningen 30. September 1917 udgør	125.895	-	38	-
	410.701	Kr.	58	Ø.

Status.

Afdeling A ejede

$\frac{1}{10}$ 1916: 855.162 Kr. 15 Ø. $\frac{1}{10}$ 1917: 834.220 Kr. 78 Ø.

Afdeling B ejede

$\frac{1}{10}$ 1916: 736.566 Kr. 08 Ø. $\frac{1}{10}$ 1917: 758.111 Kr. 35 Ø.¹

Afdeling C ejede

$\frac{1}{10}$ 1916: 291.435 Kr. 01 Ø. $\frac{1}{10}$ 1917: 552.395 Kr. 38 Ø.

V.

For Ny Carlsbergfondets Midler er der i 1916—17 indkøbt følgende Kunstværker, der alle er skænkede til Ny Carlsberg Glyptotek:

Antik Skulptur:

Inv. Nr. 2644. Kvindefigur (Kore) i arkaisk Stil (6. Aarh. f. Kr.). Græsk Broncestatuette, efter Opgivelse funden i Arkadien.

Moderne Skulptur:

Inv. Nr. 1777. Brandstrup, Ludvig: Buste af Ægyptologen, Professor Valdemar Schmidt. Marmor.

Moderne Malerkunst:

Ind. Nr. 1778. Manet, Édouard: Absintdrikkeren. Olie paa Læred. Sign. Manet. Malet 1859.

Ifølge Regnskabsoversigten for Ny Carlsbergfondet for 1916—17 andrager dets Indtægt, Udgift og Status følgende Beløb:

Indtægt.

Indtægt fra Carlsberg Bryggerierne i Henhold til Fundatsens § 2 F	100.000 Kr.	» Ø.
Renter af Grundfondet:		
Renter af Grundfondets Tilgodehavende i Henhold til Fundatsens § 2 F ...	82.037 Kr. 96 Ø.	
at overføre ...	82.037 Kr. 96 Ø.	100.000 Kr. » Ø.

¹ Af de givne Bevillinger henstod som endnu ikke udbetalt 418.201 Kr. 69 Ø., hvoraf dog 219.749 Kr. fordeler sig over en længere Aarrække.

Overført...	82.037 Kr. 96 Ø.	100.000 Kr. » Ø.
Renter af Fondets som Driftskapital i Bryggeri- erne tilbageholdte Midler	8.862 - 67 -	
Renter af Grundfondets Ob- ligationsbeholdning.....	13.090 - » -	
		103.990 - 63 -
Forstrækning fra Carlsbergfondet.....	9.398 - 42 -	
Rentegodtgørelse fra Carlsbergfondet.....	863 - 90 -	
Renter af Obligationer.....	6.055 - 50 -	
Renter af Folio og Kontrabog.....	428 - 46 -	
Laan i Privatbanken.....	50.000 - » -	
Realisation af Obligationer.....	78.940 - 82 -	
Forskellige Indtægter.....	356 - 37 -	
Samlet Indtægt...	350.034 Kr. 10 Ø.	
Hertil Kassebeholdning den 1. Okt. 1916 ..	104.017 - 60 -	
Ialt...	454.051 Kr. 70 Ø.	
Samlet Udgift...	423.567 - 79 -	
Kassebeholdning den 30. Septb. 1917...	30.483 Kr. 91 Ø.	

Udgift.

Til kunstneriske og andre fundatsmæssige Formaal.....	137.606 Kr. 70 Ø.
Til D'Hrr. Helge og Vagn Jacobsen.....	80.000 - » -
Afdrag paa Gæld til Brygger, Dr. phil. Carl Jacobsens Børn.....	30.000 - » -
Afdrag paa Gæld til Carlsbergfondet.....	58.862 - 67 -
Renter af Gæld til Carlsbergfondet.....	9.398 - 42 -
Afdrag paa Gæld til Grundfondet.....	100.000 - » -
Til Ny Carlsberg Glyptoteks Vinterhave....	4.000 - » -
Leje af Lokale i Ny Carlsberg Glyptotek...	1.500 - » -
Administration.....	2.200 - » -
Samlet Udgift...	423.567 Kr. 79 Ø.

Der paahviler Ny Carlsbergfondet følgende Gæld:

1. Den Brygger, Dr. phil. Carl Jacobsen tilkommende Andel i hans og hans Hustrus Fællesbos Fordring paa Ny Carlsbergfondet i Anledning af Tilskud til Ny Carlsberg Glyptoteks Tilbygning samt Anskaffelse

af Kunstværker (Gavebrev af 18. Juni 1907, Pkt. 2), hvilken Fordring oprindelig var 905.331 Kr. 44 Øre og nu er nedbragt til 25.331 Kr. 44 Øre. Andelen er af Fordringshaveren overdraget til Ny Carlsbergfondets Grundfond	15.832	Kr.	15	Ø.
2. Til Brygger, Dr. phil. Carl Jacobsens Børn som disses Andel i ovennævnte Fordring, stor 25.331 Kr. 44 Øre.	9.499	-	29	-
3. Til D'Hrr. Helge og Vagn Jacobsen i Henhold til Forskrivning af 26. Marts 1904.	588.893	-	65	-
4. Gæld til Carlsbergfondet	201.126	-	34	-

Ny Carlsbergfondets Aktiver udgjorde pr. 30. Sept. 1917:

A. Grundfondet:

I. I Henhold til Brygger, Dr. phil. Carl Jacobsens Gavebrev af 18. Juni 1907 Post 1: Andel i det ved Ny Carlsbergfondets Fundats § 2 F stipulerede Overdragelsestilgodehavende	1.181.750	Kr.	01	Ø.
II. Afdrag for Regnskabsaaret 1913—14 paa det under I nævnte Overdragelsestilgodehavende	56.443	Kr.	61	Ø.
Afdrag for 1916—17	273.245	-	79	-
	329.689	-	40	-
III. I Henhold til det under I nævnte Gavebrev Post 2: Restkrav paa Ny Carlsbergfondet af dettes oprindelige Gæld til Grundfondet, stor 565.832 Kr. 15 Ø., hvilket Restkrav andrager	15.832	-	15	-
IV. Afdrag pr. 1. Januar 1917 paa den under III nævnte Gæld	150.000	-	»	-
V. Obligationer, nominal Værdi	288.000	-	»	-
Summa	1.965.271	Kr.	56	Ø.

B. Udenfor Grundfondet:

I. Kreditforeningsobligationer, nominal Værdi ialt.....	54.000 Kr.	»	Ø.
II. Aktier i St. Croix' Sukkerfabrik, nominal Værdi ialt.....	29.925	-	» -
III. Aktier i Selskabet til Oprettelse af Boliger for Arbejdsklassen, nominal Værdi ialt.....	1.000	-	» -
IV. Arealerne Matr. Nr. 16 b, 1203, 1204 og 1205 af Valby, ejendomsskyldsvurderede til ialt.....	177.500	-	» -
V. Indestaaende paa Kontrabog.....	623	-	89 -
Summa...	263.048 Kr.	89	Ø.

Direktionen for Ny Carlsbergfondet d. 25. Februar 1918.

H. JACOBSEN.

A. P. WEIS.

L. ZEUTHEN.

VI.

Om Fondets Indtægter og Udgifter i Aaret samt om dets Formuesstilling skal gives følgende Oplysninger:

Fondets Indtægt i Aaret 1916—17 har været 1.522.631 Kr. 12 Ø.; deraf udgør Renter 321.119 Kr. 54 Ø. Til Administration, Fondets Bygning og Æresboligen paa Gamle Carlsberg er medgaaet 68.132 Kr. 33 Ø., saaledes at Fondets Overskud udgør 1.454.498 Kr. 79 Ø. Heraf er til Raadighed for Afdelingerne stillet 360.000 Kr., og desuden er der tilstaaet dem et ekstraordinært Tilskud paa 200.000 Kr. under Hensyn til Aarets store Overskud, medens der til Formueforøgelse er henlagt 894.498 Kr. 79 Ø. Imidlertid viser Kursværdien for Fondets Obligationer en beregnet Nedgang paa 79.409 Kr. 33 Ø., saaledes at den regnskabsmæssige Formuefremgang udgør 815.089 Kr. 46 Ø., hvilket Beløb er fordelt med $\frac{2}{3}$ til Grundfondet og $\frac{1}{3}$ til Reservefondet.

Det ovennævnte ekstraordinære Tilskud til Afdelingerne blev efter Direktionens enstemmige Beslutning (jvfr. Statu-

ternes § XII) fordelt med $\frac{1}{5}$ til Afd. A, $\frac{3}{5}$ til Afd. B og $\frac{1}{5}$ til Afd. C.¹

Balance den 30. September 1917.

Aktiver:

Carlsberg Bryggerierne:

Gamle Carlsberg	Kr. 5.665.708, 09	
Ny Carlsberg	- 4.337.647, 09	
Carlsberg Aftapningsanstalt og andre Nyanlæg	- 4.336.006, 02	
Ejendommen Matr. Nr. 1440		
Udenbys Vester Kvarter	- 185.107, 72	
Søndermarkshuset	- 41.515, 18	
Bryggeriet Alliance	- 235.000, »	
Beholdninger	- 3.605.068, 06	
Kassebeholdning	- 1.439.943, 95	
Udestaaende Fordringer m. m.	- 2.060.352, 70	
		<u>21.906.348, 81</u>

Obligationer :

a. Børseffekter	Kr. 10.105,400, »	
b. Prioritetsobligationer	- 1.111.406, 37	
		<u>11.216.806, 37</u>
Ejendomskonto	1.665.818, 10	
Tilgodehavende fra Ny Carlsbergs Overdragelse	150.000, »	
Andet Tilgodehavende	1.679.857, 19	
Kassebeholdning	2.214.736, 43	
		<u>38.833.566, 90</u>

Passiver:

Carlsberg Bryggerierne:

Pensionskasserne	Kr. 1.097.302, 77
Gældsbrevskonto	- 57.162, 77
Prioritetskonto	- 214.641, 74
Ny Carlsbergs Reservefond for Kautionsforpligtelser	- 50.000, »
Tilbageholdt til Driftskapital af Ny Carlsberg	- 730.054, 67
At overføre	Kr. 2.149.161, 95

¹ Tilskudet vil først næste Regnskabsaar fremtræde paa Afdelingernes Regnskab; foreløbigt er det paa Balancen opført under Afdelingernes Tilgodehavende for det løbende Aar.

	Kr.	Ø.
Overført . . .	Kr. 2.149.161,	95
Tilbageholdt til Driftskapital af Gamle Carlsberg	- 910.237,	32
Anden Gæld	- 2.083.620,	24
Gamle Carlsbergs Prioriteter	- 112.454,	46
Ny Carlsbergs Legater	- 205.000,	»
		5.460.473, 97
Bryggeriernes Reserve- og Fornyelsesfond		4.864.063, 82
Afdelingerne:		
a. Laboratoriebygningen	Kr. 531.096,	54
b. Afdelingernes Krav paa Fondet	- 2.144.727,	51
c. Tilgodehavende for Aaret	- 570.597,	99
		3.246.422, 04
Ny Carlsberg-Sidens Tilgodehavende for Aaret		898.383, 23
4 ¹ / ₂ 0/0 Laan af 1902		1.400.000, »
Bryggeriernes Krav for Restindestaaende i Pensions- kasserne for Tiden før 1901		258.215, 70
Fondets og Laboratoriets Pensionskasser		37.456, 67
Det Jacobsenske Familielegat		169.949, 33
Fondet vedrørende Dahlerups Ordbog		19.624, 80
Kursdifference Konto		1.111.000, 00
Kapitalkonto		21.367.977, 34
		<u>38.833.566, 90</u>
Til Kapitalkonto svarer:		
Fondets staaende Konto i Ny Carlsberg	5.269.631,	14
Fondets Indestaaende i Gamle Carlsberg	6.952.692,	14
— — — — — - Fondets Bygning	838.791,	07
Grundfondet	5.537.908,	66
Reservefondet	2.768.954,	33

VII.

Prof. H. F. E. JUNGENSEN, der i 1914 var blevet Medlem af Fondets Direktion, døde 6. Marts 1917. I hans Sted valgte Videnskabernes Selskab Prof. VALD. HENRIQUES for Tiden indtil 1924.

Revisor FR. NEUMANN, som siden 1904 havde fungeret som Direktionens Revisor overfor Kvæsturens Regnskaber, døde 27. Februar 1917. I hans Sted valgte Direktionen

autor. Revisor AXEL ANDERSEN. — Gehejmeetsraad P. C. NØRGAARD, der havde været Carlsbergfondets Kvæstor fra denne Posts Oprettelse i 1888, indtil han i 1913 tog sin Afsked, døde 20. Februar 1917.

Direktionen for Carlsbergfondet 24. Marts 1918.

A. B. DRACHMANN. KR. ERSLEV. VALD. HENRIQUES.
JOH. HJELMSLEV. EUG. WARMING.

FORTEGNELSE

OVER

VIDENSKABERNES SELSKABS PUBLIKATIONER

JUNI 1917 — MAJ 1918

I. Oversigt

over Selskabets Forhandlinger Januar—Juni 1917 (Udk. $\frac{23}{6}$ 1917).

II. Meddelelser.

A. Historisk-filologiske:

- Bd. I. Nr. 1. **Vilh. Thomsen**: Une inscription de la trouvaille d'or de Nagy-Szent-Miklós (Hongrie). (Udk. $\frac{22}{5}$ 17).
— Nr. 2. **Chr. Blinkenberg**: L'image d'Athana Lindia. (Udk. $\frac{16}{11}$ 17).
— Nr. 3. **Arthur Christensen**: Contes persans en langue populaire. Publiés avec une traduction et des notes. (Udk. $\frac{12}{3}$ 18).
— Nr. 4. **Karl Hude**: Les oraisons funèbres de Lysias et de Platon. (Udk. $\frac{28}{8}$ 17).
— Nr. 5. **Otto Jespersen**: Negation in English and other Languages. (Udk. $\frac{3}{12}$ 17).
— Nr. 6. **Martin P. Nilsson**: Die Übernahme und Entwicklung des Alphabets durch die Griechen. (Udk. $\frac{23}{1}$ 18).
— Nr. 7. **Chr. Sarauw**: Die Entstehungsgeschichte des Goethischen Faust. (Udk. $\frac{4}{3}$ 18).
Bd. II. Nr. 1. **Kr. Nyrop**: Histoire étymologique de deux mots français (*Haricot, Parvis*). (Udk. $\frac{2}{2}$ 18).
— Nr. 2. **Finnur Jónsson**: Jón Arasons religiøse Digte. (Udk. $\frac{2}{5}$ 18).

C. Mathematisk-fysiske:

- Bd. I. Nr. 1. **C. Christiansen**: Experimentalundersøgelser over Gnidningselektricitetens Oprindelse. VI. (Udk. $\frac{23}{8}$ 17).

- Bd. I. Nr. 2. **Martin Knudsen**: Fordampning fra Krystaloverflader. (Udk. $\frac{20}{6}$ 17).
- Nr. 3. **J. N. Brønsted** og **Agnes Petersen**: Undersøgelser over Omdannelsen af reciproke Saltpar samt over Benzin-Benzidinsulfat-Ligevægten. Affinitetsstudier. XI. (Udk. $\frac{3}{11}$ 17).
- Nr. 4. **A. F. Andersen**: Sur la multiplication de séries absolument convergentes par des séries sommables par la méthode de Cesàro. (Udk. $\frac{3}{4}$ 18).
- Nr. 5. **J. N. Brønsted**: En thermodynamisk Relation mellem Blandingsaffiniteterne i delvis mættede Opløsninger og dens Anvendelse ved Affinitetsbestemmelse. Affinitetsstudier XII. (Udk. $\frac{28}{2}$ 18).
- Nr. 6. **Niels Nielsen**: Recherches sur les Polynomes d'Hermite. (Udk. $\frac{3}{5}$ 18).
- Nr. 7. **P. O. Pedersen**: Om Townsends Teori for Stødionisation. (Udk. $\frac{4}{3}$ 18).
- Nr. 8. **Thorvald Køhl**: Stjernesked over Danmark og nærmeste Omlande 1913—17. (Udk. $\frac{4}{5}$ 18).

D. Biologiske:

- Bd. I. Nr. 1. **K. Kroman**: Laws of Muscular Action. (Udk. $\frac{23}{8}$ 17).
- Nr. 2. **J. E. V. Boas**: Das Gehörn von Antilocapra und sein Verhältnis zu dem anderer Cavicornia und der Hirsche. (Udk. $\frac{15}{9}$ 17).
- Nr. 3. **C. Raunkiær**: Recherches statistiques sur les formations végétales. (Udk. $\frac{30}{1}$ 18).
- Nr. 4. **C. Raunkiær**: Über das biologische Normalspektrum. (Udk. $\frac{12}{3}$ 18).

III. Skrifter.

Historisk og filosofisk Afdeling:

7. Række, Bd. III. Nr. 2. **H. Høffding**: Totalitet som Kategori. En erkendelsesteoretisk Undersøgelse. 1917.
- Bd. IV. Nr. 1. **Herm. Møller**: Die semitisch-vorindogermanischen laryngalen Konsonanten. 1917.

Naturvidenskabelig og matematisk Afdeling:

7. Række, Bd. VII. Nr. 2. **L. Kolderup Rosenvinge**: The Marine Algæ of Denmark. Contributions to their Natural History. Part II. Rhodophyceæ II. (Cryptonemiales). 1917.

8. Række, Bd. I. Nr. 5. **H. G. Zeuthen**: Hvorledes Mathematiken i Tiden fra Platon til Euklid blev en rationel Videnskab. 1917.
- Bd. II. Nr. 5. **C. Juel**: Die gewundenen Kurven von Maximalindex auf einer Regelfläche zweiter Ordnung. 1917.
- Bd. II. Nr. 6. **Eug. Warming**: Om Jordudløbere. 1918.
- Bd. III. Nr. 1. **C. Wesenberg-Lund**: Furesøstudier. En bathymetrisk botanisk zoologisk Undersøgelse af Mølleaaens Søer. 1917.
-

TILBAGEBLIK
PAA
SELSKABETS VIRKSOMHED I AARET
JUNI 1917—MAJ 1918

I Juni 1917 talte Selskabet 68 indenlandske og 97 udenlandske Medlemmer. I Aarets Løb har det mistet 2 indenlandske Medlemmer, nemlig fh. Professor, Dr. med. C. CHRISTIANSEN og Gehejmekonferensraad, Dr. jur. C. Goos, samt 3 udenlandske Medlemmer, nemlig F. R. HELMERT, Direktør for den internationale Jordmaalings Centralbureau i Potsdam, PAUL MEYER, Direktør for École des Chartes i Paris, og ALBERT DASTRE, Professor i Fysiologi i Paris.

I sit Møde den 3. Maj optog Selskabet i sin *historisk-filosofiske Klasse* to indenlandske Medlemmer, nemlig Dr. phil. ARTHUR CHRISTENSEN og Dr. phil. VILH. P. GRØNBECH, Professor i sammenlignende Religionsvidenskab ved Universitetet, og 1 udenlandsk Medlem, nemlig Dr. phil. OLOF AUGUST DANIELSSON, Professor i græsk Sprog og Litteratur i Upsala, — og i sin *naturvidenskabelig-matematiske Klasse* 3 indenlandske Medlemmer, nemlig Dr. phil. HARALD BOHR, Professor i Matematik ved den Polytekniske Læreanstalt, Dr. phil. JOHANNES SCHMIDT, Direktør for Carlsberglaboratoriets fysiologiske Afdeling, og Dr. phil. C. WESENBERG-LUND, Leder af Statens ferskvandsbiologiske Laboratorium.

Derefter talte Selskabet ved Selskabsaarets Slutning 71 indenlandske og 95 udenlandske Medlemmer. Af disse hørte 31 indenlandske og 44 udenlandske Medlemmer til den histo-

risk-filosofiske Klasse, 40 indenlandske og 51 udenlandske Medlemmer til den naturvidenskabelig-mathematiske Klasse.

Til *Medlem af Kassekommissionen* valgtes J. HJELMSLEV for Tiden indtil April 1919 (i Stedet for Martin Knudsen, der var valgt til Sekretær) og genvalgtes H. HØFFDING. Til Kommissionens *Formand* genvalgtes J. L. W. V. JENSEN.

Til *Revisorer* valgtes C. HANSEN OSTENFELD (i Stedet for J. Hjelmlev, der var indvalgt i Kassekommissionen) og genvalgtes TH. MADSEN.

Selskabet har i det forløbne Aar holdt 11 Møder, hvori der blev givet 27 videnskabelige Meddelelser af følgende Indhold:

- ^{19/10} 17. A. CHRISTENSEN: Brintning af Kinin.
- MARTIN P. NILSSON: Öfvertagandet och utvecklingen af alfabetet hos grekerna. (M.*)¹
 - FINNUR JÓNSSON: Angers-Brudstykket af Saxo.
 - N. NIELSEN: Forelæggelse af en Afhandling: Om Hermites Polynomier, en Analogi til Kuglefunktionerne. (M.*)
 - N. BOHR: Forelæggelse af en Afhandling: Om Kvanteteorien for Liniespektra. (Skr.)
- ^{2/11} 17. C. CHRISTIANSEN: Tilføjelser til en tidligere Meddelelse om Kondensatorballometret. (M.)
- CHR. SARAUW: Die Entstehungsgeschichte des Goethischen Faust. (M.*)
 - J. BRØNSTED: En thermodynamisk Relation mellem Blandingsarbejderne i delvis mættede Opløsninger og deres Anvendelse til Affinitetsbestemmelser. (M.*)

¹ Et efter Meddelelsens Indhold tilføjet (Skr.) eller (M.) betegner, at vedkommende Afhandling er bestemt til Optagelse i Selskabets Skrifter eller Meddelelser. En * efter Skr. eller M. angiver, at Afhandlingen er udkommen.

- ¹⁶/₁₁ 17. H. HØFFDING: Grundlaget for Spinoza's Ethica og Forelæggelse af en Afhandling: Spinoza's Ethica. Analyse og Karakteristik. (Skr.)
- ¹⁴/₁₂ 17. KR. NYROP: Oprindelsen til to franske Ord »haricot« og »parvis«. (M.*)
- J. HJELMSLEV: Undersøgelser over kinematisk Geometri I. (M.)
 - C. RAUNKJÆR (ved C. HANSEN OSTENFELD): Forelæggelse af en Afhandling: Om det biologiske Normalspektrum. (M.*)
 - P. O. PEDERSEN: Forelæggelse af en Afhandling: Om Townsends Teori for Stødionisation. (M.*)
- ¹¹/₁ 18. C. HANSEN OSTENFELD: Randers Fjords Plantevækst og Forelæggelse af et Værk af A. C. Johansen m. fl. »Randers Fjords Naturhistorie«.
- ⁸/₂ 18. N. BJERRUM: Undersøgelse af Kirschner og Bjerrum over Guldets Rhodanider. (Skr.)
- S. P. L. SØRENSEN: Forelæggelse af en Afhandling: Undersøgelser over Ægalbumin.
 - FINNUR JÓNSSON: Forelæggelse af en Afhandling: Jón Arasons religiøse Digte. (M.*)
- ⁸/₃ 18. P. O. PEDERSEN: Den initiale Stødionisation (De Lichtenbergske Figurer). (M.)
- EUG. WARMING: Forelæggelse af 3. Udgave af hans Værk »Ökologische Pflanzengeographie«.
- ²²/₃ 18. J. E. V. BOAS: Nogle Bemærkninger om Pungdyrenes Bagfod. (M.)
- N. BOHR: Om Grundlaget for Kvanteteorien.
- ⁵/₄ 18. AUG. KROGH: Vævenes Forsyning med Ilt og Kapillærkredsløbets Regulering.
- ¹⁹/₄ 18. KR. SANDFELD JENSEN: Bemærkninger om Infinitivens Anvendelse som Subjekt og Prædikat i Fransk. (M.)

- ^{19/4} 18. L. KOLDERUP ROSENVINGE: Forelæggelse af 1. Bind af »The Botany of Iceland.«
- TH. THORODDSEN: Forelæggelse af hans Bog »Árferði á Íslandi í þúsund ár«.
- ^{3/5} 18. ALF. LEHMANN: Om Stofskifte under psykisk Arbejde. (Skr.)
- C. RAUNKJÆR: Forelæggelse af to Afhandlinger: 1. Om Talforholdet mellem Han- og Hunplanter hos *Rumex thyrsiflorus* Fingerh. — og 2. Om Talforholdet mellem Højre og Venstre i Planteriget, specielt hos Gramineae. (M.)

Selskabets Protektor HANS MAJESTÆT KONGEN var tilstede i Mødet d. 16. November.

I Mødet d. 14. December holdt K. PRYTZ en Mindetale over C. Christiansen (trykt S. 31—54), d. 11. Januar talte JOHANNES STEENSTRUP over C. GOOS (trykt S. 55—63).

Selskabet har antaget til Offentliggørelse i sine »Skrifter« en Afhandling af EMILIE DEMANT-HATT: *Lappish Texts* — og i sine »Meddelelser« en Afhandling af TORVALD KØHL: *Stjerne-skud over Danmark og nærmeste Omlande 1913—1917*, L. E. WALBUM's nedennævnte prisbelønnede Afhandling — og to Afhandlinger af M. TSCHERNING: 1. *Moyens de contrôle de verres de lunettes et de systèmes optiques en général* — og 2. *Une échelle de clarté*.

Den for Besvarelsen af den i 1916 stillede matematiske Prisopgave (om Fermat's Kvotient) udsatte Belønning (Selskabets Guldmedaille) tilkendtes Mag. sc. CHRISTIAN HANSEN.

Den i 1916 for det Thottske Legat udsatte Belønning paa 800 Kr. (for en Afhandling om Petroleumsæthers og nogle rene Kulbrinters Indvirkning paa Tyfus-Coligruppens Bakterier) tilkendtes Afdelingsforstander ved Statens Serum-institut L. E. WALBUM.

Kommissionen for Registrering af litterære Kilder til dansk Historie i Udlandet har indsendt Beretning om sin Virksomhed i 1917. S. 87—88.

Carlsbergfondets Direktion har indsendt Beretning om Fondets Virksomhed i Regnskabsaaret 1916—17. S. 89—102.

Til Medlem af Fondets Direktion genvalgte KR. ERSLEV.
I Stedet for afdøde C. Christiansen valgtes J. HJELMSLEV.

Til Medlem af *Frederiksborgmuseets Bestyrelse* genvalgte KR. ERSLEV.

EXTRAITS DES PROCÈS-VERBAUX

QUESTIONS MISES AU CONCOURS POUR L'ANNÉE 1918.

SECTION DES LETTRES

SUJET D'HISTOIRE

Tandis que les œuvres d'historiographie danoise et norvégienne du temps de la Réforme — y compris la Chronique de Huitfeldt — ont fait récemment l'objet d'études importantes et que les productions historiques du XVIIIe siècle ont été exposées dans des travaux scientifiques, l'historiographie de la période intermédiaire attend toujours la recherche qui nous en ferait un tableau fouillé et documenté. Une telle recherche devrait rendre compte du renouvellement qu'a subi alors l'étude des monuments de l'antiquité nordique et de la mise au jour d'une certaine quantité de sources de tradition populaire; elle devrait mettre en lumière les tâtonnements et le caractère souvent imaginaire des recherches de l'époque en question, en même temps que ses efforts vers la critique des sources; il conviendrait en outre d'indiquer les points de vue directs des chercheurs d'alors et les intérêts qu'ils servaient; enfin, il faudrait préciser les liens qui rattachent leurs études à l'historiographie étrangère. Aussi l'Académie a-t-elle résolu de mettre au concours le sujet suivant:

Étude sur l'historiographie en Danemark et en Norvège pendant le XVIIe siècle et au début du XVIIIe, jusqu'au moment où commence la production historique de Gram et de Holberg — à ne considérer des ouvrages historiques que ceux qui traitent de l'histoire des deux pays à travers les âges.

Le délai expire le 31 octobre 1919.

SUJET DE PHILOSOPHIE

A côté des efforts qui ont pour but d'éclaircir les problèmes psychologiques par la voie expérimentale et au point de vue physiologique, la psychologie descriptive et analytique a toujours une tâche à remplir. Pour en seconder les recherches, le besoin se fait de plus en plus sentir d'études comparatives sur les formes variées sous lesquelles se présentent les phénomènes psychiques chez les divers individus, et dans des conditions de culture différentes. Plus que jamais l'attention est orientée du côté de ces différences et il faut en faire la part de plus en plus grande dans les descriptions et analyses psychologiques. Il y aurait donc intérêt à susciter un travail contenant une description générale de la méthode comparative appliquée à la psychologie et un exposé des tentatives qu'on a faites récemment pour réaliser de telles applications. C'est pourquoi l'Académie propose, pour l'obtention de sa Médaille d'or, le sujet suivant :

caractériser la méthode comparative dans ses applications à la psychologie et donner ensuite un aperçu critique des travaux de psychologie comparative parus depuis cette dernière trentaine d'années.

Le délai expire le 31 octobre 1919.

SUJET D'HISTOIRE ET DE PHILOLOGIE

MIS AU CONCOURS EN 1893 ET EN 1903

Il va de soi que dans ses *Contributions à l'histoire de la littérature danoise*, N.-M. PETERSEN n'a pu consacrer à l'étude de la philologie classique en Danemark qu'une attention assez restreinte. Souvent il a dû se contenter de citer simplement les noms des représentants de cette science et les titres de leurs ouvrages ; et même, quand il s'agit des philologues les plus importants que notre pays ait eus à présenter dans les siècles antérieurs, le susdit auteur a généralement parlé de leurs productions spécialement philologiques moins en détail que du reste de leurs œuvres. Quant aux autres éclaircissements qui ont paru, en dehors de l'ouvrage de N.-M. Petersen, sur l'histoire de la philologie classique en Danemark, le tout se réduit en substance à des articles de lexicographie, qui,

par la nature même des choses, ne peuvent fournir que des données isolées, sans s'attacher à montrer la suite du développement. Cependant il est à souhaiter que chez nous cette branche de la science soit l'objet d'un travail d'ensemble, de façon non seulement à expliquer la vie et les travaux des divers philologues qui se sont succédé, et à les apprécier en critique, mais aussi à établir la relation entre la culture de la philologie en Danemark et cette même culture dans d'autres pays. En outre, comme tout autour de nous, dans d'autres États de l'Europe, on fait, dans des directions analogues, des efforts qui ont déjà fourni une moisson importante (voir par exemple C. BURSIAŃ : *Geschichte der klass. Philologie in Deutschland*), il semble qu'il soit temps pour nous aussi de prendre part à ce mouvement. L'Académie désire donc apporter son contingent à la réalisation de l'entreprise, en proposant la question de concours que voici :

On désire un exposé de l'histoire de la philologie classique en Danemark, commençant à l'introduction de la Réforme et se terminant à l'apparition de J.-N. Madvig.

(Ce sujet ne comprend pas l'archéologie artistique.)

On accorde un délai jusqu'au 31 octobre 1919.

SECTION DES SCIENCES

SUJET DE MATHÉMATIQUES

Tandis que, à la suite de BRUNN, de MINKOWSKI et de plusieurs autres, on s'est engagé, depuis quelque temps dans des recherches, d'ordre général, sur la théorie des surfaces convexes — en supposant seulement les surfaces fermées et partout convexes (hypothèse où les polyèdres convexes se trouvent compris) — on n'a guère considéré, jusqu'ici, d'un point de vue aussi général, le cas des surfaces non convexes et, projectivement, fermées. Or il paraît probable que, sous bien des rapports, les surfaces de la dernière catégorie jouissent de propriétés aussi simples, peut-être même encore plus simples, que les surfaces partout convexes (cf. le mémoire bien connu d'HADAMARD, intitulé: Les surfaces à courbures opposées et leur lignes géodésiques, Journal de mathématiques,

1898), et l'Académie propose sa Médaille d'or pour une étude où se trouveraient jetées

les bases d'une théorie générale des surfaces partout non convexes, projectivement fermées et exemptes de courbes doubles. — On s'efforcerait de réduire autant que possible les hypothèses relatives aux propriétés infinitésimales des surfaces.

Le délai accordé expire le 31 octobre 1919.

SUJET DE PHYSIOLOGIE ANIMALE

Depuis quelques années on est arrivé à réaliser des micro-méthodes utiles pour le dosage de l'urée dans les liquides organiques, et comme il y aurait un assez grand intérêt théorique à connaître les lois qui régissent la répartition de cette substance, d'un côté, entre les éléments constitutifs du sang et, d'un autre côté, entre le sang et les divers tissus et sécrétions de l'organisme, l'Académie met au concours sa Médaille d'or pour

une Recherche sur les coefficients de la distribution de l'urée entre le plasma et les globules du sang et, d'autre part, entre le sang et un certain nombre des tissus et sécrétions de l'organisme. — A cette recherche se rattacherait des dosages des concentrations d'urée relevées dans les liquides considérés, et rapportées à celle du sang.

Le délai expire le 31 octobre 1919.

LEGS THOTT

(PRIX: 800 COURONNES)

Le Danemark présente pas mal de surfaces enherbées, non labourées, qui ne sont pas des prairies (prairies basses) proprement dites mais qu'on utilise comme pâturages sous le nom de *overdrev* (communaux). La composition de la végétation de ces »overdrev« n'est guère connue, et les sociétés de plantes qui les caractérisent ont été peu étudiées dans leurs rapports avec les conditions extérieures et particulièrement avec les facteurs édaphiques. L'Académie, estimant

qu'aux points de vue théorique et pratique il y aurait intérêt à connaître de plus près la végétation des »overdrev«, met au concours un prix de 800 couronnes, prélevé sur le legs Thott, pour

une étude floristique et œcologique d'un certain nombre d'»overdrev« et autres localités de nature analogue.

Le délai expire le 31 octobre 1919.

LEGS CLASSEN

(PRIX : 800 COURONNES)

Notre connaissance des quantités (par 1^m) d'Invertébrés ordinaires qui peuplent le fond des eaux douces du Danemark est peu satisfaisante si l'on considère les méthodes élaborées ces dernières années — notamment par la Station biologique du Danemark — pour l'exécution de ce genre de déterminations dans les eaux de mer. Il y aurait donc intérêt à voir appliquer ces méthodes, ou des méthodes analogues, dans les eaux douces, et l'Académie propose pour l'obtention du prix Classen le sujet suivant :

Enquête sur la distribution, aux diverses saisons, dans un ou plusieurs lacs d'une certaine étendue, des Invertébrés de fond qui y dominent par leur nombre et par leur poids (masse par 1^m); l'enquête devra porter non seulement sur le peuplement constaté lors des diverses explorations du lac, mais aussi, dans la mesure du possible, sur la production minimum par an de chaque espèce.

Les masses seront déterminées par les quantités de matières sèches qu'elles représentent, déduction faite de leur teneur en chaux et en silice.

Quant aux espèces étudiées, elles devront constituer la plus grande partie de la masse entière du peuplement; on étudiera de préférence les espèces qui sont censées servir de nourriture aux poissons, et mieux vaudra une étude approfondie et détaillée portant sur un nombre restreint d'espèces importantes qu'une recherche plus superficielle comprenant un grand nombre d'espèces.

Au cas où la détermination des espèces appartenant à

un ou plusieurs groupes systématiques gênerait trop la réalisation de l'enquête, chaque groupe pourrait être traité en bloc en ce qui concerne la détermination des masses.

Il ne sera pas regardé comme absolument indispensable que toutes les régions lacustres soient explorées, mais aucune des régions plus profondes que la zone végétale ne devra être négligée.

Le délai accordé expire le 31 octobre 1919.

Les réponses aux questions de concours peuvent être rédigées en danois, en danois-norvégien, en suédois, en anglais, en allemand, en français ou en latin. Les mémoires ne porteront pas le nom de l'auteur, mais une devise, et seront accompagnés d'une enveloppe cachetée portant la même devise et renfermant le nom, la profession et l'adresse du concurrent. Les membres danois de l'Académie ne sont pas admis à concourir. Le prix accordé à une réponse satisfaisante, lorsqu'aucun autre prix n'est spécifié, est la médaille d'or de l'Académie, d'une valeur de 320 couronnes (environ 440 francs).

Avant l'expiration du délai indiqué pour chaque question, les mémoires devront être adressés au secrétaire de l'Académie M. M. KNUDSEN, professeur à l'École Polytechnique de Copenhague. Les décisions seront publiées dans le mois de février suivant, après quoi les auteurs pourront retirer leurs mémoires.

APERÇU DES TRAVAUX DE L'ACADÉMIE PENDANT L'ANNÉE JUIN 1917—MAI 1918

En juin 1917, l'Académie comptait 68 membres danois et 97 membres étrangers. Dans le cours de l'année écoulée, elle a perdu 2 membres danois, savoir C. CHRISTIANSEN, ancien professeur de physique à l'Université, et C. GOOS, conseiller intime, ancien professeur de droit à l'Université; et 3 membres étrangers, savoir F.-R. HELMERT, directeur du Bureau central de l'Association géodésique internationale, à Potsdam; PAUL MEYER, directeur de l'École des Chartes à Paris; et ALBERT DASTRE, professeur de physiologie à la Faculté des Sciences de Paris.

Dans sa séance du 3 mai, l'Académie a reçu, dans la section des Lettres, 2 membres danois, savoir MM. ARTHUR CHRISTENSEN, docteur ès lettres, et VILHELM GRØNBECH, professeur de science comparée des religions à l'Université; et un membre étranger, savoir M. OLOF-AUGUST DANIELSSON, professeur de langue et de littérature grecques à Upsala; et, dans la section des Sciences, 3 membres danois, savoir MM. HARALD BOHR, professeur de mathématiques à l'École Polytechnique, JOHANNES SCHMIDT, directeur de la Section de physiologie du Laboratoire Carlsberg, et C. WESENBERG-LUND, directeur de la Station biologique des eaux douces du Danemark.

A la fin de l'année, l'Académie comptait donc 71 membres danois et 95 membres étrangers. Sur ces nombres, 31 membres danois et 44 membres étrangers appartenaient à la section des Lettres, tandis que la section des Sciences comprenait 40 membres danois et 51 membres étrangers.

Ont été élus membres de la *Commission des fonds*: M. J. HJELMSLEV, qui remplacera, jusqu'en avril 1919, M. Martin Knudsen, élu Secrétaire de l'Académie; et M. H. HØFFDING, qui a été réélu pour les quatre ans à suivre. M. J.-L.-W.-V. JENSEN a été réélu président de la dite Commission.

En remplacement de M. Hjelslev, qui avait été élu membre de la Commission des fonds, M. C. HANSEN OSTENFELD a été élu *réviseur* et M. TH. MADSEN a été réélu *réviseur*; les deux élections sont valables jusqu'en avril 1921.

L'Académie a tenu 11 séances où ont été faites 26 communications scientifiques, savoir:

- ¹⁹/₁₀ 17. M. A. CHRISTENSEN, Sur l'hydrogénation des quinquinas.
- M. MARTIN P. NILSSON, L'introduction et le développement de l'alphabet chez les Grecs. (C.*)¹
 - M. FINNUR JÓNSSON, Le Fragment d'Angers de l'œuvre historique de Saxon.
 - M. N. NIELSEN présente un Mémoire sur les Polynomes d'Hermite. (C.*)
 - M. N. BOHR présente un Mémoire sur l'Application aux spectres de la théorie des *quanta*. (M.)
- ²/₁₁ 17. M. C. CHRISTIANSEN, Remarques ultérieures relatives à sa communication antérieure sur le ballomètre à condensateur. (C.)
- M. CHR. SARAUW, Die Entstehungsgeschichte des Goethischen Faust. (C.*)
 - M. J. BRØNSTED, Une relation thermodynamique entre les affinités de mélanges dans les solutions partiellement saturées et son application aux déterminations d'affinité. (C.*)
- ¹⁶/₁₁ 17. M. H. HØFFDING fait une communication sur les Fondements de l'*Éthique* de Spinoza et présente un Mémoire intitulé »Spinoza's Ethica. Analyse og Karakteristik«. (M.)

¹ L'apposition d'un (M.) ou d'un (C.) après le titre de la communication indique que son auteur l'a destinée à l'insertion dans les *Mémoires* ou aux *Communications* de l'Académie. Un astérisque (M.* ou C.*) désigne que la communication a été imprimée dans l'année courante.

- ¹⁴/₁₂ 17. M. KR. NYROP, Histoire étymologique de deux mots français (haricot, parvis). (C.*)
- M. J. HJELMSLEV, Recherches sur la Géométrie cinématique I. (C.)
- M. C. RAUNKLÆR, Note sur le Spectre biologique normal, présentée par M. C. Hansen Ostenfeld. (C.*)
- M. P.-O. PEDERSEN présente une Note sur la théorie de Townsend relative à la production des ions par le choc des électrons. (C.*)
- ¹¹/₁ 18. M. C. HANSEN OSTENFELD fait une communication sur la Végétation du fjord de Randers et présente un ouvrage collectif par A.-C. Johansen et plusieurs autres auteurs intitulé: »Randers Fjords Naturhistorie«.
- ⁸/₂ 18. M. N. BJERRUM, Recherches faites par Kirschner et Bjerrum sur les Rhodanures de l'or. (M.)
- M. S.-P.-L. SØRENSEN présente une Note sur l'Albumine de l'œuf.
- M. FINNUR JÓNSSON présente une Note sur les poésies religieuses de Jón Arason. (C.*)
- ⁸/₃ 18. M. P.-O. PEDERSEN, Sur la production des ions par le choc des électrons.
- M. EUG. WARMING présente la troisième édition de son ouvrage »Ökologische Pflanzengeographie«.
- ²²/₃ 18. M. J.-E.-V. BOAS, Remarques sur le membre postérieur des Marsupiaux.
- M. N. BOHR, Sur le fondement de la théorie des *quanta*.
- ⁵/₄ 18. M. AUG. KROGH, L'Approvisionnement en hydrogène des tissus et la Régulation de la circulation capillaire.
- ¹⁹/₄ 18. M. KR. SANDFELD JENSEN, Remarques sur l'emploi de l'infinitif — comme sujet et comme attribut — dans la langue française. (C.)
- M. L. KOLDERUP ROSENINGE présente le Tome I de l'ouvrage: »The Botany of Iceland«.
- M. TH. THORODDSEN présente son ouvrage intitulé »Árferði á Íslandi í þúsund ár«.
- ³/₅ 18. M. ALF. LEHMANN, Sur les Échanges respiratoires pendant le travail psychique. (M.)

- ³/₅ 18. M. C. RAUNKJÆR présente un Mémoire sur le Rapport numérique entre les plantes mâles et les plantes femelles du *Rumex thyrsiflorus* Fingerh.
- LE MÊME présente un Mémoire sur le Rapport numérique entre la droite et la gauche dans le règne végétal, et spécialement chez les Graminées.

Le haut Protecteur de l'Académie, Sa Majesté le Roi, assista à la séance du 16 novembre 1917.

Dans la séance du 14 décembre, M. K. PRYTZ prononça une allocution dans laquelle il rendit un dernier hommage à la mémoire de C. CHRISTIANSEN (voir la page 31) et dans la séance du 11 janvier M. JOHANNES STEENSTRUP rappela la mémoire de C. GOOS (voir la page 55).

L'Académie a admis à la publication dans ses Mémoires:
EMILIE DEMANT-HATT, Lappish Texts;
et dans ses Communications:

TORVALD KØHL, Les Étoiles filantes observées au Danemark et dans les pays voisins pendant les années 1913—1917.

L.-E. WALBUM, un Mémoire couronné par l'Académie (voir plus loin).

M. TSCHERNING, Moyens de contrôle de verres de lunettes et de systèmes optiques en général.

LE MÊME, Une échelle de clarté.

La médaille d'or de l'Académie a été décernée à M. CHRISTIAN HANSEN pour sa réponse à la question de mathématiques mise au concours en 1916 (Quotient de Fermat).

Le prix de 800 couronnes (*Legs Thott*), proposé en 1916 pour une réponse satisfaisante à la question relative aux propriétés bactéricides des hydrocarbures (notamment dans le cas des microbes appartenant au groupe Eberth-coli), a été attribué à M. L.-E. WALBUM, chef de section de l'Institut de Sérologie

La Commission nommée pour l'enregistrement des sources littéraires étrangères de l'histoire du Danemark a présenté un Rapport sur son activité pendant l'année 1917.

La Direction de la *Fondation Carlsberg* a présenté à l'Académie son Rapport sur l'emploi des fonds durant l'exercice 1916—1917.

M. KR. ERSLEV a été réélu membre de la Direction pour les 10 ans à suivre.

En remplacement de C. CHRISTIANSEN, décédé, l'Académie a élu M. J. HJELMSLEV membre de la Direction pour les deux ans à suivre.

M. KR. ERSLEV a été élu également membre de la *Direction du Musée d'histoire nationale de Frederiksborg* pour les 10 ans à suivre.

SAG- OG NAVNEFORTEGNELSE

- AFHANDLINGER AF IKKE-MEDLEMMER antages til Offentliggørelse 24, 25, 30.
- ANDERSEN, A. F., Afhdl. Sur la multiplication de séries absolument convergentes par des séries sommables par la méthode de Cesàro udk. i Medd. 124.
- BJERRUM, N., Medd. om Guldets Rhodanider 25.
- BLINKENBERG, CHR., Afhdl. L'image d'Athana Lindia udk. i Medd. 123.
- BOAS, J. E. V., Medd. om Pungdyrenes Bagfod 28; Afhdl. Das Gehörn von Antilocapra udk. i Medd. 124.
- BOHR, HARALD, Prof., Dr. phil., opt. som indenl. Medl. 30.
- BOHR, NIELS, forel. Afhdl. om Kvanteteorien for Linienspektra 16; Medd. om Grundlaget for Kvanteteorien 28.
- BRØNSTED, J. N., Afhdl. (sammen med Agnes Petersen) Omdannelsen af reciproke Saltpar etc. udk. i Medd. 124; Medd. om en thermodynamisk Relation etc. 17, udk. i Medd. 17, 124.
- BUDGET for 1918 forelægges 24, trykt 68—70.
- BUHL, FR., leder Selsk. Møde 29. Se ogsaa Klasseformænd.
- BYTTEFORBINDELSE udvides 28.
- CARLSBERGFONDETS DIREKTION 14; afgiver Beretning 29, trykt 89-122; J. Hjemslev vælges til Medl. 25, Erslev genvælges til Medl. 29.
- CARLSBERGLABORATORIET tilsender Selsk. sine Meddelelser 16, 27.
- CHRISTENSEN, A., Medd. om Brintning af Kinin 15.
- CHRISTENSEN, ARTHUR, Dr. phil., opt. som indenl. Medl. 30; Afhdl. Contes persans udk. i Medd. 123.
- CHRISTIAN X, KONG, overværer Selskabets Møde 17.
- CHRISTIANSSEN, C., Medd. om Kondensatorballometret 16; Afhdl. Gnidningselektricitetens Oprindelse VI. udk. i Medd. 123; død 24, Mindeord af Prytz 24, trykt 31—54, Bibliografi over hans Arbejder 50—54.
- CLASSENSKE LEGAT, Prisopg. stilles 85—86, fransk Overs. heraf 135—136.
- DANIELSSON, OLOF AUGUST, Prof., Upsala, opt. som udenl. Medl. 30.
- DASTRE, ALBERT-J.-F., Selsk. udenl. Medl., død 16.
- DEMANT-HATT, EMILIE, Afhdl. »Lappish Texts« antages til Offentligg. i Skrifterne 24.

- ERSLEV, KR., genvalgt til Medl. af Carlsbergf. Direktion 29, til Medl. af Frederiksborgmuseets Bestyrelse 30.
- FALK, HJALMAR S., takker for Valg til udenl. Medl. 16.
- FERMATS KVOTIENT, Prisopg. 1916, Besvar. af Chr. Hansen lønnes med Selsk. Guldmed. 27.
- FERSKVANDSSØERS BUNDINVERTEBRATER, Prisopg. for det Class. Legat herom 85—86.
- FREDERIKSBORG MUSEET, Kr. Erslev genvælges til Medl. af dets Bestyrelse 30.
- GERTZ, M. CL., faar bevilget Understøtt. til fortsat Udgivelse af »Scriptores minores historiae Danicæ medii ævi« 28.
- GOOS, C., død 25; Mindeord af Steenstrup 25, trykt 55—63.
- GRØNBECH, VILH., Prof., Dr. phil., opt. som indenl. Medl. 30.
- GULDMEDEILLE, Selskabets, vindes af Chr. Hansen 27.
- GÆST tilstede i Selsk. Møder 15, 24.
- HANSEN, CHRISTIAN, Mag. sc., vinder Selsk. Guldmed. for Afhdl. om Fermats Kvotient 27, Betænkningen trykt 75—78.
- HAVFORSKNINGS-INSTITUT, Forslag herom drøftes 27.
- HELMERT, FR. R., Selsk. udenl. Medl., død 15.
- HISTORIEKRIVNINGEN i Danmark og Norge i 17—18 Aarh., Prisopg. herom stilles 81.
- HJELMSLEV, J., indvælges i Kassekomm. 17, i Udvalg for den internat. Katalog 27; Medd. om kinematisk Geometri I. 24.
- HUDE, KARL, Afhdl. Les oraisons funèbres de Lysias et de Platon udk. i Medd. 123.
- HØFFDING, H., Afhdl. Totalitet som Kategori udk. i Skr. 124; Medd. om Spinozas Ethica 23; genvælges til Medlem af Kassekomm. 29.
- INTERNATIONAL KATALOG OVER NATURVIDENSKABELIGE ARBEJDER, Udvalget for, 13, Zeuthen udtræder, og M. Knudsen og Hjelmlev indvælges 27, M. Knudsen vælges til Formand 28.
- JENSEN, C. O., bedømmer Besvar. af Prisopg. 27, trykt 79—80.
- JENSEN, J. L. W. V., genvælges til Formand for Kassekomm. 23, 30, indvælges i Portrætudvalg 23.
- JENSEN, KR. SANDFELD, Medd. om Infinitiven i Fransk 29.
- JESPERSEN, OTTO, Afhdl. Negation in English and other Languages udk. i Medd. 123.
- JOHANSEN, E. S., Docent, Fortegnelse over C. Christiansens litterære Arbejder 40, 50—54.
- JÓNSSON, F., Medd. om Angers-Brudstykket af Saxo 15; forel. Afhdl. om Jón Arasons Digte 26, udk. i Medd. 26, 123.
- JUEL, C., Afhdl. Die gewundenen Kurven vom Maximalindex auf einer Regelfläche zweiter Ordnung udk. i Skr. 125.
- KASSEKOMMISSIONEN 13; forelægger Budget 24; forelægger Regnskab 28; anbefaler Bevilling 28; J. Hjelmlev indvælges 17, Høffding genvælges 29; J. L. W. V. Jensen vælges til Formand 23, 30; Formanden indvælges i Portrætudvalg 23.

- KLASSEFORMEND, Selskabets, indvælges i Portræatudvalg 23, i Vedtægtsudvalg 26.
- KLASSISK FILOGI i Danmark fra Reformationen til Madvig, Prisopg. for det Schou'ske Legat 82—83.
- KNUDSEN, MARTIN, bydes Velkommen paa Sekretærpladsen 15; vælges til Medl. af Udvalg for den internat. Katalog 27, til dets Formand 28; Afhdl. Fordampning fra Krystaloverflader udk. i Medd. 124. Se ogsaa: Sekretær.
- KROGH, AUG., Medd. om Vævenes Forsyning med Ilt 28.
- KROMAN, K., Afhdl. Laws of Muscular Action udk. i Medd. 124.
- KULBRINTERS BACTERICIDE EGENSKABER, Prisopg. 1916 for det Thott'ske Legat, se dette.
- KØHL, TORVALD, Observator, Afhdl. »Stjernesked 1913—17« antages til Offentligg. i Medd. 26, udk. 26, 124.
- LEHMANN, ALFRED, Medd. om Stofskifte ved sjælelig Virksomhed 30.
- LUNDELL, J. A., takker for Valg til udenl. Medl. 16.
- MADSEN, TH., bedømmer Besvar. af Prisopg. 27, trykt 79—80; genvælges til Revisor 29.
- MEDLEMMER i Maj 1918 1—12; Tilgang af Medl. 15, 16, 24; Afgang af Medl. 15, 16, 24.
- MEYER, PAUL, Selsk. udenl. Medl., død 15.
- MØDE, SELSKABETS, bortfalder 23, 25, 26.
- NATURVIDENSKABELIG-MATHEMATISK KLASSE forelægger Bedømmelser af Besvar. af Prisopg. 26.
- NIELSEN, N., forel. Afhdl. om Hermites Polynomier 16, trykt i Medd. 16, 124; bedømmer Prisafhdl. 27, trykt 71—78.
- NILSSON MARTIN P., Gæst i Selsk. Møde 15; Medd. om Alfabetet hos Grækerne 15, udk. i Medd. 15, 123.
- NYROP, KR., Medd. om »haricot« og »parvis« 24, udk. i Medd. 24, 123.
- NØRLUND, N. E., bedømmer Prisafhdl. 27, trykt 71—78.
- OSTENFELD, C. HANSEN, vælges til Revisor 23; forel. en Afhdl. for Raunkjær 24, Medd. om Randers Fjords Plantevækst 25.
- OVERDREVENES PLANTEVÆKST, Prisopg. herom for det Thott'ske Legat 84—85.
- OVERSIGT, Selsk., udk. 123.
- PEDERSEN, P. O., forel. Afhdl. om Townsends Teori for Stødionisation 24, udk. i Medd. 24, 124; Medd. om den initiale Stødionisation 26.
- PETERSEN, AGNES, se: Brønsted, J. N.
- PORTRÆT-ALBUM over Selskabets Medlemmer foreslaas af Sekretæren 23, Udvalg nedsættes 23, forelægger en Plan, som vedtages 28.
- PRISOPGAVER stilles 26, trykte 81—86, fransk Oversættelse 131—136. Bedømmelse af indkomne Besvarelser 26—27, trykt 71—80.
- PRYTZ, K., Mindetale over C. Christiansen 24, trykt 31—54.
- PRÆSIDENT, SELSKABETS, 12; fraværende 28—29; takker den afg. Sekretær og byder den tiltrædende Velkommen 15; Tale i Anl. af Selskabets 175aarige Bestaaen 17—23; bestemmer, at Møde ikke

- skal holdes 23, 25, 26; Medlem af Portrætudvalg 23; foreslaar Vedtægtsudvalg, Medlem af det 26.
- RASK-MADVIG-INSTITUT, Forslag herom drøftes 27.
- RAUNKJER, C., Afhdl. Recherches statistiques sur les formations végétales udk. i Medd. 124; Medd. (ved Ostenfeld) om det biologiske Normalspektrum 24, udk. i Medd. 24, 124; forelægger 2 Afhdl. om Talforholdet mellem Han- og Hunplanter hos *Rumex thyrsoflorus* Fingerh. — og om Talforholdet mellem Højre og Venstre i Planteriget 30.
- REGISTRERING AF LITTERÆRE KILDER TIL DANSK HISTORIE I UDLANDET, Kommissionen afgiver Beretn. for 1917 27, trykt 87—88.
- REGNSKABSOVERSIGT forelægges 28, trykt 64—67.
- REVISORER, Selskabets, 13; Ostenfeld valgt 23, Madsen genvalgt 29.
- ROSENVINGE, L. KOLDERUP, forelægger: The Botany of Iceland I. 29; Afhdl. The Marine Algæ of Denmark II. udk. i Skr. 124.
- SARAUW, CHR., Medd. om Goethes Faust 16, udk. i Medd. 17, 123.
- SCHMIDT, JOHANNES, Direktør, Dr. phil., opt. som indenl. Medl. 30.
- SCHOU'SKE LEGAT, se: Klassisk Filologi.
- SEKRETEREREN aflægger Beretn. om Møde ang. »Norden som internat. videnskabeligt Centralsted« 16; foreslaar Portræt-Album over Selsk. Medl. 23, Medl. af Udvalg herom 23; foreslaar Vedtægtsudvalg, Medlem af det 26.
- STEENSTRUP, JOHANNES, Mindeord over C. Goos 25, trykt 55—63.
- SØRENSEN, S. P. L., forel. Afhdl. om Ægalbumin 25; leder Selsk. Møde 28. Se ogsaa Klasseformænd.
- THOMSEN, VILH., Afhdl. Une inscription de la trouvaille d'or de Nagy-Szent-Miklós udk. i Medd. 123. Se ogsaa: Præsident.
- THORODDSEN, TH., forelægger: Árferði á Íslandi í þúsund ár 29.
- THOTT'SKE LEGAT, Bedømmelse af Besvar. af den i 1916 stillede Op-gave (om Kulbrinters bactericide Egenskaber) 27, trykt 79—80, Belønningen tilkendes L. E. Walbum 27; Prisopg. om Overdrevenes Plantevækst stilles 84—85.
- TILLIDSHVERV, Selskabets, og Indehavernes Funktionstider 12—14.
- TORONTO, University of, udvidet Bytteforb. med, 28.
- TSCHERNING, M., Prof., Overlæge, 2 Afhdl. (1. Moyens de contrôle de verres de lunettes etc., 2. Une échelle de clarté) opt. i Medd. 30.
- UDVALG OG KOMMISSIONER 13—14; Portrætudvalg 23; Vedtægtsudvalg 26.
- UKONVEKSE FLADERS TEORI, Prisopg. herom stilles 83—84.
- URINSTOFFETS FORDELINGSKOEFFICIENTER, Prisopg. herom stilles 84.
- WALBUM, L. E., Afdelingsforstander ved Statens Seruminstitut, faar tilkendt den for det Thott'ske Legat udsatte Belønning for Afhdl. om Kulbrinters bactericide Egenskaber 27, den opt. i Medd. 30.
- VALG af Embedsmænd 17, 23, 29.
- WARMING, EUG., forel. sin »Ökologische Pflanzengeographie«, 3. Udg., 26; Afhdl. Om Jordudløbere udk. i Skr. 125.

- VEDTÆGTER, Selskabets, Udvalg herom nedsættes 26.
WESENBERG-LUND, C., Dr. phil., Afhdl. Furesøstudier udk. i Skr. 125; opt. som indenl. Medl. 30.
WILLE, N., Selsk. udenl. Medl., Gæst i Selsk. Møde 24.
ZEUTHEN, H. G., takkes af Præsidenten for sin Sekretærvirksomhed 15; udtræder af Udvalg for den internat. Katalog 27; Afhdl. Hvorledes Mathematiken blev en rationel Videnskab udk. i Skr. 125.
ØRSTED-INSTITUT, Forslag herom drøftes 27.
-

SKRIFTER

UDGIVNE AF

DET KGL. DANSKE VIDENSKABERNES SELSKAB

1917—18:

	Kr. ø.
JUEL, C. Die gewundenen Kurven vom Maximalindex auf einer Regelfläche zweiter Ordnung. (Naturv.-math. Afd., 8. Række, II, 5) . . .	0.75
HØFFDING, HARALD: Totalitet som Kategori. En erkendelsesteoretisk Undersøgelse. (Hist.-fil. Afd., 7. Række, III, 2.)	3.50
ZEUTHEN, H. G.: Hvorledes Mathematiken i Tiden fra Platon til Euklid blev en rationel Videnskab. (Naturv.-math. Afd., 8. Række, I, 5.)	8.00
MØLLER, HERM.: Die semitisch-vorindogermanischen laryngalen Konsonanten. Avec un résumé en français. (Hist.-fil. Afd., 7. Række, IV, 1.)	4.00
WESENBERG-LUND, C.: Furesøstudier. En bathymetrisk botanisk zoologisk Undersøgelse af Mølleaaens Søer. Under Medvirkning af Oberst M. J. SAND, Mag. J. BOYE PETERSEN, Fru A. SEIDELIN-RAUNKJÆR og Mag. sc. C. M. STEENBERG. Med 7 bathymetriske Kort, 7 Vegetationskort, 8 Tavler og ca. 50 i Texten trykte Figurer. Avec un résumé en français. (Naturv.-math. Afd., 8. Række, III, 1)	22.00
KOLDERUP ROSENVINGE, L.: The Marine Algæ of Denmark. Contributions to their natural history. Part II. Rhodophyceæ II. (Cryptonemiales). With 2 plates. (Naturv.-math. Afd., 7. Række, VII, 2.)	6.85
WARMING, EUG.: Om Jordudløbere. With a résumé in English. (Naturv.-math. Afd., 8. Række, II, 6.)	3.65

MATHEMATISK-FYSISKE MEDDELELSER

1. BIND:

	Kr. ø.
1. CHRISTIANSEN, C. Experimentalundersøgelser over Gnidningselektricitetens Oprindelse. VI. 1917	0.25
2. KNUDSEN, MARTIN. Fordampning fra Krystaloverflader. 1917..	0.25
3. BRØNSTED, J. N., og PETERSEN, AGNES. Undersøgelser over Omdannelsen af reciproke Saltpar, samt over Benzidin-Benzidinsulfat-Ligevægten. Affinitetsstudier XI. 1917.	0.60
4. ANDERSEN, A. F. Sur la multiplication de séries absolument convergentes par des séries sommables par la méthode de Cesàro. 1918.	0.90
5. BRØNSTED, J. N. En thermodynamisk Relation mellem Blandingsaffiniteterne i delvis mættede Opløsninger og dens Anvendelse til Affinitetsbestemmelse. Affinitetsstudier XII. 1918.	0.90
6. NIELSEN, NIELS. Recherches sur les polynomes d'Hermitte. 1918.	1.75
7. PEDERSEN, P. O. Om Townsends Teori for Stødionisation. 1918.	0.30
8. KØHL, TORVALD: Stjernesked over Danmark og nærmeste Omlande 1913—1917	0.30

BIOLOGISKE MEDDELELSER

1. BIND:

	Kr. Ø.
1. KROMAN, K. Laws of muscular action. 1917	0.95
2. BOAS, J. E. V. Das Gehörn von Antilocapra und sein Verhältnis zu dem anderer Cavicornia und der Hirsche. 1917.....	1.75
3. RAUNKIÆR, C. Recherches statistiques sur les formations végétales. 1918	1.75
4. RAUNKIÆR, C. Über das biologische Normalspektrum. 1918...	0.40

HISTORISK-FILOLOGISKE MEDDELELSER

1. BIND (Kr. 8.50):

	Kr. Ø.
1. THOMSEN, VILHELM: Une inscription de la trouvaille d'or de Nagy-Szent-Miklós (Hongrie). 1917.....	0.65
2. BLINKENBERG, CHR. L'image d'Athana Lindia. 1917	1.35
3. CHRISTENSEN, ARTHUR. Contes Persans en langue populaire, publiés avec une traduction et des notes. 1918.....	2.90
4. HUDE, KARL. Les oraisons funèbres de Lysias et de Platon. 1917.	0.35
5. JESPERSEN, OTTO. Negation in English and other languages. 1917.	3.35
6. NILSSON, MARTIN P. Die Übernahme und Entwicklung des Alphabets durch die Griechen. 1917.....	0.70
7. SARAUW, CHR. Die Entstehungsgeschichte des Goethischen Faust. 1918.....	2.35

2. BIND:

1. NYROP, KR.: Histoire étymologique de deux mots français (<i>Haricot, Parvis</i>). 1918	0.60
2. Jón Arasons religiøse digte udgivne af FINNUR JÓNSSON. 1918..	1.75
